2220-02

RMB

WERKT AAN UW LEEFOMGEVING

Plan-m.e.r. bestemmingsplan LOG Graspeel

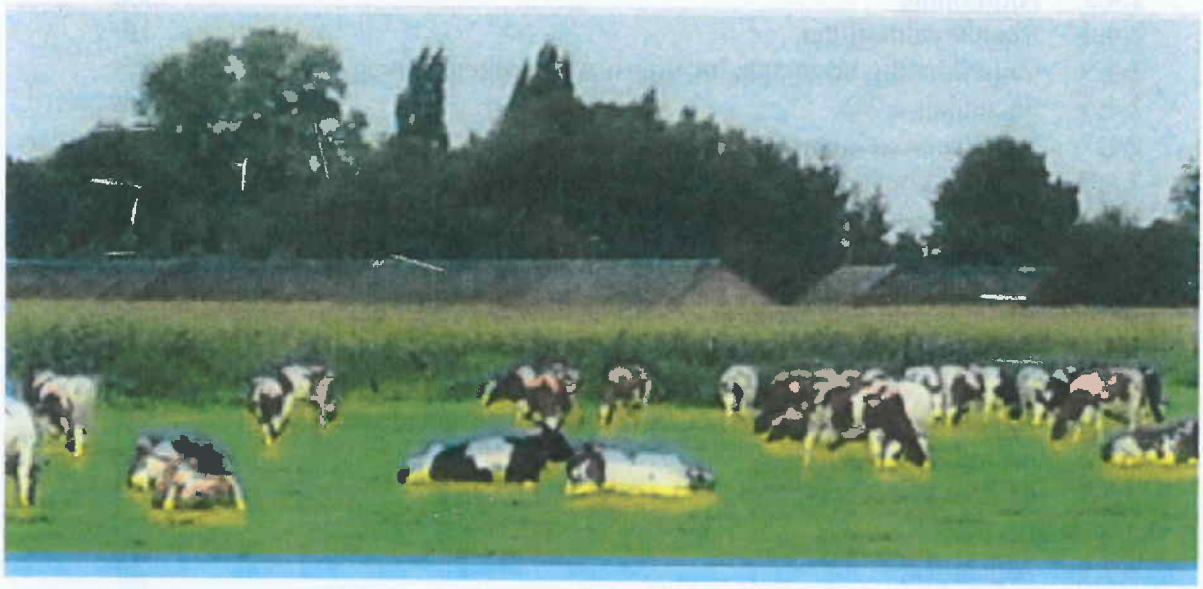

Gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert
Reconstructiegebied Peel en Maas
09 januari 2009

INHOUDSOPGAVE

1 Situatie en doelstelling 1
1.1 Reconstructie en juridisch kader 1
1.2 Gebied 2
1.3 Doelstelling 3
1.4 Overzicht eerdere plannen en het vervolg 4
1.5 Opbouw plan-m.e.r. 4

2 Voorgenomen initiatief en alternatieven 5
2.1 Initiatief 5
2.1.1 Algemeen 5
2.1.2 Ontwikkelingsplan 5
2.2 Optimaal scenario 5
2.2.1 Efficiënt ruimtegebruik 10
2.2.2 Redelijke verhouding nieuwvestigingen en bestaande bedrijven 10
2.2.3 Sloop niet meer gebruikte bedrijfsgebouwen 11
2.2.4 Overige 3 eisen ontwikkelingsplan 11
2.3 Alternatieven 12
2.4 Motivering 13
2.4.1 Reacties bewoners en bedrijven 14
2.4.2 Geur 14
2.4.3 Ammoniak 14
2.4.4 Beeldkwaliteitplan 14
2.4.5 Ontwikkeling bestaande locaties heeft voorkeur boven nieuwvestiging 15
2.4.6 Secundair LOG 15
2.4.7 Struweelvogelgebied 16
2.4.8 Ecologische Verbindingszone via Graspeelloop 16
2.4.9 Archeologische waarden in het LOG 17
2.4.10 Vliegveld Volkel 17

3 Milieu 18
3.1 Algemeen 18
3.2 Geur 20
3.2.1 Bepalen ontwikkelruimte en opwaarderen bestaande locaties 20
3.2.2 Beoordeling geur 20
3.2.3 Conclusie geur 23
3.3 Ammoniak 24
3.3.1 Algemeen 24
3.3.2 Beoordeling ammoniak 25
3.3.3 IPPC-richtlijn in relatie tot ammoniak 27
3.3.4 Directe schade door uitstoot ammoniak 29
3.3.5 Conclusie ammoniak 29
3.4 Volksgezondheid 30
3.4.1 Influenza 31
3.4.2 Salmonella 31
3.4.3 MRSA 31
3.4.4 Fijn stof 31

3.4.5 Conclusie volksgezondheid 32
3.5 Wet Luchtkwaliteit, fijn stof van agrarische bedrijven 32
3.5.1 Algemeen 32
3.5.2 Beperken stofemissie 33
3.5.3 Wet luchtkwaliteit 34
3.5.4 Beoordeling 35
3.5.5 Conclusies luchtkwaliteit 40
3.6 Geluid 40
3.6.1 Geluid wegverkeer in het LOG 40
3.6.2 Geluid agrarische bedrijven 42
3.6.3 Geluid wegverkeer buiten het LOG 42
3.7 Verkeer en infrastructuur 42
3.7.1 Belasting van het gemeentelijke wegennet in en direct rond het LOG 43
3.7.2 Belasting van de Middenpeelweg (N277) 44
3.7.3 Belasting van de overige wegen buiten het LOG 45
3.8 Water 45
3.8.1 Algemeen 45
3.8.2 Watertoets 49
3.9 Bodem 52
3.10 Externe veiligheid 52
3.11 Natuur en landschap 53
3.11.1 Natuur 53
3.11.2 Flora en fauna 53
3.12 Beeldkwaliteit 54
3.12.1 Beeldkwaliteitplan 54
3.12.2 Historisch groen 55
3.12.3 Ecologische verbindingszone 55
3.13 Archeologie en cultuurhistorie 55
3.13.1 Archeologie 55
3.13.2 Cultuurhistorie 56
3.14 Andersoortige bedrijven 56
3.15 Veterinair 57
3.16 Duurzaamheid 57

4 Mitigerende en compenserende maatregelen 59
4.1 Struweelvogelgebied 59
4.2 Waterberging 59

5 Overzicht leemten tgv ontbreken gegevens plus technische tekortkomingen 60

6 Monitoring 61

7 Samenvatting 62

BIJLAGEN

Bijlage 1	Schema gebiedsgerichte aanpak
Bijlage 2	Uitgangspunten bij het tot stand komen van ontwikkelingsplan en plan-m.e.r.
Bijlage 3	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Bijlage 3a	Startscenario LOG Graspeel
Bijlage 4	Kaart potentiële doorontwikkelingslocaties en nieuwvestigingen
Bijlage 5	Geurberekeningen V-stacks vergunning
Bijlage 6	Ammoniakcontouren huidige situatie
Bijlage 7	Ammoniakcontouren autonome ontwikkelingen
Bijlage 8	Ammoniakcontouren optimaal scenario voor het LOG
Bijlage 9	Berekening ammoniakdepositie op dichtstbijzijnde Nb-wet gebied
Bijlage 10	Invoergegevens en resultaten berekeningen fijn stof
Bijlage 11	Kaarten fijn stof 2010
Bijlage 12	Onderbouwing aannames aantal transportbewegingen
Bijlage 13	Verkeerscirculatie LOG De Graspeel
Bijlage 14	Brief 1 Waterschap Aa en Maas d.d. 4 juni 2007
Bijlage 15	Brief 2 Waterschap Aa en Maas d.d. 14 december 2007
Bijlage 16	Watertoets potentiële doorontwikkelingen en nieuwvestigingen
Bijlage 17	Adviesbrief Flora en faunaonderzoek
Bijlage 18	Quick scan LOG Graspeel, natuuronderzoek ikv Flora- en faunawet
Bijlage 19	Inrichtingsplan De Graspeel

1 Situatie en doelstelling

1.1 Reconstructie en juridisch kader

In april 2002 is de Reconstructiewet concentratiegebieden in werking getreden. Op basis van deze reconstructiewet zijn voor de provincie Noord-Brabant op 22 april 2005 in totaal 7 reconstructieplannen vastgesteld, die op 29 juli 2005 in werking zijn getreden.
Een belangrijk onderdeel van de reconstructie vormt de afwaartse beweging van agrarische bedrijven vanuit extensiveringsgebieden rond dorpen en natuur. Op deze wijze ontstaat er per saldo een afname van de geurhinder en geurgehinderden, alsmede een afname van de ammoniakdepositie op bos- en natuurgebieden. Voorwaarde hiervoor is dat er landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) zijn aangewezen waar de agrarische bedrijven terecht kunnen en duurzame toekomstmogelijkheden hebben.

In het Reconstructieplan Peel en Maas is de Graspeel, gelegen op de grens van de gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert, aangewezen als LOG. Voor dit gebied geldt dat er ruime mogelijkheden moeten zijn voor de intensieve veehouderij. Op basis van een gebiedsgerichte aanpak (zie schema in bijlage 1) is door OBIV in samenwerking met het RMB voor de gezamenlijke gemeenten Landerd, Mill & Sint Hubert en Grave een ontwikkelingsplan voor het LOG opgesteld. Dit is in oktober 2007 afgerond. Het plan ziet op een optimale ontwikkeling van het LOG. Verder is een ontwikkelingsplan voorwaarde om nieuwvestiging in het LOG mogelijk te maken, waarbij wordt opgemerkt dat nieuwvestiging alleen mogelijk is indien elders een volwaardige intensieve veehouderij uit een extensiveringsgebied verdwijnt.

Conform het Reconstructieplan (hoofdstuk 11.6.1) dient een ontwikkelingsplan minimaal aan de volgende vereisten te voldoen:

1. het plan leidt tot efficiënt ruimtegebruik van het LOG en optimale benutting voor de intensieve veehouderij;
2. het aantal nieuwvestigingen staat in redelijke verhouding tot het aantal (her)vestigingen van intensieve veehouderijen op een agrarische bedrijfslocatie, of op een niet-agrarische locatie binnen het LOG;
3. het plan voorziet in een passende herbestemming of de sloop en verwijdering van bedrijfsbebouwing die niet meer worden benut als gevolg van de verplaatsing van intensieve veehouderijen naar of binnen het LOG;
4. het plan leidt tot een goede beeldkwaliteit van het LOG;
5. het plan voldoet aan het relevante milieu- en waterbeleid;
6. het plan draagt duidelijk bij aan het verdergaand dan wettelijk vereist duurzamer maken van de bedrijfsvoering van de intensieve veehouderijbedrijven in het LOG.

De eisen zijn in het ontwikkelingsplan uitgewerkt en komen ook in deze plan-m.e.r. aan de orde.

In februari 2008 is het ontwikkelingsplan ter beoordeling aan de provincie toegezonden. Per brief van 17 juni 2008 heeft de provincie het ontwikkelingsplan geaccordeerd. Hiermee is fase 1 van de gebiedsgerichte aanpak afgerond. Het ontwikkelingsplan vormt daarmee tevens het toetsingskader voor gewenste ontwikkelingen in het gebied.

Voor de nieuwvestiging van intensieve veehouderijen in het gebied is een nieuw bestemmingsplan LOG Graspeel nodig. Dit valt onder fase 2 van de gebiedsgerichte aanpak (zie bijlage 1).
Een plan-m.e.r. is van toepassing op plannen die het kader zijn voor toekomstige besluiten die m.e.r. of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Het vorenstaande is hier aan de orde omdat er in het LOG intensieve veehouderijen kunnen vestigen die op grond van onderdeel C of D van het Besluit milieueffectrapportage 1994 m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Middels de plan-m.e.r worden de (milieu)gevolgen vanuit het LOG in een vroeg stadium inzichtelijk gemaakt.

1.2 Gebied

Het LOG Graspeel is gelegen ten westen van de kern Langenboom en ten zuidoosten van de kern Zeeland. Grofweg ligt het gebied tussen de Peelweg (westzijde), de Udensedijk (zuidzijde), Broekstraat/Gasthuisstraat/Spiestraat (oostzijde) en Zeelandseweg (noordzijde). Het gebied is ruim 300 hectare groot. Het noordelijke gedeelte is secundair LOG omdat dit gedeelte van het gebied samenvalt met waterpotentiegebied.

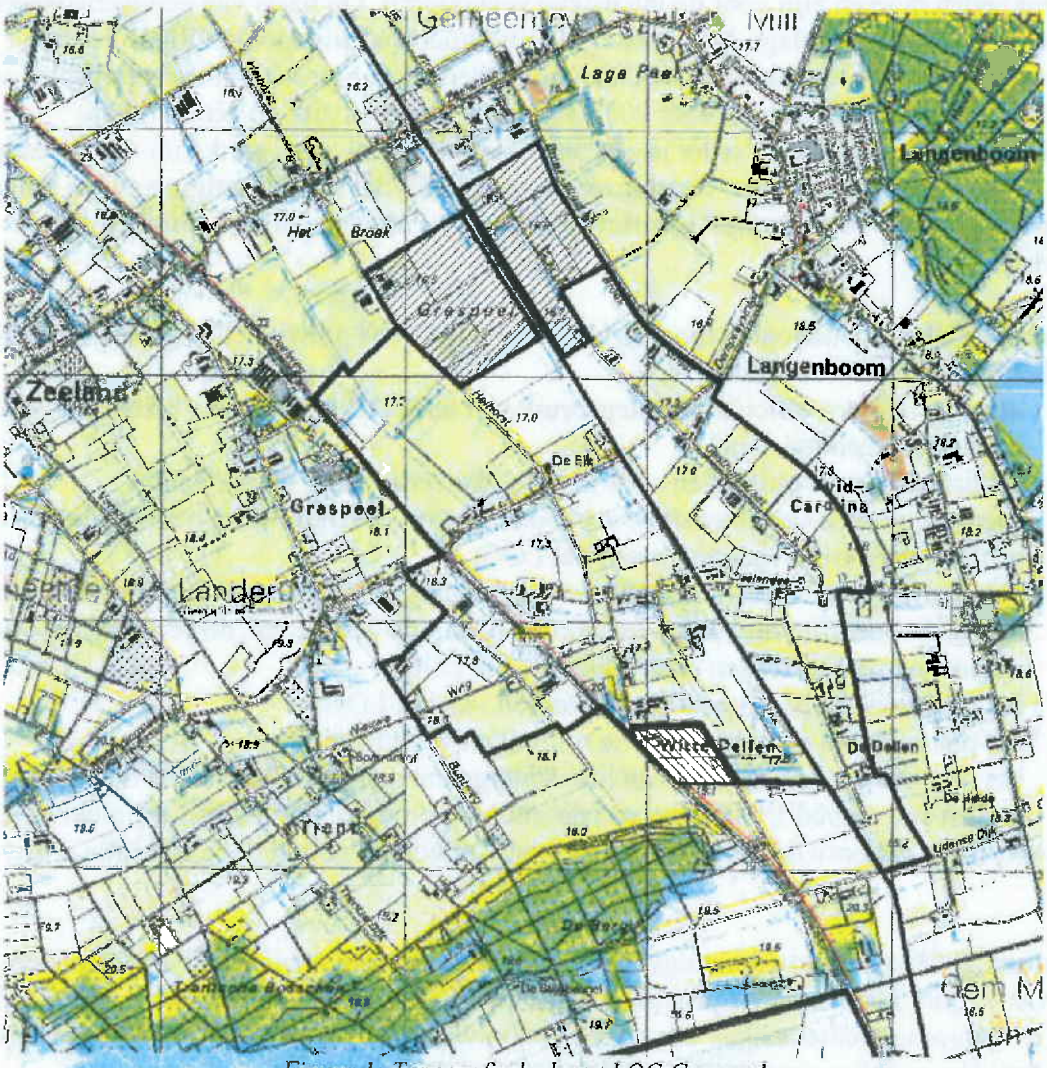

Figuur 1: Topografische kaart LOG Graspeel

Historisch gezien was de Graspeel rond 1850 een zeer nat gebied. Het gebied heeft hierdoor het karakter van een historisch overstromingsgebied. Later werd het een groot beweidingsgebied dat langzaamaan ontgonnen werd, de natste gebieden het laatst.
In de jaren '70 van de 20e eeuw is het hele gebied van een kleinschalig landschap omgezet in een relatief grootschalig landschap.

Momenteel is het merendeel van de gronden in gebruik als grasland en in gebruik bij veehouderijbedrijven. Ook wordt er veel maïs geteeld. In het gebied bevinden zich verschillende melkrundveebedrijven en intensieve veehouderijbedrijven, maar de meeste zijn relatief klein. Opvallend is het hoge aantal burgerwoningen in het gebied: 45. Er zijn 24 locaties met een agrarische bestemming. Er is één bedrijf dat heeft deelgenomen aan de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken 2 (RBV 2).

Bijzonderheden van het gebied zijn verder de Graspeelloop die dwars door het gebied loopt en de nabijheid van het vliegveld Volkel. Op de Graspeelloop en de aanwijzing hiervan als ecologische verbindingszone (EVZ) wordt later in dit plan uitgebreider ingegaan. De nabijheid van het vliegveld heeft consequenties voor geluidsbelasting en hoogte van bouwen. Voor de ontwikkelingsplan zijn de straalpadzone en invliegfunnel niet van belang. Hier wordt namelijk geen relevante ontwikkeling voorzien.

1.3 Doelstelling

De gemeenten Landerd, Mill & Sint Hubert en Grave streven naar een optimale ontwikkeling van het LOG Graspeel. Bij een optimale ontwikkeling wordt er vanuit gegaan dat er in het gebied goede ontwikkelingsmogelijkheden ontstaan voor intensieve veehouderijen, maar waarbij ook nadrukkelijk de belangen van burgers, milieu, landschap en water in acht worden genomen.

De geplande ruimtelijke ontwikkeling die een nieuw bestemmingsplan voor het LOG Graspeel nodig maakt en waar de verplichting voor het opstellen van een plan-m.e.r. uit voortvloeit is als volgt:
Doorontwikkeling en omschakeling van 15 bestaande locaties in het LOG tot intensieve veehouderij en nieuwvestiging van nog eens 4 intensieve veehouderijen. Voor 11 van deze bedrijven wordt uitgegaan van voor de toekomst levensvatbare en duurzame bedrijven met een standaardgrootte van 750 zeugen gesloten. Voor 1 nieuwvestigingslocatie wordt uitgegaan van een omvang van 2000 zeugen gesloten. Voor de overige 7 (reeds bestaande locaties) wordt uitgegaan van een andere of lagere dierbezetting. Ten slotte wordt nog uitgegaan van de ontwikkeling van 3 andersoortige agrarische bedrijven.

Zoals uit het voorgaande blijkt, wordt in deze plan-m.e.r. zoveel mogelijk gerekend met een standaard bedrijfsomvang van 750 zeugen gesloten. Verder is uitgegaan van de toekenning van bouwblokken op maat, maar waarbij er in deze plan-m.e.r. wel rekening mee is gehouden dat deze naar de toekomst toe eventueel door kunnen groeien naar een maximale grootte van 3 ha.

Bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan is in eerste instantie uitgegaan van stallen die minimaal voldoen aan het Besluit huisvesting. Om de geurbelasting in de omgeving te beperken is uiteindelijk in het optimale scenario uit het ontwikkelingsplan en dus ook in deze plan-m.e.r. bij de varkensbedrijven gekozen voor de toepassing van verdergaande technieken in de vorm van gecombineerde luchtwassers. Ook is voor bestaande intensieve veehouderijen in een aantal gevallen van een lagere dierbezetting en kleiner bouwblok uitgegaan.

De aangenomen standaard omvang geeft een goed beeld van hetgeen mag worden aangenomen dat in het LOG gaat gebeuren. In bijlage 2 wordt nog iets uitgebreider ingegaan op de uitgangspunten bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan en de plan-m.e.r.

1.4 Overzicht eerdere plannen en het vervolg

De invulling van het LOG Graspeel is een nadere uitwerking van het door de provincie Noord-Brabant opgestelde Reconstructieplan Peel en Maas. Het reconstructieplan is in alles het kader voor de optimale ontwikkeling van het LOG. De nadere invulling van het gebied is in eerste instantie gebeurd middels het ontwikkelingsplan. Als vervolg op het ontwikkelingsplan is voor de beide gemeenten een nieuw bestemmingsplan voor het LOG Graspeel opgesteld, inclusief een plan-m.e.r. **Het door de gemeenten Grave, Landerd en Mill & Sint Hubert vastgestelde en door de provincie Noord-Brabant geaccordeerde ontwikkelingsplan van oktober 2007 vormt hierbij steeds de basis voor onderhavige plan-m.e.r.** Het optimale scenario uit het ontwikkelingsplan is in de plan-m.e.r. op enkele punten geactualiseerd en nader onderbouwd.

De plan-m.e.r. wordt gekoppeld aan het nieuwe bestemmingsplan LOG Graspeel en dient ter ondersteuning van de besluitvorming. De plan-m.e.r. wordt samen met het bestemmingsplan ter inzage gelegd.
Bij het tot stand komen van de plan-m.e.r. heeft vooraf overleg plaatsgevonden met de twee belanghebbende overheidsinstanties, de provincie Noord-Brabant en het Waterschap Aa en Maas. Er zijn afspraken gemaakt over de onderwerpen die in de plan-m.e.r. aan de orde komen en de gedetailleerdheid waarmee dit gebeurt. Dit is vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die als bijlage 3 aan deze plan-m.e.r. is toegevoegd.
Omdat het LOG niet in de ecologische hoofdstructuur ligt en er geen passende beoordeling inzake de Natuurbeschermingswet 1998 aan de orde is (vanwege de grote afstand tot Nb-wet gebieden), is het niet verplicht om de Commissie voor de milieueffectrapportage te vragen om advies uit te brengen over het plan-m.e.r. Om echter een zorgvuldige en onafhankelijke afweging te garanderen is toch besloten om de plan-m.e.r. aan de commissie m.e.r. voor te leggen.

1.5 Opbouw plan-m.e.r.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het initiatief en eventuele alternatieven. Vervolgens komen in hoofdstuk 3 de gevolgen voor milieu, water, beeldkwaliteit en andere relevante aspecten uitgebreid aan de orde, waarna in hoofdstuk 4 mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven. Ten slotte wordt in hoofdstuk 5 kort ingegaan op enkele beperkingen van de plan-m.e.r., komt in hoofdstuk 6 de monitoring aan de orde en wordt in hoofdstuk 7 een (niet technische) samenvatting gegeven.

2 Voorgenomen initiatief en alternatieven

2.1 Initiatief

2.1.1 Algemeen

De geplande ontwikkeling van het gebied is tot stand gekomen via een lagenbenadering. De lagenbenadering wordt als instrument gebruikt om een analyse over de (on)mogelijkheden in een gebied te verkrijgen. Dat wil zeggen dat alle relevante gegevens van het gebied zijn geïnventariseerd. Behalve de provinciale gegevens, die afkomstig zijn uit de RLG-atlas 2005, is het plan opgesteld op basis van door de gemeenten aangeleverde gegevens. Hierbij is gestreefd naar actualiteit, juistheid en volledigheid. Het gaat hierbij met name om (beleids)gegevens van kadaster, vigerende bestemmingsplannen, huidige situatie (gebruik, omvang milieuvergunning, zichtgegevens, luchtfoto's), reconstructieplan, beeldkwaliteit, landschap, natuur, water en milieuwetgeving (geur, ammoniak, fijn stof en geluid). Deze gegevens zijn middels een geografisch informatiesysteem (GIS) gekoppeld aan kaartmateriaal van het gebied. Daarnaast zijn de wensen van eigenaren en inwoners van het gebied geïnventariseerd en voor zover bekend verwerkt in de afweging.

2.1.2 Ontwikkelingsplan

De verzamelde gegevens zijn de basis geweest voor de volgende stappen in het ontwikkelingsplan, het benoemen van mogelijke ontwikkelscenario's en de analyse van deze scenario's op de gevolgen voor geur, ammoniak, fijn stof, geluid, verkeer, beeldkwaliteit en water. Op basis van de uitkomst is vervolgens een afweging gemaakt, met name als het gaat om de wijze waarop alle beleidsdoelstellingen in evenwicht met elkaar optimaal kunnen worden gerealiseerd met in acht name van de doelstelling voor het LOG: "Optimale ontwikkeling van de intensieve veehouderij". De gemeenten hebben er bij het opstellen van dit plan namelijk voor gekozen om in lijn met de reconstructiedoelstelling het LOG primair te bestemmen voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijen. Hierbij zijn echter ook uitdrukkelijk de belangen van burgers, milieu, landschap en water in acht genomen. Dit heeft geleid tot de definitieve keuze van het optimaal scenario.

2.2 Optimaal scenario

Op basis van de eerder aangegeven hoofddoelstelling voor het LOG is in het gebied met name gezocht naar ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij. Redenerend vanuit de hoofddoelstelling heeft dit geresulteerd in een scenario dat in het ontwikkelingsplan als het optimale scenario is beschouwd. Waar in deze plan-m.e.r. gesproken wordt over het optimale scenario, is deze formulering dus afkomstig uit het ontwikkelingsplan en gerelateerd aan de hoofddoelstelling voor het LOG.
Het optimale scenario is een resultante van verschillende varianten die zijn getoetst op haalbaarheid voor wat betreft milieuaspecten, maar ook zaken als water en beeldkwaliteit. Hierbij is gebleken dat het aspect geur over het algemeen de meest beperkende factor is.

In de werkwijze is er voor gekozen om eerst te bekijken hoe bestaande locaties zo optimaal mogelijk kunnen worden ontwikkeld en vervolgens te bekijken waar nieuwvestiging mogelijk is. Gestart met een scenario met 11 doorontwikkelingen van en omschakelingen naar intensieve veehouderijen (750 zeugen gesloten met stallen volgens het Besluit huisvesting) en 4 doorontwikkelingen van andersoortige bedrijven (rundvee, schapen en paarden) op bestaande locaties. Naast deze 15 doorontwikkelingen werd nog uitgegaan van 13 nieuwvestigingen van intensieve veehouderijen (ook met 750 zeugen gesloten met stallen volgens het Besluit huisvesting). Het startscenario en de gevolgen hiervan voor de geursituatie zijn weergegeven in bijlage 3a. Hierbij wordt opgemerkt dat de geursituatie nog is uitgedrukt in geureenheden en niet in odour units.

Na beoordeling en analyse van de consequenties van dit startscenario is het in enkele stappen bijgesteld. Uiteindelijk hebben de bijstellingen geleid tot het optimale scenario uit het ontwikkelingsplan waarin wordt uitgegaan van de volgende 15 doorontwikkelingen en omschakelingen van bestaande locaties voor intensieve veehouderijen (inclusief de aangenomen bedrijfsomvang waar in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan):
- Broekstraat 13 (500 zeugen gesloten met combiwasser)
- Gasthuisstraat 17 (2000 vleesvarkens met combiwasser)
- Gasthuisstraat 20 (500 zeugen gesloten met combiwasser)
- Gasthuisstraat 41 (500 zeugen gesloten met combiwasser)
- Heihorst 4 (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Langstraat 6 (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Peelweg 29 (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Schuifelenberg 3 (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Schuifelenberg 6 (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Schuifelenberg 19 (500 zeugen gesloten met combiwasser)
- Spiestraat 20 (1000 vleesvarkens met combiwasser)
- Spiestraat 24 (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Witte Dellen 2 (200.000 vleeskuikens, stallen volgens Besluit huisvesting)
- Witte Dellen 3a (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Witte Dellen 5 (750 zeugen gesloten met combiwasser)

Foto 1: Bestaand varkensbedrijf aan de Langstraat 6

Verder wordt uitgegaan van de doorontwikkeling van 3 andersoortige bedrijven, te weten:
- Langstraat 4 (1200 melkgeiten en 1500 opfokgeiten)
- Spiestraat 1-3 (750 schapen)
- Zeelandsedijk 64 (50 paarden en 30 pony's)

In het Reconstructieplan Peel en Maas is het streven opgenomen om maximaal zes nieuwe bouwblokken te realiseren in de Graspeel. De voorziene en gewenste duurzame ontwikkeling van bestaande bouwblokken en de hiermee gepaard gaande geurbelasting, alsmede de fysieke ruimte maken dit aantal echter niet mogelijk. Bovendien kiezen de gemeenten in het kader van efficiënt ruimtegebruik en duurzame inrichting van het gebied eerst voor omschakeling van bestaande functies naar intensieve veehouderij, alvorens nieuwvestiging te projecteren. Op basis van deze uitgangspunten wordt voorzien in de omschakeling van twee burgerwoningen naar een bedrijfswoning bij een intensieve veehouderij (Spiestraat 22 en Schuifelenberg 6). De woning Spiestraat 22 kan hierbij de bedrijfswoning bij de nieuwvestiging aan de overzijde van de Spiestraat worden, dan wel de tweede bedrijfswoning bij de Spiestraat 20 of 24. Door de omzetting van de twee burgerwoningen tot agrarische bedrijfswoningen wordt tevens bereikt dat drie bestaande agrarische locaties duurzaam kunnen doorontwikkelen.
Ook de splitsing van het bouwblok Witte Dellen 3a/5 draagt bij aan het efficiënt ruimtegebruik. Er ontstaat ontwikkelingsruimte voor omliggende bedrijven.

Er resteert dan nog fysieke en milieuruimte voor 4 nieuwvestigingslocaties, waar een duurzame intensieve veehouderij kan worden gevestigd, zonder dat dit ten koste gaat van de ontwikkelingsruimte van bestaande intensieve veehouderijen.
Hierbij gaat het om de volgende locaties:
- Heihorst I (2000 zeugen gesloten met combiwasser)
- Heihorst II (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Peelweg/Witte Dellen (750 zeugen gesloten met combiwasser)
- Spiestraat (750 zeugen gesloten met combiwasser)

Foto 2: Nieuwvestigingslocatie Heihorst II

De 22 hiervoor genoemde locaties zijn weergegeven in de hierna volgende figuur en op de "Kaart doorontwikkelingsplocaties en nieuwvestigingen in het LOG Graspeel (kansenkaart)" in bijlage 4.

Kaart potentiële doorontwikkelingslocaties en nieuwvestigingen

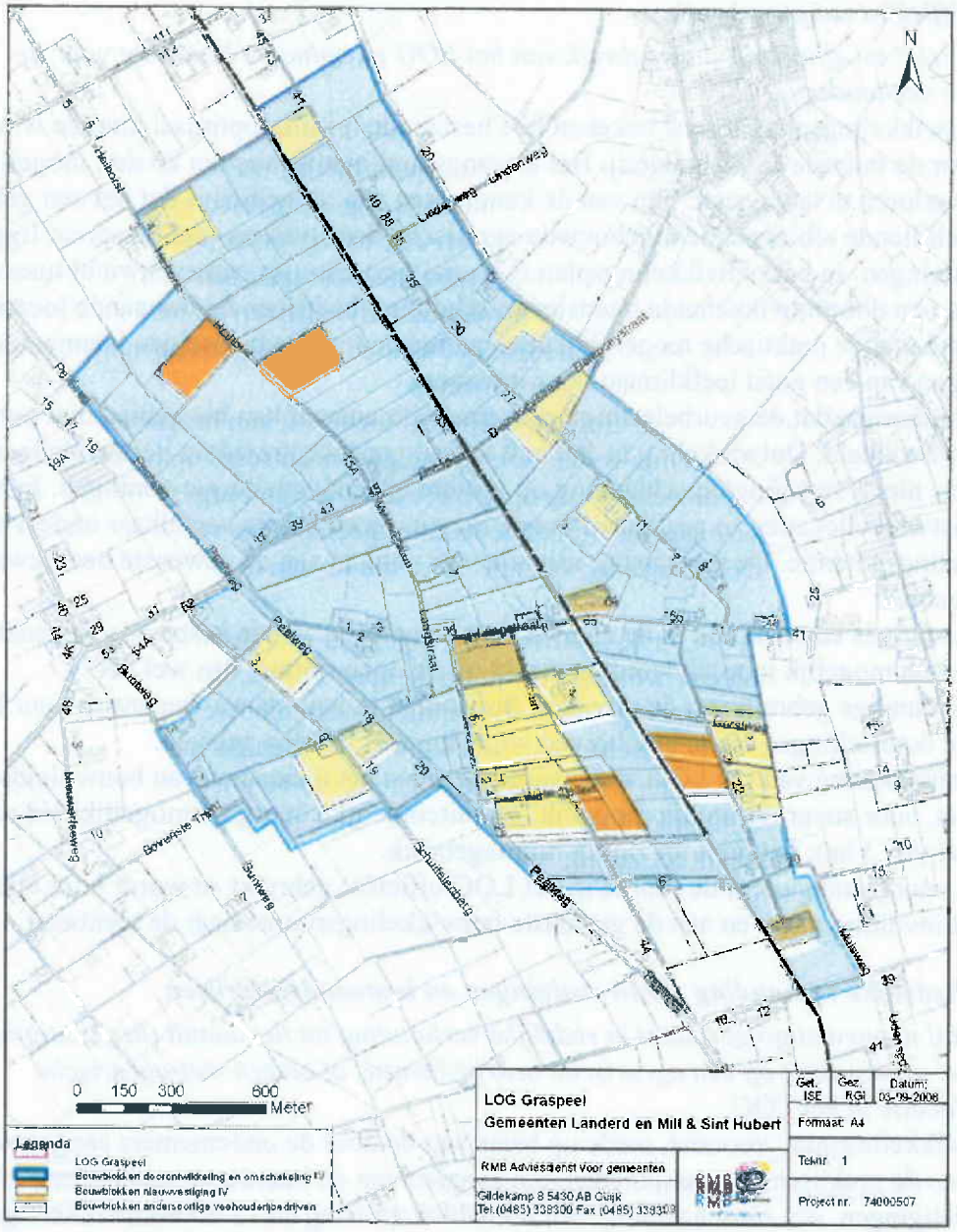

Figuur 2: Potentiële doorontwikkelingslocaties en nieuwvestigingen

In het Reconstructieplan worden eisen gesteld aan een ontwikkelingsplan. Het betreft 6 aspecten die van groot belang zijn om tot een optimale ontwikkeling van het LOG te komen. Indien voldaan wordt aan deze 6 eisen, dan is toekenning van nieuwe bouwblokken mogelijk. In deze paragraaf wordt ingegaan op de eerste 3 eisen die allen verband houden met de scenariokeuze.

2.2.1 *Efficiënt ruimtegebruik*

Het plan leidt tot efficiënt ruimtegebruik van het LOG en optimale benutting voor de intensieve veehouderij.

In het ontwikkelingsplan is eerst bekeken hoe bestaande locaties optimaal kunnen worden benut voor de intensieve veehouderij. Het uitgangspunt hierbij was om zo min mogelijk locaties verloren te laten gaan. Eén van de kenmerken van dit gebied is dat het een gebied is met verschillende afbouwende/afgebouwde agrarische bedrijven en veel verspreid liggende burgerwoningen. In het ontwikkelingsplan is vooral gezocht naar een evenwicht tussen vestigende en doorontwikkelende intensieve veehouderijbedrijven op bestaande locaties in combinatie met de praktische mogelijkheden, het behoud van gebiedseigen kenmerken en het waarborgen van een goed leefklimaat voor inwoners.

Om te voorkomen dat de geurbelasting onacceptabel toeneemt kan het gebied niet onbeperkt worden ontwikkeld. Ontwikkeling is dan ook vooral geconcentreerd op bestaande locaties met een enkele nieuwvestiging/omschakeling op grotere afstand van burgerwoningen. In het plan zijn de ontwikkellocaties zo gesitueerd dat de locaties geen hinder van elkaar ondervinden qua ontwikkelingspotentie. De inplaatsing van alle vier voldoet aan de gewenste beeldkwaliteit van het gebied.

De bebouwing is en blijft ook in de nieuwe situatie gelegen aan de bestaande wegenstructuur, zodat zo min mogelijk inbreuk wordt gemaakt op de open ruimte, dan wel het landbouwkundige gebruik van de gronden. Bovendien is een nieuwe wegenstructuur kostbaar, terwijl de doelstellingen op de beschreven wijze kunnen worden gehaald.

Bij de ontwikkeling van het LOG wordt uitgegaan van het toekennen van bouwblokken op maat (met, voor zover ruimtelijk mogelijk, een uiteindelijke doorgroeimogelijkheid naar maximaal van 3 ha). Dit leidt tot zuinig ruimtegebruik.

Middels voorgaande wordt de ruimte in het LOG efficiënt gebruikt en wordt voor alle locaties optimaal invulling gegeven aan de gewenste ontwikkelingsruimte naar de toekomst.

2.2.2 *Redelijke verhouding nieuwvestigingen en bestaande bedrijven*

Het aantal nieuwvestigingen staat in redelijke verhouding tot het aantal (her)vestigingen van intensieve veehouderij op een agrarische bedrijfslocatie, of op een niet-agrarische bedrijfslocatie in het LOG.

Het ontwikkelingsplan voorziet, mede op basis van de door de ondernemers aangegeven wensen en de praktische mogelijkheden, ten aanzien van de intensieve veehouderij in vier nieuwvestigingen, één omschakeling, één bouwbloksplitsing en 12 doorontwikkelingen op bestaande locaties.

De projectie van nieuwvestigingslocaties gaat niet ten koste van de ontwikkelruimte van bestaande bedrijven. De nieuwvestigingslocaties zullen in beginsel pas worden benut als de hervestigingslocaties niet of nog niet beschikbaar blijken en altijd in samenhang met de ontwikkeling van het gehele gebied. Ten slotte is nog de doorontwikkeling van drie andersoortige bedrijven aan de orde, te weten een geitenbedrijf, een schapenbedrijf en een paardenbedrijf.

Door deze optimale ontwikkeling van met name de bestaande locaties wordt voldaan aan deze eis.

2.2.3 Sloop niet meer gebruikte bedrijfsgebouwen

Het plan leidt tot efficiënt ruimtegebruik van het LOG en optimale benutting voor de intensieve veehouderij Het plan voorziet in een passende herbestemming of de sloop en verwijdering van bedrijfsbebouwing die niet meer worden benut als gevolg van de verplaatsing van intensieve veehouderijen naar of binnen het LOG.

Het reconstructieplan streeft naar het beperken van de verstening van het buitengebied. Als uitgangspunt geldt dat bij verplaatsing naar het LOG vanuit een extensiveringsgebied de achterblijvende locatie wordt beëindigd en niet meer wordt gebruikt ten behoeve van intensieve veehouderij. De stallen worden afgebroken, de milieuvergunning wordt ingetrokken en de planologische bestemming gewijzigd. Dit moet planologisch worden geborgd. Daar waar passende herbestemming mogelijk is voor andere doeleinden kunnen stallen (gedeeltelijk) blijven staan, één en ander in overleg met de verplaatser.

Foto 3: Voorbeeld van verouderde bedrijfsgebouwen

Indien sprake is van verplaatsing vanuit verwevingsgebied of van aankoop van een locatie die geen direct verband houdt met een verplaatsing in het kader van de reconstructie, dan is sloop van niet meer in gebruik zijnde stallen op de "oude" locatie moeilijk of niet afdwingbaar. De sloop van stallen en verwijdering van bedrijfsbebouwing op de te verlaten locatie wordt wel voorgestaan, maar kan in deze plan-mer niet geregeld worden.

Bij verplaatsing naar een bestaande locatie in het LOG wordt er van uit gegaan dat bestaande bebouwing op deze locatie in het LOG wordt gebruikt voor de bedrijfsactiviteiten, dan wel dat de bebouwing wordt gesloopt. Sloop is enerzijds moeilijk afdwingbaar, maar kan anderzijds middels het verstrekken van een bouwblok op maat (en aldus het zuinig omgaan met de beschikbare ruimte) wel sterk worden gestimuleerd.
Indien sprake is van aankoop van een locatie van of via de gemeente, dan kunnen hierover mogelijk in de privaatrechtelijke sfeer afspraken worden gemaakt, die dan vervolgens middels een eventuele bestemmingsplanprocedure worden geborgd.

2.2.4 Overige 3 eisen ontwikkelingsplan

De overige 3 eisen die volgens het Reconstructieplan Peel en Maas in een ontwikkelingsplan minimaal aan de orde moeten komen zijn:
- Het plan voldoet aan het relevante milieu- en waterbeleid;
- Het plan leidt tot een goede beeldkwaliteit van het LOG;
- Het plan draagt bij aan verdergaande verduurzaming van de intensieve veehouderijen.

Deze aspecten komen in de volgende hoofdstukken aan de orde.

2.3 Alternatieven

Zoals hiervoor reeds vermeld, is het optimale scenario tot stand gekomen op basis van verschillende afwegingen, waarbij de aspecten geur en beeldkwaliteit het meest relevant zijn gebleken voor de inrichting en ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied. Bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan zijn verscheidene alternatieven afgewogen en doorgerekend.

Bij de doorrekening van de scenario's is in eerste instantie rekening gehouden met een standaard bedrijfsomvang van 750 zeugen gesloten en de toepassing van stalsystemen die minimaal vereist kunnen worden op grond van het Besluit huisvesting en best beschikbare techniek (BBT). Het Besluit huisvesting bepaalt dat stallen in 2010 moeten voldoen aan een per diersoort en stalsysteem vastgestelde maximale emissiewaarde. Uitgegaan werd van 15 doorontwikkelingen en omschakelingen, alsmede 13 nieuwvestigingen (zie bijlage 3a). Omdat in deze situatie de geurbelasting op woningen in en om het LOG te hoog dreigde te worden zijn vervolgens alternatieven uitgewerkt. Belangrijkste aanpassing is geweest dat het aantal nieuwvestigingen naar beneden is bijgesteld, op grond waarvan de totale belasting vanuit het LOG op de omgeving verminderde. Maar anderzijds zijn ook nieuwvestigingen nabij de dorpskern geschrapt. Om de emissie vanuit het LOG nog verder te beperken, is voor de varkensbedrijven uitgegaan van de toepassing van gecombineerde luchtwassers. In de overeenkomsten met inplaatsers wordt dit ook middels een verplicht reductiepercentage van 70% vastgelegd. Tenslotte is bij een aantal bestaande bedrijven uitgegaan van een lagere en/of andersoortige dierbezetting. Het uiteindelijke ontwikkelingsplan levert door al deze aanpassingen daardoor een aanmerkelijk gunstigere milieusituatie op dan het startscenario.

De toepassing van gecombineerde luchtwassers en/of een lagere dierbezetting heeft binnen het LOG als voordeel dat de milieubelasting lager blijft, dan wel dat bij een vergelijkbare milieubelasting meer dieren van elders (met name vanuit het extensiveringsgebied) naar het LOG kunnen worden verplaatst. Dit levert dus een extra afwaartse beweging op.

De gecombineerde luchtwassers (of combiwassers) zijn een combinatie van een tweetal luchtwassers waarbij de één de lucht reinigt op biologische basis en de ander middels een chemisch proces. De biologische wasser heeft over het algemeen een grotere reductie op het gebied van geur, de chemische op het gebied van ammoniak. Gecombineerd hebben ze dus een maximaal effect, waarbij ze ook nog een reductie op de fijn stof emissie opleveren. Daarom lijken op dit moment de gecombineerde luchtwassers het meeste perspectief te bieden voor de gecombineerde reductie van geur, ammoniak en fijn stof. Andere systemen leveren bijvoorbeeld een lager reductiepercentage of werken maar voor één aspect.

Gecombineerde luchtwassers kunnen in een milieuvergunningprocedure niet in alle gevallen zondermeer worden afgedwongen. Dit heeft te maken met het feit dat ze verder gaan dan op grond van het Besluit huisvesting als BBT kan worden geëist. Op grond van het Besluit huisvesting moeten (ook) bestaande stallen vanaf 2010 verdergaande technieken worden toegepast om de emissie van geur, ammoniak en fijn stof te beperken. Anderzijds kan bijvoorbeeld de IPPC-richtlijn (zie ook paragraaf 4.3.3) de verdergaande technieken in individuele gevallen noodzakelijk en afdwingbaar maken.
Middels monitoring wordt nagegaan of het LOG in zijn totaliteit inderdaad ontwikkelt zoals in het ontwikkelingsplan wordt aangenomen. Afwijkende doorontwikkelingen zijn op een verantwoorde wijze mogelijk, aangezien zo nodig kan steeds worden bijgestuurd middels aanpassing van de gemeentelijke geurverordeningen en de in het bestemmingsplan LOG Graspeel opgenomen wijzigingsbevoegdheid. In hoofdstuk 6 Monitoring wordt hier ook op ingegaan.

De doorrekeningen en op basis hiervan gemaakte afwegingen hebben uiteindelijk dus geleid tot het optimale scenario met toepassing van gecombineerde luchtwassers. Dit kan beschouwd worden als het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA), dus stallen met systemen met de laagste emissie aan geur, ammoniak en fijn stof. Er is derhalve voor deze plan-m.e.r. geen apart MMA uitgewerkt.

2.4 Motivering

Zoals al eerder is aangegeven, vormt het optimale scenario een resultante van verschillende varianten die allemaal zijn getoetst op haalbaarheid voor wat betreft de relevante milieuaspecten en zaken als water en beeldkwaliteit. Hierbij is ook van groot belang dat wensen en plannen van bewoners en bedrijven in en rond het LOG zijn geïnventariseerd middels individuele gesprekken met de gemeente. Voor zover mogelijk zijn deze meegenomen bij het tot stand komen van het plan.
Concreet spelen met name de volgende aspecten waarmee rekening is gehouden om tot een optimale invulling van het LOG te komen:
- Geur (gevoelige objecten in en rond het LOG);
- Ammoniak (zeer kwetsbare bosgebieden en natuurgebieden);
- Beeldkwaliteitplan (met uitgangspunten voor invulling gebied);
- Ontwikkeling bestaande locaties heeft voorkeur boven nieuwvestiging;
- Secundair LOG;
- Struweelvogelgebied;
- Ecologische verbindingszone (EVZ) via Graspeelloop dwars door LOG;
- Archeologische waarden in het LOG;
- Vliegveld Volkel.

Hieronder wordt kort ingegaan op de reacties van bewoners en bedrijven, alsmede de aangehaalde aspecten. Verderop in het rapport komen de meeste onderwerpen in aparte paragrafen uitgebreider aan de orde.

2.4.1 Reacties bewoners en bedrijven

Een belangrijk deel van de inwoners, bedrijven en gebruikers van de locaties en percelen in het gebied heeft bij de gemeenten aangegeven welke specifieke wensen en plannen zij hebben. Deze variëren van ontwikkelingswensen tot verkoop- en consolidatiewensen. De persoonlijke wensen zijn, voor zover mogelijk, in het ontwikkelingsplan meegenomen. Vanwege privacyredenen zijn ze niet specifiek benoemd.

2.4.2 Geur

Per bestaande locatie is beoordeeld wat de potentiële ontwikkelruimte is in de huidige situatie. Het aspect geur blijkt over het algemeen de meest beperkende factor te zijn bij de inrichting van het LOG. Beoordeeld is of de gevolgen voor geurgevoelige objecten als de kernen Langenboom en Zeeland (op circa 390 westelijk, respectievelijk 1000 meter oostelijk van het LOG) en alle burgerwoningen binnen het LOG en de directe omgeving acceptabel zijn. Bij de invulling van het LOG is ernaar gestreefd om voor omwonenden een acceptabel leefklimaat in stand te houden.

2.4.3 Ammoniak

Er ligt een zeer kwetsbaar bosgebied aan de noordoostkant van het LOG. Het betreffen de Langenboomse bossen, oostelijk van Langenboom, op circa 900 meter van het LOG. Verder ligt er op circa 250 meter een vanuit het verleden als kwetsbaar aangemerkt gebied (Wav-B) aan de zuidwestzijde (Trentsche Bossen/De Berg). Dit gebied wordt volgens de nu ter inzage liggende nieuwe Wav-kaarten aangemerkt als zeer kwetsbaar.
Ten slotte liggen er aan de zuidoostzijde (ten zuiden van de Udensedijk) en oostelijk van het LOG (nabij de Zuid Carolinaweg) nog enkele kleine kwetsbare gebieden, op circa 450 meter. Op grotere afstand is ook sprake van natuurgebieden met een hogere beschermingsstatus. Bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan is niet beoordeeld wat de gevolgen zijn voor deze laatste gebieden.

2.4.4 Beeldkwaliteitplan

Het voor het LOG opgestelde beeldkwaliteitplan (BKP) levert een aantal randvoorwaarden op waarmee rekening gehouden is bij de ontwikkeling van het LOG. Hierbij valt onder andere te denken aan onderlinge afstanden die tussen intensieve veehouderijen worden nagestreefd en de aanwezigheid van de Graspeelloop als EVZ. Ook anderszins is bij de projectie van de potentiële bouwblokken rekening gehouden met het BKP.
Het BKP is in de gemeente Mill & Sint Hubert vastgesteld door de gemeenteraad. In de gemeente Landerd wordt het BKP (al dan niet in iets aangepaste vorm) in 2009 door de gemeenteraad vastgesteld.

Foto 4: Sloot met houtwal tussen Heihorst en Middenpeelweg

2.4.5 Ontwikkeling bestaande locaties heeft voorkeur boven nieuwvestiging

Bij het opstellen van het ontwikkelingsplan is er voor gekozen om eerst te bekijken hoe bestaande locaties zo optimaal mogelijk kunnen worden ontwikkeld, om vervolgens te bekijken waar nieuwvestiging mogelijk is.

2.4.6 Secundair LOG

In verband met de aanwijzing als waterpotentiegebied is het noordelijk gedeelte van het LOG aangemerkt als secundair LOG. Belangrijk hierbij is dat de geschiktheid voor mogelijke natuurontwikkeling (kwel-natuur) in de toekomst behouden blijft. Nieuwvestiging is hier niet mogelijk, doorontwikkeling van twee bestaande bedrijven kan wel.

Foto 5: Bestaand varkensbedrijf Heihorst 4 in het gedeelte secundair LOG

2.4.7 Struweelvogelgebied

In het zuiden van het LOG is een gedeelte aangewezen als struweelvogelgebied. Voor de bestaande locatie in het gebied wordt uitgegaan van doorontwikkeling. Er zijn geen nieuwvestigingen gepland in het struweelvogelgebied. Compensatie is daarom niet aan de orde. Wel dient bij uitbreiding van het bestaande bedrijf naar een versterking van de landschapsstructuur worden gestreefd.

2.4.8 Ecologische Verbindingszone via Graspeelloop

In het reconstructieplan is er voor gekozen het gebied van het LOG Graspeel aan te wijzen als LOG waar het primaat op intensieve veehouderij ligt. Het gebied dient te voorzien in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij. Realisatie van een ecologische verbindingszone dwars door dit gebied moet daarom mede worden bezien in het licht van deze doelstelling. In het BKP wordt hier aandacht aan besteed. De gemeenten kiezen voor de ontwikkeling van de Graspeelloop als EVZ, de aanwezigheid van de Graspeelloop te versterken in het landschap en de ontwikkeling van bestaande bedrijven, alsmede de inpassing van nieuwe bedrijven, hierop aan te passen. Het is dus nadrukkelijk én én.

Om de EVZ te kunnen realiseren hebben de gemeenten en het waterschap er voor gekozen om de waterloop en de zone direct eromheen ecologisch in te richten. Hiertoe streeft het waterschap ernaar om de gronden binnen de eerste 10 meter aan weerszijde van de Graspeelloop te verwerven en de gemeenten proberen de daaropvolgende 15 meter in eigendom te krijgen. In 2007 is gestart met de inrichting van de EVZ en de aangekochte percelen. Aangezien op dit moment (nog) niet alle gronden kunnen worden verworven, worden de ingerichte percelen gezien als zogenaamde stepping stones.

Foto 6: Ecologische Verbindingszone Graspeelloop met naastgelegen houtwal

2.4.9 Archeologische waarden in het LOG

De archeologische verwachtingswaarde in het gebied varieert van laag tot middelhoog. Daar waar de verwachtingswaarde middelhoog is dient onderzoek plaats te vinden voordat uitbreiding of nieuwvestiging mogelijk is.

2.4.10 Vliegveld Volkel

De nabijheid van het vliegveld Vliegveld heeft consequenties voor geluidsbelasting en hoogte van bouwen. Voor de ontwikkelingsplan zijn de straalpadzone en invliegfunnel niet van belang. Hier wordt namelijk geen relevante ontwikkeling voorzien.

3 Milieu

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk komt de vijfde vereiste uit het Reconstructieplan Peel en Maas voor een ontwikkelingsplan aan de orde: *Het plan voldoet aan het relevante milieu- en waterbeleid (watertoets).*

Het relevante wettelijk - en beleidskader behelst onder andere:

- Reconstructiewet concentratiegebieden 2002.
  Deze wet biedt het wettelijk kader voor de planvorming en uitvoering van de reconstructieplannen. In de reconstrcutiewet is vastgelegd waar een reconstructieplan aan moet voldoen.
- Reconstructieplan/Milieueffectrapport Peel en Maas 2005.
  Het door de provincie Noord-Brabbant vastgestelde reconstructieplan Peel en Maas is de uitwerking van de provinciale visie voor het reconstructiegebied Peel en Maas. Het reconstructieplan geeft richting hoe het gebied er in 2016 uit zou kunnen zien. Afwisseling en diversiteit moeten worden behouden en zo mogelijk worden versterkt. Middels de integrale zonering is de basis gelegd voor de LOG's.
- Wet op de Ruimtelijke Ordening 1962.
  De oude WRO vormde een regeling op grond waarvan een goede ruimtelijke ordening van Nederland mogelijk werd gemaakt, met daaraan gekoppeld de gewenste rechtszekerheid voor overheid en burgers.
- (Nieuwe) Wet ruimtelijke ordening 2008.
  Ook de huidige Wro heeft als doel een samenhangend pakket van regels voor een goede ruimtelijke ordening te creëren. Uitgangspunten bij deze Wro zijn:
  -ruimtelijk samenhangende besluitvorming (bestemmingsplan centraal)
  -centraal wat moet, decentraal wat kan;
  -betere scheiding beleid en normstelling;
  - nieuwe verantwoordelijkheden en bevoegdheden handhaving en toezicht;
  -digitalisering.
  Voor zover in dit kader van belang kan worden opgemerkt dat de rol van de provincie in het bestemmingsplanproces is gewijzigd. De plangoedkeuring door GS is afgeschaft. In plaats daarvan blijft de provincie overlegpartner in het voortraject en kan zij zienswijzen indienen tegen ontwerpbestemmingsplannen. Daarnaast bestaat de bevoegdheid algemene regels en (concrete) aanwijzingen te geven.
- Wet milieubeheer 1993, toetsingskader agrarische milieuvergunningaanvragen.
  De wet milieubeheer, en dan met name het toetsingskader voor agrarische bedrijven, is bedoeld om de ontwikkeling van individuele agrarische bedrijven vanuit de overheid te reguleren, zodanig dat geen onacceptabele milieugevolgen optreden.
- Wet milieubeheer hoofdstuk 7, m.e.r. en Besluit m.e.r. 1994.
  Uit hoofdstuk 7 en het besluit vloeit de milieueffectrapportage (m.e.r.) voort. Om in de planontwikkeling de gevolgen van nieuwe plannen en projecten in een vroeg stadium in beeld te brengen en te beheersen wordt gebruik gemaakt van de (plan)-m.e.r.

- Wet geurhinder en veehouderij 2006, in werking getreden 2007.
  De Wgv vormt het toetsingskader voor de beoordeling van geurhinder vanuit agrarische bedrijven. Op basis van de Wgv kunnen gemeentelijke geurverordeningen worden opgesteld, hetgeen in de gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert is gebeurd.
- Wet ammoniak en veehouderij 2002/2007.
  De Wav vormt het toetsingskader voor de beoordeling van ammoniakuitstoot vanuit agrarische bedrijven en de depositie hiervan op zeer kwetsbare bos- en natuurgebieden.
- Besluit ammoniakemissie Huisvesting veehouderij 2005, in werking getreden 2008.
  Middels het Besluit huisvesting is geregeld dat de stallen van agrarische bedrijven uiterlijk in 2010 moeten voldoen aan maximale emissie-eisen. Hierdoor neemt landelijk de totale uitstoot vanuit de agrarische veehouderij aanmerkelijk af.
- Wet milieubeheer hoofdstuk 5.2, luchtkwaliteitseisen.
  Middels de Wet luchtkwaliteit wordt bij milieuvergunningaanvragen en ruimtelijke plannen getoetst aan de normen voor luchtkwaliteit. Voor agrarische bedrijven en dus ook voor het LOG spitst de toetsing zich toe op fijn stof.
- IPPC-richtlijn 1996, Europese richtlijn, geïmplementeerd in Wet milieubeheer (2005).
  De IPPC-richtlijn is van toepassing op nieuwe en belangrijk gewijzigde grote bedrijven. De richtlijn maakt een omgevingstoets noodzakelijk, op grond waarvan in een milieuvergunning eventueel strengere eisen kunnen worden gesteld. Voor intensieve veehouderijen geldt deze richtlijn ook bij bedrijven vanaf een minimale omvang (uitgedrukt in dierplaatsen).
- Natuurbeschermingswet 2005, gebiedsbescherming natuur en landschap.
  De Natuurbeschermingswet biedt extra bescherming aan landelijk aangewezen waardevolle natuurgebieden. Dit gaat dus verder dan de bescherming middels de Wav of het generieke beleid. De gebiedsbescherming moet worden vastgelegd in beheersplannen.
- Vogelrichtlijn 1979/1992, bescherming Europees aangewezen gebieden.
  Vergelijkbaar met de Natuurbeschermingswet, maar de aanwijzing van de gebieden heeft op Europees niveau plaatsgevonden.
- Habitatrichtlijn 1992, bescherming Europees aangewezen gebieden.
  Vergelijkbaar met de Natuurbeschermingswet, maar de aanwijzing van de gebieden heeft op Europees niveau plaatsgevonden.
- Flora- en faunawet 2002, bescherming van soorten.
  De Flora- en faunawet heeft als doel de bescherming van soorten, zowel planten als dieren.

Er wordt ingegaan op de bestaande toestand van het milieu (en andere relevante aspecten) en de gevolgen voor het milieu door het initiatief (optimale ontwikkeling van het LOG). Voor enkele aspecten vindt ook nog een vergelijking plaats met de te verwachten autonome ontwikkelingen (hoe zou de situatie naar de toekomst worden als er geen LOG wordt ontwikkeld).

3.2 Geur

3.2.1 Bepalen ontwikkelruimte en opwaarderen bestaande locaties

De ontwikkeling van het LOG heeft consequenties voor de geursituatie in en rond het LOG. Bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan is in eerste instantie aan de hand van de inventarisatie per locatie, zowel met een agrarische als met een woonbestemming, bekeken of er ontwikkelruimte is en of de ontwikkelruimte kan worden opgewaardeerd. Met opwaarderen van bestaande locaties wordt bedoeld dat door het nemen van ruimtelijke maatregelen een ontwikkelruimte kan worden gecreëerd waardoor een intensieve veehouderij duurzaam kan doorontwikkelen. Hierbij is over het algemeen uitgegaan van de eerder genoemde 750 zeugen gesloten (circa 500 nge). Er is rekening gehouden met de kenbaar gemaakte ontwikkelingswensen van de ondernemers en inwoners. Voor wat betreft de inpassing van de bedrijven is er ten slotte rekening mee gehouden dat een bouwblok eventueel kan doorgroeien naar maximaal 3 hectare.

3.2.2 Beoordeling geur

Vanaf 1 januari 2007 vormt de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) het toetsingskader als het gaat om geurhinder vanuit agrarische bedrijven. Door het RMB is voor de gemeenten Mill & Sint Hubert en Landerd een geurgebiedsvisie opgesteld. De visies zijn vertaald naar twee geurverordeningingen die op 13 december 2007 respectievelijk 22 mei 2008 zijn vastgesteld door de beide gemeenteraden.

In het ontwikkelingsplan voor het LOG Graspeel is in de geurbeoordeling verwezen naar de geurverordeningen van de gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert. Voor het LOG geldt een maximale individuele geurnorm van 14 ou/m^3, voor het verwevingsgebied rond het LOG 12 ou/m^3. Voor de kernen Langenboom en Zeeland bedraagt de norm 3, respectievelijk 2 ou/m^3. De geurverordeningen en het ontwikkelingsplan zijn gelijktijdig en in afstemming met elkaar opgesteld. In het ontwikkelingsplan is geconstateerd dat de optimale ontwikkeling van het LOG (zie paragraaf 2.2 van deze plan-m.e.r.) op grond van de gemeentelijke geurverordeningen mogelijk is.

De gebiedsvisie en geurverordening zijn tot stand gekomen op basis van een integrale beoordeling van de geursituatie die is berekend op grond van V-stacks gebied. Als worst case benadering zijn de gezamenlijke (cumulatieve) gevolgen van mogelijk plaatsvindende ontwikkelingen van alle veehouderijen in de gemeenten (en dus ook in het LOG) hierin meegenomen. Dit heeft geleid tot de hiervoor aangehaalde normering, waarbij is geconstateerd dat de cumulatieve geursituatie, ook in het LOG en de dorpen nabij het LOG, acceptabel blijft.

In het ontwikkelingsplan is uitgegaan van de eerder aangehaalde doorontwikkelingen en nieuwvestigingen, met gebruik maken van gecombineerde luchtwassers. In de praktijk zal de ontwikkeling van het LOG nooit exact volgens het plan verlopen, maar kunnen sommige bedrijven een grotere omvang en/of emissie krijgen dan nu wordt aangenomen, terwijl ander minder ontwikkelen of helemaal niet. Om een onderschatting van de geursituatie in het LOG te voorkomen is in de gebiedsvisie daarom voor zowel de bestaande als nieuwe bedrijven in het LOG gerekend met een geuremissie die aanmerkelijk hoger ligt dan waar in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan. Op deze manier wordt voorkomen dat de gekozen normen uit de geurverordening gebaseerd zijn op een onderschatting van de geursituatie in het LOG en uiteindelijk een onacceptabele geursituatie tot gevolg zouden hebben.
In deze hele benadering is overigens nog geen rekening gehouden met het positief effect van eventuele uitplaatsing van intensieve veehouderijen rond de kernen Langenboom, Zeeland, of elders in de gemeenten.

Omdat de geurnormen uit de gemeentelijke geurverordening al tot stand zijn gekomen op basis van een gezamenlijke beoordeling van alle bedrijven in de gemeenten (inclusief de te verwachten nieuwvestigingen in de LOG's), heeft bij de geurbeoordeling voor het LOG Graspeel in het kader van deze plan-m.e.r. alleen een geactualiseerde, individuele toetsing plaatsgevonden.

Huidige geursituatie en geursituatie als gevolg van het ontwikkelingsplan
Bij de beoordeling is in eerste instantie per ontwikkelingslocatie middels V-stacks vergunning de huidige geursituatie in ou opgenomen. Dit is gebeurd op basis van de dieraantallen uit de vigerende milieuvergunningen zoals deze door de gemeenten in het provinciale Bestand Veehouderijbedrijven Brabant (BVB) zijn opgenomen. Vervolgens is per ontwikkelingslocatie de geurbelasting conform het optimale scenario bepaald, alsmede de maximale ontwikkelruimte in ou. Per doorontwikkel-, omschakel- en nieuwvestigingslocatie uit het ontwikkelingsplan is dus berekend tot hoeveel ou het bedrijf kan ontwikkelen, voordat er een overschrijding ontstaat van de geurnormen uit de gemeentelijke geurverordeningen. Hierbij kan een woning in of rond het LOG, maar ook de bebouwde kom van Zeeland of Langenboom het meest geurgevoelige object zijn.

De resultaten van de V-stacks berekeningen zijn verwerkt in de volgende tabel. Evenals bij het tot stand komen van de gemeentelijke geurverordeningen wordt hierbij uitgegaan van een maximale ontwikkelruimte van 121.000 ou (750 zeugen gesloten met stallen conform het Besluit huisvesting). Voor de uitgebreidere tabel wordt verwezen naar bijlage 5. Daarin is ook steeds de beperkende receptor plus de hiervoor geldende norm uit de gemeentelijke geurverordeningen vermeld.

Bedrijf	Optimaal scenario conform ontwikkelingsplan*	Huidige geursituatie conform BVB **	Geursituatie conform optimaal scenario	Individuele ontwikkelruimte berekend middels V-stacks
Spiestraat 1-3	750 schapen	2.941	5.850	45.036
Spiestraat 20	1.000 vleesvarkens	11.500	6.900	72.689
Spiestraat 24	750 zeugen gesloten	351	45.813	107.474
Zeelandsedijk 64	50 paarden + 30 pony's	0	0	17.307
Gasthuisstraat 17	2.000 vleesvarkens	29.026	13.800	31.410
Gasthuisstraat 20	500 zeugen gesloten	52.639	30.542	61.153
Broekstraat 13	500 zeugen gesloten	11.980	30.542	46.209
Gasthuisstraat 41	500 zeugen gesloten	0	30.542	95.775
Heihorst 4	750 zeugen gesloten	28.752	45.813	115.174
Schuifelenberg 3	750 zeugen gesloten	40.330	45.813	68.049
Schuifelenberg 6	750 zeugen gesloten	0	45.813	90.791
Schuifelenberg 19	500 zeugen gesloten	22.417	30.542	41.040
Langstraat 4	1.200 melkgeiten	36.150	32.510	56.101
Langstraat 6	750 zeugen gesloten	45.094	45.813	89.091
Witte Dellen 5	750 zeugen gesloten	0	45.813	92.853
Witte Dellen 3a	750 zeugen gesloten	6.955	45.813	91.462
Witte Dellen 2	200.000 vleeskuikens	39.590	48.000	121.000***
Peelweg 29	750 zeugen gesloten	17.020	45.813	121.000
Heihorst ong. I	2.000 zeugen gesloten	0	122.168	121.000
Heihorst ong. II	750 zeugen gesloten	0	45.813	121.000
Peelweg/Witte Dellen ong.	750 zeugen gesloten	0	45.813	121.000
Spiestraat ong.	750 zeugen gesloten	0	45.813	121.000

** Bij alle scenario's met varkens is in het ontwikkelingsplan rekening gehouden met de toepassing van gecombineerde luchtwassers. Bij het scenario met kippen wordt uitgegaan van stallen conform het Besluit huisvesting. Verder wordt bij de zeugenbedrijven uitgegaan van gesloten bedrijven, dus zeugen met bijbehorende biggen en vleesvarkens.*
*** Geursituatie en ontwikkelruimte zijn uitgedrukt in ou/sec.*
**** Bij de ontwikkelingsruimte is gerekend tot een maximum van 121.000 ou/sec, overeenkomend met 750 zeugen gesloten en stalsystemen conform het Besluit huisvesting.*

Tabel 1: Geursituatie LOG Graspeel

Zoals mag worden verwacht, neemt de geurbelasting in en direct rondom het LOG over het algemeen toe door de omzetting en inplaatsing van nieuwe bedrijven. Uit voorgaande tabel en bijlage 5 blijkt echter dat zowel in de huidige situatie als bij de optimale ontwikkeling van het LOG conform het ontwikkelingsplan (met toepassing van gecombineerde luchtwassers), overal ruim wordt voldaan aan de normering uit de gemeentelijke geurverordeningen.

Autonome ontwikkeling
Bij de autonome ontwikkeling van het gebied wordt uitgegaan van dezelfde dieraantallen als in de huidige vergunningsituatie, maar wordt rekening gehouden met het Besluit huisvesting op grond waarvan agrarische bedrijven naar de toekomst toe stallen aan moeten passen. Uiterlijk in 2010 moeten de stallen van agrarische bedrijven (dus ook de bestaande) voldoen aan maximale emissie-eisen. Deze eisen liggen hoger, waardoor de emissie lager wordt dan bij traditionele stallen zoals die nu nog binnen veel bestaande bedrijven aanwezig zijn. Deze autonome geursituatie is niet per individueel bedrijf in bovenstaand tabel weergegeven. Aangenomen kan worden dat de geursituatie gemiddeld genomen duidelijk onder het huidige niveau zal liggen.

3.2.3 Conclusie geur

Bij de ontwikkeling van het LOG is er over het algemeen sprake van een toename van de geurhinder op woningen in en rond het LOG. In het ontwikkelingsplan wordt bij een aantal bestaande bedrijven uitgegaan van bedrijven met een beperktere ontwikkeling dan de standaard 750 zeugen gesloten. Verder worden in het ontwikkelingsplan alle varkensbedrijven in het LOG voorzien van gecombineerde luchtwassers. Hiermee wordt voor alle woningen in en rond het LOG ruim voldaan aan de geurnormering uit de gemeentelijke geurverordeningen op basis van de Wgv. Hierbij is nog van belang te realiseren dat deze geurnormen gelijk of lager zijn dan de landelijke normen.
Verder blijkt dat per individuele locatie er meer ontwikkelingsruimte is, dan waar in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan. Deze ruimte, die bij het tot stand komen van de geurverordeningen wel is meegenomen, kan door sommige bedrijven worden opgevuld, maar anderzijds zullen er bedrijven zijn die niet of minder ontwikkelen dan waar in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan.
Aangenomen wordt het ontwikkelingsplan een reëel beeld geeft van hetgeen gemiddeld in het LOG zal gaan plaatsvinden. Omdat bij het tot stand komen van de geurverordeningen rekening is gehouden dat plaatselijk de geuremissie hoger kan worden dan waar nu in het ontwikkelijgsplan vanuit is gegaan, wordt onderschatting van de geursituatie in het LOG voorkomen. Middels monitoring wordt beoordeeld of dit werkelijk zo is, dan wel dat bijstelling van bijvoorbeeld de geurverordeningen noodzakelijk zou zijn. Op het onderdeel monitoring wordt in hoofdstuk 6 nog ingegaan.

Om geurhinder te voorkomen of beperken is in het ontwikkelingsplan uitgegaan van de toepassing van gecombineerde luchtwassers. Bij de vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer moeten hiervoor eventueel aanvullende maatregelen worden voorgeschreven. Als alternatief of aanvulling kan worden overwogen om bij de inplaatsing van bedrijven rekening te houden met de te verwachten geurhinder in vergelijking met de "economische" omvang van een bedrijf. Met andere woorden: Een pluimveehouderij kan bij een gelijke "economische" bedrijfsomvang, voor wat betreft geur mogelijk gunstiger uitpakken dan een vergelijkbaar groot varkensbedrijf.

Bij het opstellen van deze plan-m.e.r. is voor nog niet alle locaties met zekerheid bekend waar bedrijven die naar het LOG gaan verhuizen vandaan komen. Een concreet te kwantificeren positief effect ontbreekt dan. Wel zijn de verwachte negatieve effecten in een optimaal scenario, dat uitgaat van min of meer maximale benutting van de milieuruimte, gekwantificeerd. Dit is te zien als een soort worst case scenario. Bij een vergelijking tussen positieve en negatieve effecten zal op deze wijze de balans negatiever zijn dan nodig.
Dit betekent dat er in de praktijk voor geur positieve effecten zullen optreden die in deze plan-m.e.r. niet naar voren komen. Hiervan is met name sprake bij verplaatsingen vanuit extensiveringsgebieden rond kernen naar het LOG. Door het vertrek van een intensieve veehouderij uit de nabijheid van een dorpskern wordt voor een verhoudingsgewijs groot aantal burgers een betere geursituatie gecreëerd. Op deze wijze wordt een aanmerkelijke bijdrage geleverd in één van de reconstructiedoelstellingen, namelijk om het aantal geurgehinderden in de provincie terug te brengen, zonder dat dit op dit moment getalsmatig in beeld kan worden gebracht.

Ook zijn er nog positieve en negatieve effecten tussen criteria onderling. Verplaatsers kunnen bijvoorbeeld van een voor ammoniakdepositie ongunstige locatie komen. De geurhinder in of rondom het LOG kan daardoor toenemen, terwijl er sprake is van winst door een afname van een piekbelasting van ammoniak op een natuurgebied. De omgekeerde situatie is ook mogelijk.

3.3 Ammoniak

3.3.1 Algemeen

Voor wat betreft ammoniak zijn de gezamenlijke gevolgen van de ontwikkelingen in het LOG middels het rekenmodel DIAS (Distributie Instrument Ammoniak en Stank) inzichtelijk gemaakt. Dit model is in opdracht van de provincie Noord-Brabant door ECN en TNO ontwikkeld en is een voorloper van het huidige AAgro- stacks. De resultaten zullen vergelijkbaar zijn.
De gevolgen zijn inzichtelijk gemaakt voor omliggende bos- en natuurgebieden die in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) zijn aangemerkt als (zeer) kwetsbaar. Ook de gebieden in de ruimere omgeving van het LOG die beschermd worden op grond van de Natuurbeschermingswet komen in deze paragraaf aan de orde.
Het gaat er in de berekeningen om een inschatting te geven van de effecten van nieuwvestigingen en uitbreidingen van intensieve veehouderijen in het LOG. Uitgangspunt is de optimale ontwikkeling conform het ontwikkelingsplan. Het ontwikkelingsplan is vooral gebaseerd op de invulling van de milieuruimte op basis van de geurregelgeving in combinatie met het streven naar een goede beeldkwaliteit. De toename van de stalemissies van ammoniak is een afgeleide van het benutten van deze ruimte.

Huidige situatie, autonome situatie en situatie als gevolg van het ontwikkelingsplan
Evenals bij het aspect geur zijn de huidige ammoniaksituatie en de situatie als gevolg van de optimale ontwikkeling van het LOG doorgerekend en in beeld gebracht. Het optimale scenario is verder nog vergeleken met de autonome ontwikkeling zoals beschreven en doorgerekend in het milieueffectrapport van het Reconstructieplan Peel en Maas. Die verwachte autonome ontwikkeling (situatie 2016, dus einde planperiode huidig reconstructieplan) gaat onder andere in op de geuremissie en ammoniakemissie door het in werking treden van het Besluit Huisvesting en de aanwending van mest.
Zoals onder de paragraaf geur al is aangegeven moeten agrarische bedrijven op grond van het Besluit huisvesting uiterlijk in 2010 voldoen aan maximale emissie-eisen. Deze eisen liggen hoger, waardoor de emissie lager wordt dan bij traditionele stallen zoals die nu nog binnen veel bestaande bedrijven aanwezig zijn. Dit heeft een positief gevolg heeft voor de totale ammoniakuitstoot in Nederland.
Voor de aanwending van mest wordt uitgegaan van aannamen met betrekking tot de hoeveelheid mest en de aanwendingstechnieken. Deze aannamen zijn dezelfde als gehanteerd worden in nationale en provinciale prognoses. Het ontwikkelingsscenario wijkt alleen met betrekking tot de emissie uit stallen van intensieve veehouderijen in het LOG af van deze referentie. Realisatie van het plan heeft geen invloed op de eerder genoemde emissie uit de aanwending van mest of op emissies uit andere bronnen (emissies uit bijvoorbeeld niet intensieve veehouderijen en verkeer).

3.3.2 Beoordeling ammoniak

DIAS beoordeling
Voor het aspect ammoniak hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden ten opzichte van de beoordeling zoals deze is gedaan in het kader van het ontwikkelingsplan. In bijlage 6 is de huidige ammoniakdepositie weergegeven zoals deze berekend is met DIAS. Vervolgens zijn in bijlage 7 en 8 de DIAS-resultaten voor de depositie in de autonome situatie en van het optimale scenario weergegeven.

Foto 7. De Langenboomse bossen, oostelijk van Langenboom

Ammoniakdepositie op zeer kwetsbare gebieden
In het navolgende overzicht is de ammoniakdepositie op de zeer kwetsbare gebieden in de huidige situatie en als gevolg van de autonome ontwikkelingen en het optimaal scenario weergegeven. Hierbij is getoetst op de dichtstbijzijnde punten van deze zeer kwetsbare bosgebieden rond het LOG die beschermd worden op grond van de Wav. Er liggen geen zeer kwetsbare gebieden binnen 250 meter van de grens van het LOG.

Depositie op de dichtstbijzijnde punten van de zeer kwetsbare (Wav-A) gebieden:

Gebied	Huidige situatie	Autonoom	Optimaal scenario
Langeboomse bossen	3.400 mol	2.281 mol	2.496 mol
Trentse bossen	3.442 mol	2.357 mol	2.897 mol

Ondanks de ontwikkelingen in het LOG is dus op de zeer kwetsbare gebieden sprake van een aanmerkelijke afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de huidige situatie. Dit wordt veroorzaakt door de eerder aangehaalde autonome ontwikkelingen. Hierbij wordt opgemerkt dat op het moment van opstellen van het ontwikkelingsplan de Trentse Bossen, zuidwestelijk van het LOG, formeel nog de status van kwetsbaar (Wav-B) gebied hadden. Volgens het in december 2008 genomen besluit van de provincie Noord-Brabant en de nu ter inzage liggende Wav-kaarten krijgen deze bossen echter de status van zeer kwetsbaar (Wav-A) gebied.

Ammoniakdepositie op Natuurbeschermingswetgebieden
De Natuurbeschermingswet (Nb-wet) biedt een extra gebiedsbescherming aan de meest waardevolle natuurgebieden, naast de gebiedsbescherming vanuit de Wav en naast het generieke beleid. Het beleid heeft betrekking op zowel Europees als landelijk beschermde natuurgebieden. De gebieden die (extra) beschermd worden op grond van de Nb-wet liggen op grote afstand van het LOG. De ontwikkelingen in het LOG hebben daardoor een heel beperkt effect op deze gebieden.

Het meest nabij gelegen gebied dat beschermd wordt in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet betreft het oostelijk van het LOG gelegen gebied Oeffeltermeent. Een gedeelte van de Oeffeltermeent betreft Habitatrichtlijngebied, een ander gedeelte wordt beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet. De afstand tot het LOG bedraagt circa 15 kilometer. In verband met de grote afstand en hiermee verband houdende geringe invloed, is de totale ammoniakdepositie vanuit het LOG op het gebied niet middels DIAS berekend.

Conclusies ammoniakberekeningen DIAS
De belangrijkste conclusies die uit de DIAS berekeningen (en hierop gebaseerde bijlagen 6, 7 en 8) voor het ontwikkelingsplan (en dus ook voor onderhavige plan-m.e.r.) met betrekking tot de depositie van ammoniak op bos- en natuurgebieden naar voren komen zijn:

- De gemiddelde depositie neemt fors af ten opzichte van de huidige situatie;
- Die afname wordt bijna volledig veroorzaakt door de verwachte effecten van het mestbeleid (evenwichtsbemesting, aanwendingstechnieken) en de implementatie van het Besluit huisvesting;
- Het extra effect van ruimtelijke maatregelen (afwaartse beweging door integrale zonering, Wav, verplaatsen en dergelijke) en de toepassing van de meest milieuvriendelijke stalsystemen (in de vorm van gecombineerde luchtwassers) op de gemiddelde depositie is beperkt;
- Het effect is groter als gekeken wordt naar de piekwaarden. Niet alleen het mestbeleid en de implementatie van het Besluit huisvesting zorgen voor het afvlakken van deze piekwaarden. Het beïnvloeden van de ruimtelijke spreiding daar bovenop zorgt voor een extra vervlakking van de depositiepieken.

Uit vergelijking van bijlage 7 en 8 is af te leiden dat de toename van de depositie van ammoniak op de bos- en natuurgebieden door de extra stalemissies in het LOG (bij realisatie van het ontwikkelingsplan in de periode van nu tot 2016) duidelijk lager is dan de afname van depositie die in de autonome ontwikkeling wordt verwacht.

Individuele toets gebiedsbescherming Nb-wet gebieden
De gebiedsbescherming van de Nb-wet moet worden vastgelegd in beheersplannen. Deze plannen kunnen worden opgesteld na aanwijzing van de gebieden. Het vaststellen van de beheersplannen zal komende jaren plaatsvinden. Op dit moment moet bij de vergunningverlening in het kader van de Nb-wet derhalve per bedrijf een individuele, passende en gebiedsspecifieke beoordeling plaatsvinden of er significante negatieve effecten optreden voor de meest relevante Natura 2000 gebieden.

Middels AAgro-Stacks heeft een worst case berekening van de ammoniakdepositie op de omliggende Nb-wet gebieden plaatsgevonden. Zoals eerder aangegeven, ligt het gebied Oeffeltermeent het dichtste bij. Er is uitgegaan van het meest kritisch gelegen bedrijf binnen het LOG (Spiestraat 24). Verder zijn dezelfde aannames gehanteerd als bij de geurberekeningen en zoals deze ook zijn vastgelegd in bijlage 2. De gehanteerde kritische depositiewaarde is afkomstig uit bijlage 3 van het Alterra rapport 1491 "Onderzoek naar de ammoniakdepositie op 5 habitatgebieden ten behoeve van het interim toetsingskader Natura 2000 en Ammoniak". Voor de Oeffeltermeent bedraagt deze 1300 mol/ha/jaar.
De toename op de Oeffeltermeent bedraagt 0,95 mol, hetgeen overeenkomt met een toename van 0,07 % ten opzichte van de kritische depositiewaarde. De indicatieve berekening is weergegeven in bijlage 9.

De toename ten opzichte van de kritische depositiewaarde is dus zeer beperkt, maar zal toch per individuele vergunning moeten worden getoetst. Op grond van de grote afstanden en hiermee samenhangende geringe invloed, alsmede het positieve effect dat over het algemeen optreedt bij een verplaatsing vanuit een extensiveringsgebied naar het LOG, mag er vanuit gegaan dat de ammoniakdepositie op Nb-wet gebieden niet onacceptabel toeneemt.

3.3.3 IPPC-richtlijn in relatie tot ammoniak

De IPPC-richtlijn 1996 (Integrated Pollution and Prevention Control) is sinds 30 oktober 1999 van toepassing op nieuwe en belangrijk gewijzigde (grotere) intensieve veehouderijen en in 2005 in de Wet milieubeheer geïmplementeerd. De verplichtingen uit de IPPC-richtlijn zijn alleen van toepassing op de activiteiten die in bijlage 1 van de richtlijn worden genoemd. Voor veehouderijen betekent dit dat alleen de volgende bedrijven onder de werking van de richtlijn vallen:
- Intensieve veehouderijen met meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee,
- Intensieve veehouderijen met meer dan 2.000 plaatsen voor vleesvarkens (> 30 kg) of
- Intensieve veehouderijen met meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

Conform artikel 5 van de richtlijn moeten sinds 31 oktober 2007 deze bestaande intensieve veehouderijen aan de IPPC-richtlijn voldoen.

De binnen het LOG te ontwikkelen of nieuw te vestigen bedrijven zullen in veel gevallen boven deze grenzen uit komen. Dit betekent dat de stallen moeten voldoen aan de best beschikbare technieken (BBT). Daarnaast dient ook naar de technische kenmerken, de geografische ligging van de installatie en de plaatselijke milieuomstandigheden te worden gekeken (artikel 9, lid 3 en 4 IPPC). Er dient hierbij rekening te worden gehouden met de bestaande toestand van het milieu, alsmede met de met betrekking tot het bedrijf en het gebied waar het bedrijf is gelegen redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu.

Op 25 juni 2007 is de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij" van het ministerie van VROM vastgesteld. Deze beleidslijn kan als handleiding dienen voor het uitvoeren van de omgevingstoetsing die op grond van de IPPC-richtlijn ten aanzien van ammoniakemissie vanuit veehouderijen dient te worden uitgevoerd. Ook is deze verplichting in de Wav opgenomen (artikel 3, lid 3). Met behulp van de beleidslijn kan beslist worden of en in welke mate vanwege de lokale milieuomstandigheden strengere emissie-eisen opgenomen kunnen worden dan de eisen die volgen uit de toepassing van BBT.

De beleidslijn is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten en vormt hiermee een wettelijk toetsingskader. De volgende uitgangspunten zijn opgenomen in de beleidslijn:
- Bij uitbreiding kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg NH_3 per jaar;
- Bedraagt de ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd (BBT+). De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie;
- Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% te worden gerealiseerd (BBT++).

Om te voldoen aan de met toepassing van de beleidslijn gestelde strengere emissie-eisen (dan BBT) kan gebruik gemaakt worden van interne saldering. Verder geldt dat indien in de vergunde situatie de ammoniakemissie bij toepassing van BBT al meer dan 5.000 kg per jaar bedraagt, de strengere emissie-eisen pas vanaf die hogere emissie toegepast worden.

Het voorgaande betekent dat de grotere intensieve veehouderijen, waar in het LOG over het algemeen sprake van zal zijn, dus vaak emissiereducerende technieken moeten toepassen die verder gaan dan voorgeschreven in het Besluit huisvesting. De uiteindelijke milieueffecten zullen daardoor over het algemeen dicht bij het optimale scenario uitkomen. In dit scenario wordt immers voor de varkensbedrijven uitgegaan van de toepassing van verdergaande technieken in de vorm van gecombineerde luchtwassers.

3.3.4 Directe schade door uitstoot ammoniak

In het voorgaande is steeds sprake geweest van indirecte schade op bos- en natuurgebieden op enige afstand, die kan worden veroorzaakt door de uitstoot van ammoniak. Op zeer korte afstanden kan echter ook sprake zijn van directe schade door de uitstoot van ammoniak uit intensieve veehouderijen.

In het kader van de Wet milieubeheer vindt toetsing plaats aan het rapport Stallucht en Planten (juli 1981) van het Instituut Plantenziektekundig Onderzoek (IPO). Ter voorkoming van dergelijke schade blijkt dat een afstand van minimaal 50 meter tussen stallen en meer gevoelige planten en bomen (bijvoorbeeld coniferen), en een afstand van minimaal 25 meter tot minder gevoelige planten en bomen kan worden aangehouden.

Op dit moment zijn binnen het LOG geen percelen aanwezig waar gevoelige gewassen, zoals vermeld in het rapport, worden geteeld. Mocht dit in de toekomst alsnog aan de orde zijn, dan is over het algemeen een afstand van 50 meter haalbaar. Dit mede in het licht van de bouwblokken tot een uiteindelijk maximum van 3 hectare, waardoor stallen over het algemeen op enige afstand van percelen van derden blijven. Het is aldus niet aannemelijk dat de ontwikkeling van het LOG leidt tot directe ammoniakschade.

3.3.5 Conclusie ammoniak

Uit het voorgaande kan het volgende worden geconcludeerd:

- Er is bij de uitvoering van het ontwikkelingsplan sprake van een toename van de depositie van ammoniak op de meest nabij gelegen bos- en natuurgebieden. Deze toename wordt beperkt door de toepassing van gecombineerde luchtwassers. Bij de vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer moeten hiervoor eventueel aanvullende maatregelen worden voorgeschreven.
- De depositietoename is kleiner dan de afname die in de periode tot 2016 wordt verwacht in de autonome ontwikkeling. Die verwachte afname wordt bijna volledig veroorzaakt door de effecten van het mestbeleid (evenwichtsbemesting, aanwendingstechnieken) en de implementatie van het Besluit huisvesting.

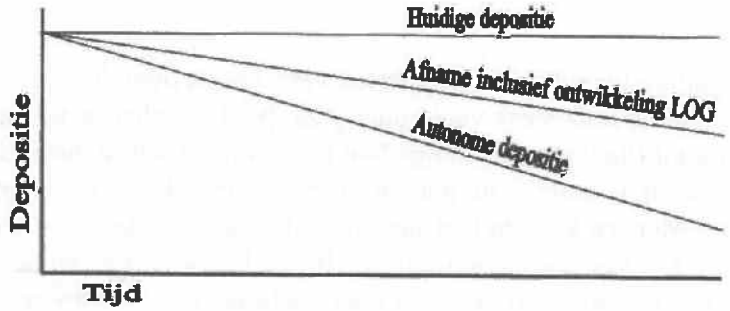

Figuur 3: Afname ammoniakdepositie in de komende jaren

- Bij het opstellen van deze plan-m.e.r. is voor nog niet alle locaties met zekerheid bekend waar bedrijven die naar het LOG gaan verhuizen vandaan komen. Een concreet te kwantificeren positief effect ontbreekt dan. Wel zijn de verwachte negatieve effecten in een optimaal scenario, dat uitgaat van min of meer maximale benutting van de milieuruimte, gekwantificeerd. Dit is te zien als een soort worst case scenario. Bij een vergelijking tussen positieve en negatieve effecten zal op deze wijze de balans negatiever zijn dan nodig. Dit betekent dat er in de praktijk voor ammoniak positieve effecten zullen optreden die in deze plan-m.e.r. niet naar voren komen. Hiervan is met name sprake bij verplaatsingen vanuit extensiveringsgebieden rond natuurgebieden naar het LOG. Door het vertrek van een intensieve veehouderij uit de nabijheid van een natuurgebied neemt de depositie op dit gebied aanmerkelijk af, zonder dat dit op dit moment getalsmatig in beeld kan worden gebracht.
- Ook zijn er nog positieve en negatieve effecten tussen criteria onderling. Verplaatsers kunnen bijvoorbeeld van een geurhinder of landschappelijk ongunstige locatie komen. De ammoniakdepositie op bos- en natuurgebieden rondom het LOG zal ten opzichte van de huidige situatie minder afnemen dan in de autonome ontwikkeling, terwijl er sprake is van winst door een afname van geurbelasting of minder verstening in een landschappelijk waardevol gebied. De omgekeerde situatie is ook mogelijk.
- Individuele milieuvergunningaanvragen moeten onder meer worden getoetst aan de IPPC-richtlijn. Dit betekent dat de grotere intensieve veehouderijen, waar in het LOG over het algemeen sprake van zal zijn, dus vaak emissiereducerende technieken moeten toepassen die verder gaan dan voorgeschreven in het Besluit huisvesting. De uiteindelijke milieueffecten zullen daardoor over het algemeen dicht bij het optimale scenario uitkomen.
- In verband met de ruime afstand tussen het LOG en omliggende natuurgebieden en de beperkte invloed hierop, wordt aangenomen dat de toetsing aan de Nb-wet of Vogel- en Habitatrichtlijn te zijner tijd niet leidt tot een onacceptabele toename van de ammoniakdepositie.

3.4 Volksgezondheid

Een belangrijk punt in de discussie rond de intensieve veehouderij zijn de mogelijke gezondheidsrisico's voor omwonenden. Hierbij zijn fijn stof en MRSA bijvoorbeeld een actueel onderwerp.

De afgelopen tijd zijn er verschillende onderzoeksrapporten verschenen over de gezondheidsaspecten in relatie tot de intensieve veehouderij. Zo publiceerden onder andere het RIVM en het Milieu en Natuur Planbureau onlangs hun bevindingen. Deze instanties hebben onder meer gekeken naar de belangrijkste potentiële ziekteverwekkers zoals influenza, salmonella, MRSA en fijn stof. Mensen kunnen hiermee in contact komen door direct contact met dieren, via de lucht, via mest of via voedingsmiddelen. Bij de beoordeling van de mogelijke gezondheidseffecten is onderscheid gemaakt naar veehouders, gezinsleden, personeel en bezoekers, omwonenden en consumenten. Hierna volgen op hoofdlijnen de belangrijkste conclusies. Hierbij is van belang of de risico's voor de volksgezondheid toenemen ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Ook in de huidige en autonome situatie zijn in het LOG namelijk (intensieve) veehouderijen aanwezig.

3.4.1 Influenza

Influenza is een griepvirus dat in verschillende varianten voorkomt bij mensen, varkens en pluimvee. Veel mensen laten zich bijvoorbeeld jaarlijks inenten tegen de griep via een griepprik. In de praktijk blijkt dat overdracht tussen mens en dier zich zelden voordoet en alleen voorkomt bij (zeer) intensief en direct contact met dieren. Het risico voor besmetting met dierlijk influenza voor de omwonenden van een intensieve veehouderij is dan ook nihil.

3.4.2 Salmonella

Pluimvee, runderen en varkens kunnen drager zijn van de salmonellabacterie. De dieren worden hier zelf niet ziek van. Salmonella vormt voornamelijk een risico voor de consument. Als iemand besmet kippenvlees of besmette eieren eet, kan dit leiden tot darminfecties. Besmetting kan optreden na onvoldoende verhitting van besmette dierlijke producten. Het risico voor besmetting met salmonella voor de omwonenden van een intensieve veehouderij is nihil.

3.4.3 MRSA

MRSA is een multiresistente bacterie, ofwel een moeilijk te bestrijden bacterie. Antibiotica zijn er slecht tegen opgewassen. De bacterie heeft weinig tot geen effect op gezonde mensen, het gevaar speelt met name voor mensen die reeds verzwakt zijn door bijvoorbeeld ziekte. Via onderzoek is vastgesteld dat de MRSA-bacterie regelmatig voorkomt op intensieve veehouderijen met varkens. Ook bij vleeskalveren is de MRSA-bacterie vastgesteld. Bij een onderzoek op in totaal 26 varkenshouderijen is in bijna 50% van deze bedrijven MRSA aangetoond. Bij ruim 30% van deze bedrijven is aangetoond dat iemand die daar woont of werkt met deze bacterie besmet is. Er is dus een verhoogd risico op besmetting met MRSA van mensen die werken op deze bedrijven. Er zijn tot dusverre nog geen gevallen aangetoond van besmetting van omwonenden via de buitenlucht. Maar anderzijds is het ook nog niet helemaal duidelijk op welke wijze de bacterie precies wordt overgedragen. Ontwikkeling van het LOG betekent in ieder geval wel dat door verplaatsingen vanuit de kernrandzone rond een dorp naar het LOG het aantal direct omwonenden van een intensieve veehouderij vermindert. Het onderwerp MRSA wordt momenteel landelijk onderzocht door het ministerie van LNV. Verder vindt een onderzoek plaats in de gemeente Gemert-Bakel dat gerelateerd is aan de LOG's in Elsendorp en Rips. Deze onderzoeken worden door de gemeenten nauwlettend gevolgd. De resultaten van het landelijk onderzoek en het onderzoek in de gemeente Gemet-Bakel zijn niet op korte termijn te verwachten. In ieder geval niet voordat ontwikkelingen en nieuwvestigingen binnen het LOG gepland zijn. Daarom is het wenselijk dat hieraan voorafgaande door de GGD een advies uitgebracht wordt, specifiek gericht op de risico's voor de volksgezondheid in relatie tot de intensieve veehouderijen in het LOG.

3.4.4 Fijn stof

Fijn stof bestaat uit deeltjes kleiner dan 10 micrometer die in de lucht zweven. Fijn stof is overal in Nederland aanwezig. Het wordt veroorzaakt door verkeer, landbouw en industrie maar kan ook een natuurlijke oorzaak hebben zoals zand uit de Sahara of zeezout. Het is nog niet precies duidelijk welke elementen uit fijn stof de meeste gezondheidsschade veroorzaken. Dit neemt niet weg dat de normen voor alle bronnen van fijn stof gelden. Hieraan dient te worden getoetst.
In het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit wordt hard gewerkt om bestaande knelpunten voor fijn stof op te lossen. Zo is met behulp van technische

maatregelen zoals luchtwassers een reductie van fijn stof tot circa 80 % mogelijk. In de volgende paragraaf wordt op het aspect fijn stof verder ingegaan.

3.4.5 Conclusie volksgezondheid

Voor wat betreft de onderdelen influenza, salmonella en MRSA kan worden geconcludeerd dat deze, bij ontwikkeling van het LOG, geen risico op hoeven te leveren voor omwonenden. Er zijn tot dusverre geen gevallen aangetoond van MRSA besmetting van omwonenden via de buitenlucht, maar het is anderzijds nog niet duidelijk op welke wijze MRSA precies wordt overgedragen. Daarom is het wenselijk dat hier meer onderzoek naar wordt verricht. Aangezien MRSA en de onduidelijkheid hieromtrent niet specifiek voor het LOG Graspeel of LOG's in zijn algemeenheid geldt, dient het een landelijk onderzoek te zijn, gericht op de (intensieve) veehouderij in zijn geheel.
Omdat de resultaten van een landelijk onderzoek niet zijn te verwachten voordat ontwikkelingen en nieuwvestigingen binnen het LOG gepland zijn, wordt hieraan voorafgaande specifiek voor het LOG Graspeel door de GGD een advies uitgebracht. Verder worden het landelijk onderzoek van LNV en het onderzoek in de gemeente Gemert-Bakel daarom door de gemeenten nauwgezet gevolgd.

Voor wat betreft de relatie volksgezondheid en intensieve veehouderij in een breder perspectief, kan worden geconcludeerd dat door de afwaartse beweging van intensieve veehouderijen naar het LOG, het aantal omwonenden dat eventueel gezondheidsrisico's zou lopen, sterk afneemt.

Voor de conclusie ten aanzien van het onderdeel fijn stof wordt verwezen naar de volgende paragraaf.

3.5 Wet Luchtkwaliteit, fijn stof van agrarische bedrijven

3.5.1 Algemeen

De landbouw is een emissiebron van fijn stof (ook wel zwevende deeltjes of PM10 genoemd). Nationaal gezien levert de landbouw een bijdrage van 20% in de emissie van primair fijn stof. Daarnaast levert ammoniak uit de landbouw een bijdrage aan het zogenaamde secundair fijn stof, een aërosol dat zich in de lucht vormt. Het primaire fijn stof uit de veehouderij is grotendeels afkomstig uit stallen en dan met name uit de intensieve veehouderij (bron: Berekeningsmethode voor de emissie van fijn stof vanuit de landbouw, W.J. Chardon en K.W. van der Hoek, Alterra-rapport 682, 2002). In de provincie Noord-Brabant is de intensieve veehouderij, naast het wegverkeer, een belangrijke bron van fijn stof.

Foto 8: Stofneerslag op het dak van een varkensbedrijf

3.5.2 Beperken stofemissie

De stofemissie vanuit stallen kan op verschillende manieren worden gereduceerd. Rapport 11, Processen en factoren bij fijn stof emissie in de veehouderij van de Animal Sciences Group (ASG) Wageningen UR, oktober 2006 geeft hiervoor een aantal opties:

- Aanpak van de bron. Te denken valt aan het soort voer, beperken van de hokbevuiling en het gebruik van strooisel.
- Voorkomen van stofvorming. Hierbij gaat het met name om het indrogen van de mest te voorkomen en om het (transport van) voer en strooisel.
- Voorkomen van stofopname in de lucht. Belangrijkste maatregelen hierbij zijn het beperken van de activiteiten van de dieren, verbeteren van het voersysteem, sproeien en vernevelen van plantaardige olie en wateremulsies en de laagdikte strooisel.
- Voorkomen van stofemissie door interne luchtzuivering (filters) en/of externe luchtzuivering. Bij deze laatste wordt met name gedacht aan het gebruik van filters en wassers. Voordeel van de wassers is dat deze ook een gunstig effect hebben op de geur- en ammoniakemissie.

Bij de doorontwikkeling en nieuwvestiging van bedrijven kan eventueel gebruik worden gemaakt van de hiervoor genoemde maatregelen. Rapport 11 van ASG geeft nog aan dat voor de meeste maatregelen geldt dat extra onderzoek nodig is voordat de maatregelen als erkend stofemissiearm systeem geïmplementeerd kunnen worden in de praktijk. Hierbij hebben simpele systemen die geur, ammoniak en fijn stof integraal beperken de voorkeur. De verwachting is dat de resultaten van de eerste onderzoeken binnenkort gepubliceerd zullen worden, waarna erkenning plaats vindt.
Luchtwassers zorgen voor een aanzienlijke reductie van de geur- en ammoniakemissie uit stallen. Bij varkens- en pluimveebedrijven wordt voor gecombineerde luchtwassers uitgegaan van een maximale reductie van fijn stof van 70 tot 90%. Op de korte termijn lijken deze daarom het meeste perspectief te bieden.

3.5.3 Wet luchtkwaliteit

Op grond van de nieuwe Wet luchtkwaliteit (Wlk) van 15 november 2007, zoals deze in hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer is opgenomen, dient bij milieuvergunningaanvragen en bij ruimtelijke plannen voor agrarische bedrijven getoetst te worden aan de normen voor luchtkwaliteit. Het is bekend dat bij agrarische bedrijven in een LOG de toetsing aan de Wet luchtkwaliteit zich toespitst op fijn stof uit de inrichting (met name stallen) en fijn stof als gevolg van aan- en afrijdend (vracht)verkeer (zowel op het terrein van de inrichting als op de openbare weg). Overige luchtverontreinigende stoffen zijn van ondergeschikt belang.
Bij de fijn stof beoordeling wordt onderscheid gemaakt tussen de norm voor de jaargemiddelde concentratie en de norm voor het 24-uur gemiddelde. Omdat de achtergrondconcentraties van fijn stof in Oost-Brabant relatief hoog is, mag er op grond van de wet slechts een geringe toename plaatsvinden in emissie. Bij nieuwvestiging en omschakeling bestaat lokaal echter bijna altijd het risico op een toename van de emissie van fijn stof.

In de Wet luchtkwaliteit zijn de grenswaarden voor fijn stof weergegeven. Er moet worden getoetst aan harde normen: de jaargemiddelde waarde van 40 ug/m^3 en de 24 uur gemiddelde waarde van 50 ug/m^3 die maximaal 35 keer per jaar mogen worden overschreden. In de regelgeving gaat het uitdrukkelijk om immissies van fijn stof, dus om de concentraties op enige afstand van de bron. Het betreft een vertaling van Europese regelgeving. De normen staan dus vast. Er is echter onduidelijkheid over de plaatsen waar deze waarden gelden. Momenteel gelden de waarden op en buiten de grens van de inrichting, behalve op een arbeidsplaats. Er is echter onduidelijkheid over het toetsingskader dat naar de toekomst toe gehanteerd dient te worden. Mogelijk dat de toetsing in de toekomst op 70 meter van de stallen zal plaats gaan vinden. Dit is in de meeste gevallen een versoepeling ten opzichte van het huidige kader. Maar recent is vanuit het Minsterie van VROM ook het toepasbaarheidsbeginsel naar voren geschoven, op grond waarvan toetsing mogelijk op de dichtstbijzijnde burgerwoningen of de openbare weg moet gebeuren. Dit zou in veel gevallen een nog verdere versoepeling betekenen. Hoe de uiteindelijke regelgeving er uit gaat zien is op dit moment niet te zeggen. In de beoordeling die verderop aan de orde komt is als worst case vooralsnog getoetst op de grens van de inrichting.

Om te voldoen aan de Europese regels werken de Nederlandse overheden aan een gezamenlijke aanpak onder de titel Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).
Onder dit programma zijn twee lijsten opgesteld die van belang zijn voor fijn stof. Een lijst met:
- Projecten, waaronder ook de reconstructieplannen, die moeten worden beoordeeld;
- Landelijke of lokale maatregelen die er voor moeten zorgen dat overschrijdingen van de normen voor 2010 worden gecompenseerd zodat vanaf dat moment aan de normen wordt voldaan.

Dit betekent dat saldering van fijn stof geen optie is. De EU accepteert op termijn geen nieuwe overschrijdingen van de normen.

Samen met de Wet luchtkwaliteit is tevens het "Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)" oftewel het "Besluit niet-IBM" van kracht geworden. Vooruitlopend op het NSL hoeven in de tussentijd projecten die een toename van 1 % of minder van de jaargemiddelde grenswaarden veroorzaken al niet meer te worden getoetst. In het Besluit niet-IBM staan procentuele ondergrenzen die gelden op de inrichtingsgrens en die overeenkomen met het 1 % criterium. Ontwikkellocaties met 750 zeugen gesloten zonder luchtwassers zullen hier over het algemeen niet aan voldoen. Dit geldt nog in sterkere mate voor pluimveebedrijven die in verhouding een hogere stofemissie veroorzaken. Mogelijk dat wel kan worden voldaan bij de op handen zijnde verruiming van het toetsingpunt naar 70 meter van de stallen van de inrichting of op de dichtstbijzijnde burgerwoning (conform het toepasbaarheidsbeginsel), dan wel met toepassing van luchtwassers. Met het toepassen van (gecombineerde) luchtwassers kan door een bedrijf eventueel aan het Besluit niet-IBM worden voldaan en in die gevallen kan dus een uitgebreide toets achterwege blijven.

3.5.4 Beoordeling

Voor nog niet alle diersoorten en stalsystemen zijn op dit moment betrouwbare factoren voorhanden om fijn stof uit agrarische bedrijven op gebiedsniveau dan wel op individueel bedrijfsniveau gedegen te toetsen. Om toch een globale inschatting te geven van de gevolgen van de ontwikkeling van het LOG is met de nu beschikbare gegevens van VROM gerekend. In afwachting van een definitief toetsingskader voor fijn stof uit de intensieve veehouderij zijn middels het programma GeoStacks een tweetal berekeningen doorgevoerd om een inschatting te kunnen maken van de gevolgen van de ontwikkeling van het LOG op de lokale luchtkwaliteit. Het betreft een berekening van de huidige achtergrondsituatie en de gevolgen van de ontwikkeling volgens het optimaal scenario (met toepassing van gecombineerde luchtwassers). De berekeningen zijn uitgevoerd voor het jaar 2010.

Huidige situatie

In de huidige situatie zijn er binnen het LOG reeds verschillende agrarische bedrijven met landbouwhuisdieren aanwezig, met een bijbehorende emissie van fijn stof. In tabel 2 is de emissie vanuit de veehouderijbedrijven in het LOG in de huidige situatie weergegeven. De emissie van fijn stof van de bestaande bedrijven is afkomstig van de BVB-website van de Provincie Noord-Brabant (Brabant in kaart). Bij de modellering is uitgegaan van een diameter van 0,5 m (standaard waarde), een uittredesnelheid van 4 m/s en volumeflux van ($4*0,25*0,5^2*Pi$ =) 0,8 m^3/s.

Adres veehouderij	Fijn stof emissie gr/jr	kg/s
Spiestraat 1-3	0	0,00000000
Spiestraat 20	182.552	0,00000579
Spiestraat 24	17.080	0,00000054
Zeelandsedijk 64	0	0,00000000
Gasthuisstraat 17	347.050	0,00001100
Gasthuisstraat 20	540.526	0,00001714
Broekstraat 13	161.910	0,00000513
Gasthuisstraat 41	0	0,00000000
Heihorst 4	482.678	0,00001531
Schuifelenberg 3	505.450	0,00001603
Schuifelenberg 6	0	0,00000000
Schuifelenberg 19	305.825	0,00000970
Langstraat 4	114.968	0,00000365
Langstraat 6	642.161	0,00002036
Witte Dellen 5	0	0,00000000
Witte Dellen 3a	78.828	0,00000250
Witte Dellen 2	2.929.750	0,00009290
Peelweg 29	203.500	0,00000645
Heihorst ong. I	0	0,00000000
Heihorst ong. II	0	0,00000000
Peelweg/Witte Dellen ong.	0	0,00000000
Spiestraat ong.	0	0,00000000

Tabel 2: Fijn stof emissie veehouderijen in de huidige situatie

Voor de verkeersaantrekkende werking is de Middenpeelweg (N277) als maatgevende weg onderzocht. Dit is de drukste weg in het onderzoeksgebied. In tabel 3 zijn de verkeersgegevens van de weg aangegeven. Deze zijn afkomstig van de website van de provincie Noord-Brabant (Brabant in kaart). De verkeersgegevens van 2007 zijn geëxtrapoleerd naar 2010 waarbij is uitgegaan van een groei van 2% per jaar. De etmaalintensiteit in 2007 bedraagt 5621 en in 2010 met 2% groei per jaar 5965 voertuigen per etmaal. De snelheid op het wegvak bedraagt 80 km/uur.

Voertuigverdeling	Dag	avond	nacht
Uurpercentage	6,5	2,9	1,3
Licht	76,2	88,1	70,1
Middelzwaar	12,3	6,3	10,9
Zwaar	11,5	5,5	19,0

Tabel 3: Voertuigverdeling Middenpeelweg

De autonome verkeersgegevens zijn inclusief de bestaande veehouderijen.

Autonome ontwikkeling
Evenals bij de aspecten geur en ammoniak spelen ook bij fijn stof autonome ontwikkelingen een rol. Op basis van het Besluit huisvesting zullen stallen de komende jaren worden aangepast. De hierbij gebruikte systemen om de ammoniakemissie te beperken zullen voor een gedeelte ook positieve effecten hebben op de emissie van fijn stof.
Er wordt uitgegaan van dezelfde bedrijven en dieraantallen als in de huidige situatie, alleen de stalsystemen kunnen wijzigen. Aangenomen wordt dat de emissie van fijn stof hierdoor afneemt ten opzichte van nu.

Optimaal scenario
In het optimale scenario wordt uitgegaan van de doorontwikkeling en nieuwvestiging van in totaal 22 bedrijven. In de rest van de plan-m.e.r. wordt zoveel mogelijk een worst case benadering toegepast op grond van bedrijven met een standaardomvang van 750 zeugen gesloten. Andersoortige bedrijven met een vergelijkbare economische omvang passen voor wat betreft geur en ammoniak. Dit geldt echter niet voor de emissie van fijn stof uit pluimveebedrijven. Dit zijn voor wat betreft fijn stof de grootste vervuilers. Alhoewel het niet aannemelijk is dat er binnen het LOG veel pluimveebedrijven zullen worden opgericht, zijn als worst case in de fijn stof berekeningen toch vijf pluimveebedrijven met een omvang van elk 200.000 vleeskuikens doorgerekend (in plaats van 750 zeugen gesloten). Voor de situering van de vijf bedrijven is uitgegaan van een enigszins gelijke verdeling over het LOG op de doorontwikkelingslocatie Witte Dellen 2 en de vier nieuwvestigingslocaties aan de Heihorst (2 x), Peelweg/Witte Dellen en Spiestraat. De overige bedrijven, dieraantallen en stalsystemen zijn conform het ontwikkelingsplan en de eerdere opgave in paragraaf 2.2. Hierbij wordt voor de varkens dus uitgegaan van stalsystemen met toepassing van gecombineerde luchtwassers. Als worst case is er hierbij rekening mee gehouden dat deze luchtwassers een horizontale uittree hebben.

Invoergegevens
In tabel 4 zijn de invoergegevens van de doorontwikkelende en nieuwe bedrijven weergegeven.

adres	dieraantal	x, y		ventilatie	uittredesnelheid	Q	A	d	emissiefactor g/jaar/dier	emissiefactor kg/s per stal
Spiestraat 1-3	750 schapen	178900	410218	natuurlijk	0,4	0,1		0,5	0	0
Spiestraat 20	1.000 vleesvarkens	178847	410567	combi luchtwasser	0,4	8,6	21,5	5,2	55	0,00000174
Spiestraat 24	750 zeugen gesloten	178741	410760	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Zeelandsedijk 64	50 paarden + 30 pony's	178256	411192	natuurlijk	0,4	0,1		0,5	?	
Gasthuisstraat 17	2.000 vleesvarkens	178331	411535	combi luchtwasser	0,4	17,2	43	7,4	53	0,00000349
Gasthuisstraat 20	500 zeugen gesloten	178226	411843	combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Broekstraat 13	500 zeugen gesloten	178191	412026	combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Gasthuisstraat 41	500 zeugen gesloten	177327	412617	combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Heihorst 3	750 zeugen gesloten	177015	412384	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Schuifelenberg 3	750 zeugen gesloten	177208	411013	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Schuifelenberg 6	750 zeugen gesloten	177430	410719	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Schuifelenberg 19	500 zeugen gesloten	177556	410740	combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Langstraat 4	1.200 melkgeiten	177975	411095	natuurlijk	0,4	0,1		0,5	57	0,00000217
Langstraat 6	750 zeugen gesloten	178221	410869	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Witte Dellen 5	750 zeugen gesloten	178028	410885	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Witte Dellen 3a	750 zeugen gesloten	178023	410775	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Witte Dellen 2	200.000 vleeskuikens	178097	410636	normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Peelweg 29	750 zeugen gesloten	178122	410532	combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Heihorst ong. I	200.000 vleeskuikens	177039	411922	normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Heihorst ong. II	200.000 vleeskuikens	177402	411917	normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Peelweg ong.	200.000 vleeskuikens	178266	410606	normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Spiestraat ong.	200.000 vleeskuikens	178559	410711	normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612

Tabel 4: Invoergegevens doorontwikkelende en nieuwe bedrijven

Voor de bijdrage van het optimale scenario op het wegverkeer is een toename van 800 voertuigen per jaar per bedrijf aangehouden. In de nieuwe situatie wordt uitgegaan van 22 (intensieve) veehouderijen. De toename van het verkeer bedraagt dus 48 voertuigen per etmaal. Dit is een worst case berekening omdat geen rekening gehouden wordt met het reeds plaatsvindende verkeer vanwege de bestaande bedrijven. In tabel 5 zijn de etmaalintensiteiten weergegeven.

	2007 zonder plan	**2010 zonder plan**	**2010 met plan**
Etmaalintensiteit	5621	5965	6013

Tabel 5: Etmaalintensiteiten wegverkeer

Berekeningen
De berekeningen zijn uitgevoerd volgens de thans vigerende Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In de regeling is opgenomen dat de in de Wet milieubeheer opgenomen grenswaarden gelden vanaf de inrichtingsgrens. Voor de wegen geldt een toetsafstand van 10 m vanaf de wegrand.

Vooruitlopend op de wetgeving is een NIBM toets uitgevoerd. Deze toetsing is uitgevoerd conform de concepttabel voor veehouderijen die in de regeling Niet in betekenende mate zal worden opgenomen (bron: infomil.nl). De inrichtingen dragen in betekenende mate bij aan de luchtkwaliteit. Nader onderzoek van de optredende concentraties is noodzakelijk, ook als wordt geanticipeerd op toekomstige wet- en regelgeving.

Voor de berekeningen is gebruikgemaakt van GeoStacks versie 1.11. Hierin zijn de achtergrondconcentraties die in maart 2008 zijn vrijgegeven door het ministerie van VROM verwerkt. In onderstaande figuur 4 is een overzicht van het model getoond.

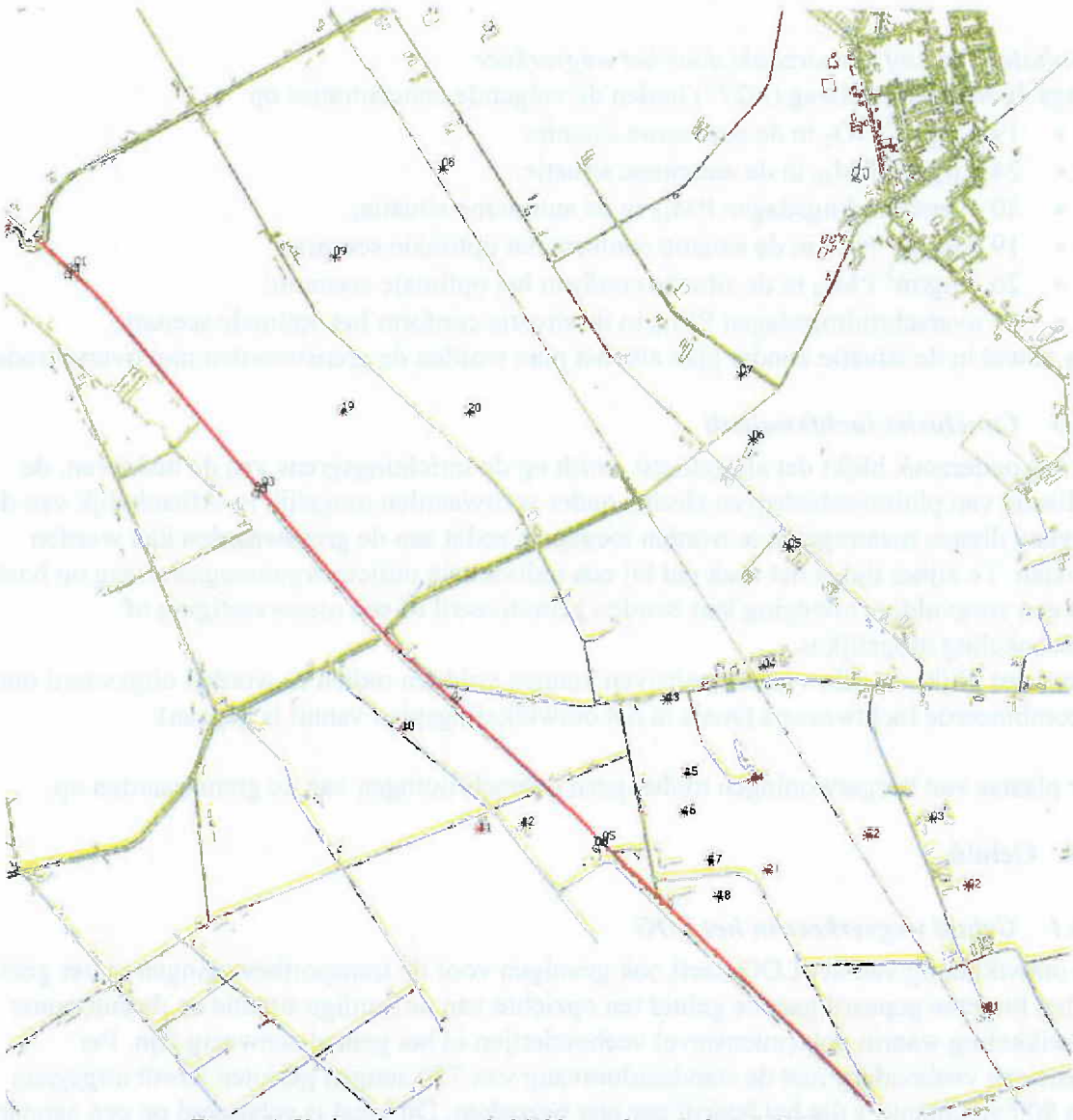

Figuur 4: Veehouderijen en de Middenpeelweg in het LOG Graspeel

Resultaten fijn stof vanuit inrichtingen

De invoergegevens en daaruit voortvloeiende rekenresultaten en fijn stof contouren (jaargemiddelde concentraties en overschrijdingsdagen voor PM_{10}) zijn opgenomen in bijlage 10 en 11.

In de huidige situatie treedt alleen ter plaatse van de intensieve veehouderij Witte Dellen 2 een overschrijding van de grenswaarde op (aantal overschrijdingsdagen). Het optimale scenario gaat uit van omvangrijke veehouderijen. Uit de resultaten blijkt dat in de nieuwe situatie rond de vijf pluimveebedrijven overschrijdingen van de grenswaarden optreden. Er treedt een toename van concentratie fijn stof op wat ook resulteert in een toename van het aantal overschrijdingsdagen.

Resultaten fijn stof veroorzaakt door het wegverkeer
Langs de Midden Peelweg (N277) treden de volgende concentraties op:

- 19,4 µg/m^3 NO_2 in de autonome situatie;
- 24,8 µg/m^3 PM_{10} in de autonome situatie;
- 20 overschrijdingsdagen PM_{10} in de autonome situatie;
- 19,5 µg/m^3 NO_2 in de situatie conform het optimale scenario;
- 26,7 µg/m^3 PM_{10} in de situatie conform het optimale scenario;
- 31 overschrijdingsdagen PM_{10} in de situatie conform het optimale scenario.

Dus zowel in de situatie zonder plan als met plan worden de grenswaarden niet overschreden.

3.5.5 Conclusies luchtkwaliteit

Uit het onderzoek blijkt dat als getoetst wordt op de inrichtingsgrens van de bedrijven, de realisatie van pluimveebedrijven slechts onder voorwaarden mogelijk is. Afhankelijk van de omvang dienen maatregelen te worden toegepast zodat aan de grenswaarden kan worden voldaan. Te zijner tijd is het zaak dat bij een individuele milieuvergunningaanvraag op basis van een zorgvuldige afweging kan worden gemotiveerd of een nieuwvestiging of omschakeling mogelijk is.
Daarnaast blijkt dat alle varkensbedrijven kunnen voldoen indien ze worden uitgevoerd met gecombineerde luchtwassers (zoals in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan).

Ter plaatse van burgerwoningen treden geen overschrijdingen van de grenswaarden op.

3.6 Geluid

3.6.1 Geluid wegverkeer in het LOG

De ontwikkeling van het LOG heeft ook gevolgen voor de transportbewegingen in het gebied en het hiermee gepaard gaande geluid ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling waarin ook (intensieve) veehouderijen in het gebied aanwezig zijn. Per intensieve veehouderij met de standaardomvang van 750 zeugen gesloten wordt uitgegaan van 800 vrachtauto's die het bedrijf per jaar bezoeken. Dit getal is gebaseerd op een aanname van het transport van dieren, voer en mest, in relatie tot de bedrijfsomvang en transportcapaciteit per vrachtauto. De aannamen zijn in bijlage 12 onderbouwd.

Het geluid van transportbewegingen over de openbare weg, dat duidelijk verband houdt met aan deze weg gelegen bedrijven, wordt in het kader van de Wet milieubeheer getoetst aan de "Circulaire Indirecte geluidshinder" uit 1996. Deze toetsing vindt plaats voor individuele bedrijven. Beoordeeld wordt of het geluid veroorzaakt door aan- en afrijbewegingen geen ontoelaatbare geluidsoverlast op omliggende woningen veroorzaakt. Het betreft een individuele toetsing per bedrijf en er wordt dus geen rekening gehouden met eventuele cumulatie van geluid doordat meerdere bedrijven via een zelfde openbare weg worden ontsloten.

Voor de woningen in het LOG die zich op 10 meter of meer van de as van de weg bevinden kan worden gesteld dat, uitgaande van een intensiteit wegverkeer van 800 vrachtauto's per jaar, aan de normering uit de circulaire Indirecte geluidhinder van 50 dB(A) etmaalwaarde wordt voldaan.

Indien een woning dichter op de weg is gelegen, dan kan er sprake zijn van een overschrijding van de normering uit de circulaire voor een individueel bedrijf. Genoemde circulaire kent de mogelijkheid om op basis van een zorgvuldige afweging en motivering in het kader van de Wet milieubeheer te gaan tot een normering van 65 dB(A). Een iets hogere normering van 50 tot maximaal 55 dB(A) is derhalve geen probleem, zeker gezien het feit dat een standaardwoning een reductie kent van circa 20 dB(A) waardoor aan een binnenniveau van 35 dB(A) voldaan kan worden. Aldus kan worden geconcludeerd dat het indirect geluid als gevolg van het vrachtverkeer geen overlast op hoeft te leveren voor de bewoners in en rond het LOG.

Foto 9: Voormalige agrarische bedrijfswoning aan de Gasthuisstraat

Hierbij is ook nog van belang dat het indirecte geluid niet hoeft te worden meegenomen als het niet herkenbaar is ten opzichte van ander wegverkeer. Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij een kruising of splitsing waar overig wegverkeer ook zou moeten afremmen en optrekken. Aldus blijkt uit de beoordeling dat het indirect geluid als gevolg van het vrachtverkeer geen overlast op hoeft te leveren voor de bewoners in en rond het LOG.

3.6.2 Geluid agrarische bedrijven

De geluidsbijdrage van bedrijven op omliggende woningen is een resultaat van het geproduceerde geluidsniveau, de afstand tot omwonenden en eventuele afscherming hiertussen. In het ontwikkelplan wordt een dusdanig ruime scheiding tussen bedrijven en bedrijfsontwikkeling gerealiseerd dat er ook voor wat betreft geluid geen problemen zijn te verwachten, ook niet qua aan- en afvoerbewegingen (laad- en losactiviteiten) in de nacht.
In het uitzonderlijke geval dat ondanks de ruime afstand een eventuele overschrijding toch nog niet is uit te sluiten, zijn geluidsbeperkende maatregelen te treffen die de geluidsproductie naar de omgeving alsnog voldoende beperken. De maatregelen kunnen bronmaatregelen betreffen aan bijvoorbeeld ventilatiesystemen en/of maatregelen in de overdrachtssfeer. Dit wordt beoordeeld bij de vergunningaanvraag Wet milieubeheer.

3.6.3 Geluid wegverkeer buiten het LOG

Op basis van de ligging van het LOG ten opzichte van de doorgaande weg N277 (Middenpeelweg), kan worden aangenomen dat het grootste gedeelte van het (vracht)verkeer vanuit het LOG via genoemde N 277 zal verlopen. Het is niet aannemelijk dat veel vrachtverkeer via de dorpen Zeeland of Langenboom het LOG zal bezoeken en/of verlaten. Het geluid veroorzaakt door de transportbewegingen uit het LOG ten opzichte van de omliggende dorpen zal dan ook marginaal zijn. Het geluid is in ieder geval niet of nauwelijks herkenbaar ten opzichte van het verkeer dat reeds gebruik maakt van de wegen door deze dorpen.
De verkeersintensiteit en constructie van de N 277 is reeds dusdanig dat er geen noemenswaardige gevolgen zijn te verwachten voor de geluidssituatie en verkeersafwikkeling door de ontwikkeling van het LOG.

3.7 Verkeer en infrastructuur

De Middenpeelweg (N 277) loopt door het LOG en vormt een belangrijke noord-zuid verbinding tussen enerzijds de A 50 bij Oss en anderzijds de A 67 nabij Venlo. Tussen beide snelwegen liggen veel dwars ontsluitingen naar oost en west, bijvoorbeeld bij Uden, Boekel, Elsendorp, Rips en Ysselsteyn. De verkeersintensiteit is hoog. De andere wegen in het gebied hebben hoofdzakelijk een functie voor bestemmingsverkeer.

Foto 10: Middenpeelweg ter hoogte van het LOG (richting noorden)

3.7.1 Belasting van het gemeentelijke wegennet in en direct rond het LOG

Voor wat betreft de verkeerssituatie en infrastructuur is in het ontwikkelingsplan verwezen naar de rapportages die ten grondslag hebben gelegen aan de aanpassing van de infrastructuur in het LOG en directe omgeving. In 2006 heeft een uitgebreide analyse plaatsgevonden die heeft geleid tot het "Verkeerscirculatieplan LOG De Graspeel" van ProCensus van januari 2007 (zie bijlage 13), voor de aanpassing van de wegenstructuur in het gebied. Dit plan is uitgegaan van de huidige situatie en van het ontwikkelingsscenario dat in dit plan is neergelegd. In het plan is niet alleen gekeken naar de belasting van de wegen, maar ook naar het verwachte geluidsniveau en de meest gewenste routering. Hierbij is tevens gekeken naar de afwikkeling buiten het gebied. Op basis van deze analyse is een uitvoeringsplan opgesteld dat voorziet in de verbreding van een aantal wegen, inclusief het verleggen van kabels en leidingen en het kappen en herplanten van bomen. Ook zijn diverse wegen van fietsstroken voorzien en worden snelheidsbeperkingen van kracht. Er zijn géén nieuwe wegen aangelegd.

Voor de uitvoering van dit plan is CERES-subsidie verleend en in 2007 en 2008 zijn de benodigde gronden verworven. Na het uitvoeren van een verkennend flora- en fauna onderzoek is in het najaar van 2007 gestart met de volledige aanpassing van de wegen, waarbij de voorziene ontwikkelingen van de intensieve veehouderij, inclusief de in dit rapport beschreven nieuwvestigingen mede als basis hebben gediend. Begin 2008 zijn langs een gedeelte van de vernieuwde wegen nieuwe bomen (inlandse eiken) geplant.

Foto's 11 en 12: Voorbeelden van wegaanpassingen in het LOG (Spiestraat en Zeelandsedijk)

Vanaf eind 2008 is de constructie en breedte van de aanwezige wegen binnen het LOG voldoende om het transport, als gevolg van de ontwikkelende en nieuw op te richten bedrijven in het gebied te verwerken, met in acht name van de beeldkwaliteit en een veilige verkeersafwikkeling voor de inwoners van het gebied.

3.7.2 Belasting van de Middenpeelweg (N277)

In verband met de verkeersveiligheid en beeldkwaliteit zijn er geen bedrijven rechtstreeks aan de Middenpeelweg ontwikkeld of nieuw gevestigd. Toch zal er door de ontwikkeling van het LOG sprake zijn van een toename van het aantal transportbewegingen op deze weg. In verhouding tot de bestaande (hoge) verkeersintensiteit is deze toename echter marginaal. De bestaande constructie en uitvoering van de weg is voldoende om het extra verkeer te kunnen verwerken. Er zijn derhalve geen aanpassingen noodzakelijk.
Vanuit het LOG zijn er 2 aansluitingen op de Middenpeelweg, te weten via de Witte Dellen en de Langenboomseweg. De eerste aansluiting is uitgevoerd als rotonde, de tweede is voorzien van verkeerslichten. Verder is er voor fietsers een onderdoorgang onder de Middenpeelweg door ter hoogte van de Graspeel. Dit resulteert in een maximale verkeersveiligheid.

Foto 13 en 14: Rotonde Middenpeelweg ter hoogte van de Witte Dellen en onderdoorgang Middenpeelweg ter hoogte van de Graspeel

3.7.3 Belasting van de overige wegen buiten het LOG

Een aantal wegen rond het LOG die een functie hebben bij de afwikkeling van het verkeer vanuit het gebied zijn aangepast. Ook dit is gebeurd op basis van het eerder aangehaalde rapport, waarbij met name is gekozen voor een duurzaam veilige inrichting van de wegen. Verder buiten het LOG zal de verkeersafwikkeling hoofdzakelijk via de Middenpeelweg verlopen.

3.8 Water

3.8.1 Algemeen

Zoals eerder aangegeven vormen de aspecten geur en beeldkwaliteit de belangrijkste randvoorwaarden voor de invulling van het LOG. Dit neemt niet weg dat ook het aspect water een belangrijk uitgangspunt vormt. Hierbij blijft van belang dat de inrichting van het gebied op de eerste plaats gericht dient te zijn op het realiseren van optimale mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Middels de watertoets is op een zorgvuldige wijze het aspect water als randvoorwaarde in de planvorming meegenomen. Wat zijn de wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in het gebied?

Grondwaterstanden

Het gebied valt onder het beheergebied van Waterschap Aa en Maas. In het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) ligt het gebied in het deelstroomgebied Raam. De dwars door het LOG lopende Graspeelloop watert in noordelijke richting via de Hooge Raam en Graafse Raam af op de Maas. Uit de waterkansenkaart blijkt in het gebied hoofdzakelijk (circa 80%) sprake is van een hoge grondwaterstand (GHG ondieper dan 50 cm - maaiveld, in lichtblauw aangegeven in figuur 5). Voor het overige gedeelte is sprake van een GHG tussen de 50 en 70 cm - maaiveld (gele kleur in figuur 5). Logischerwijze zijn dichter langs de Graspeelloop de hoogste grondwaterstanden aan de orde. Er vindt in het gebied geen watertoevoer plaats.

Met deze hogere grondwaterstanden en het behouden van het waterbergend vermogen van dit laaggelegen gebied dient uitdrukkelijk rekening te worden gehouden bij de doorontwikkeling en inplaatsing van bedrijven. Bij de invulling van de bouwblokken moet gezocht worden naar optimale mogelijkheden van waterberging (individueel binnen het bouwblok of, indien de mogelijkheden binnen het bouwblok beperkt zijn, eventueel elders in combinatie met andere bedrijven). Ook kan compensatie van eventueel door bedrijfsontwikkelingen verdwijnende berging ten behoeve van het regionale watersysteem aan de orde zijn.

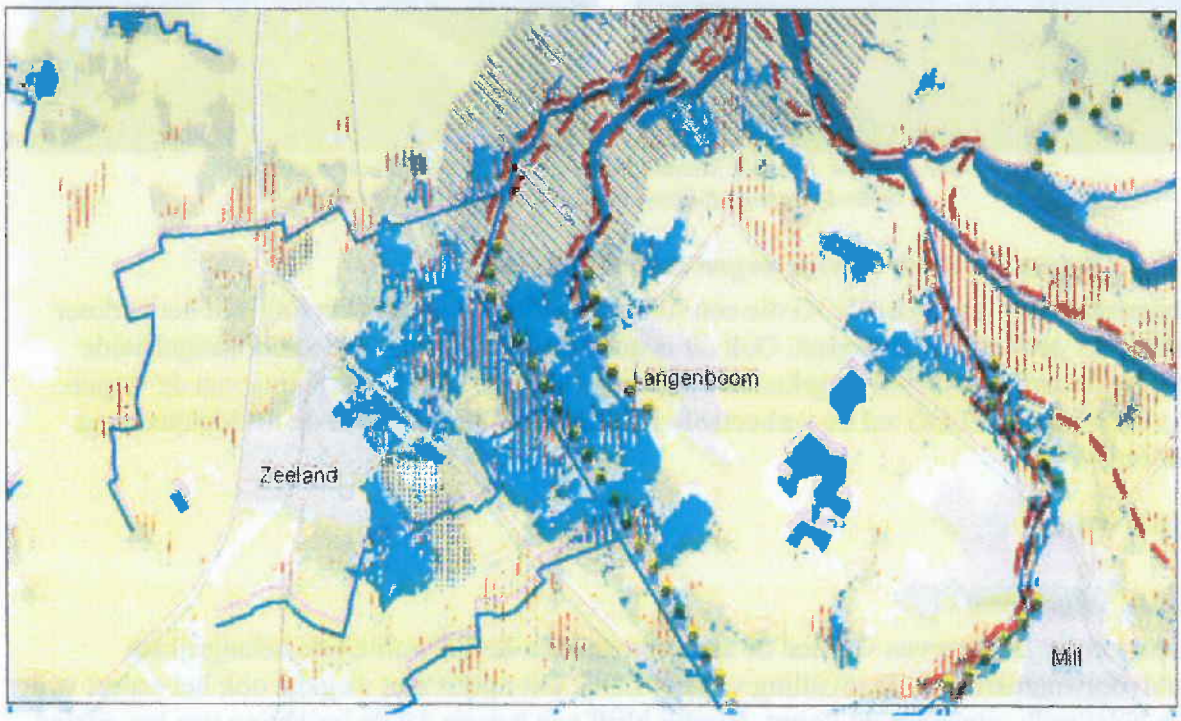

Figuur 5: Uitsnede waterkansenkaart omgeving LOG Graspeel

Ecologische verbindingszone Graspeelloop

De Graspeelloop is aangewezen als (natte) ecologische verbindingszone (EVZ) in het Waterhuishoudingsplan van de provincie en het recent bestuurlijk geaccordeerde Waterprogramma voor het deelstroomgebied Raam van het waterschap Aa en Maas en inliggende gemeenten. Naar verwachting zal het Waterprogramma in het najaar 2008 worden vastgesteld door de gemeenteraden en de algemene vergadering van het waterschap.
Ten aanzien van de inrichting van de EVZ zijn voor de ontwikkeling van het LOG de volgende aandachtspunten van belang:

- de EVZ is een migratieroute, enerzijds voor dassen en struweelvogels middels droge onderdelen en anderzijds voor natte soorten zoals drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm en kleine modderkruiper middels de natte onderdelen (waterloop en natte oevers);
- de gemiddelde breedte is 250-500 meter (water, begroeiing en landbouwgrond);
- naast landbouwgrond wordt minimaal 10% van de zone gevormd door natte en droge landschapselementen;

Met de aanwijzing van de Graspeelloop als EVZ dient bij de ontwikkeling van het LOG dus rekening te worden gehouden. In het reconstructieplan is er echter voor gekozen het gebied de Graspeel aan te wijzen als LOG. In een LOG is de hoofddoelstelling intensieve veehouderij met de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij. De gemeenten kiezen voor de ontwikkeling van de Graspeelloop als EVZ, de aanwezigheid van de Graspeelloop te versterken in het landschap en de ontwikkeling van bestaande bedrijven, alsmede de inpassing van nieuwe bedrijven, hierop aan te passen. Er wordt dus uitdrukkelijk rekening gehouden met de EVZ, maar wel in het licht van de hoofddoelstelling intensieve veehouderij. In het beeldkwaliteitplan (zie paragraaf 3.12) komt dit ook aan de orde.

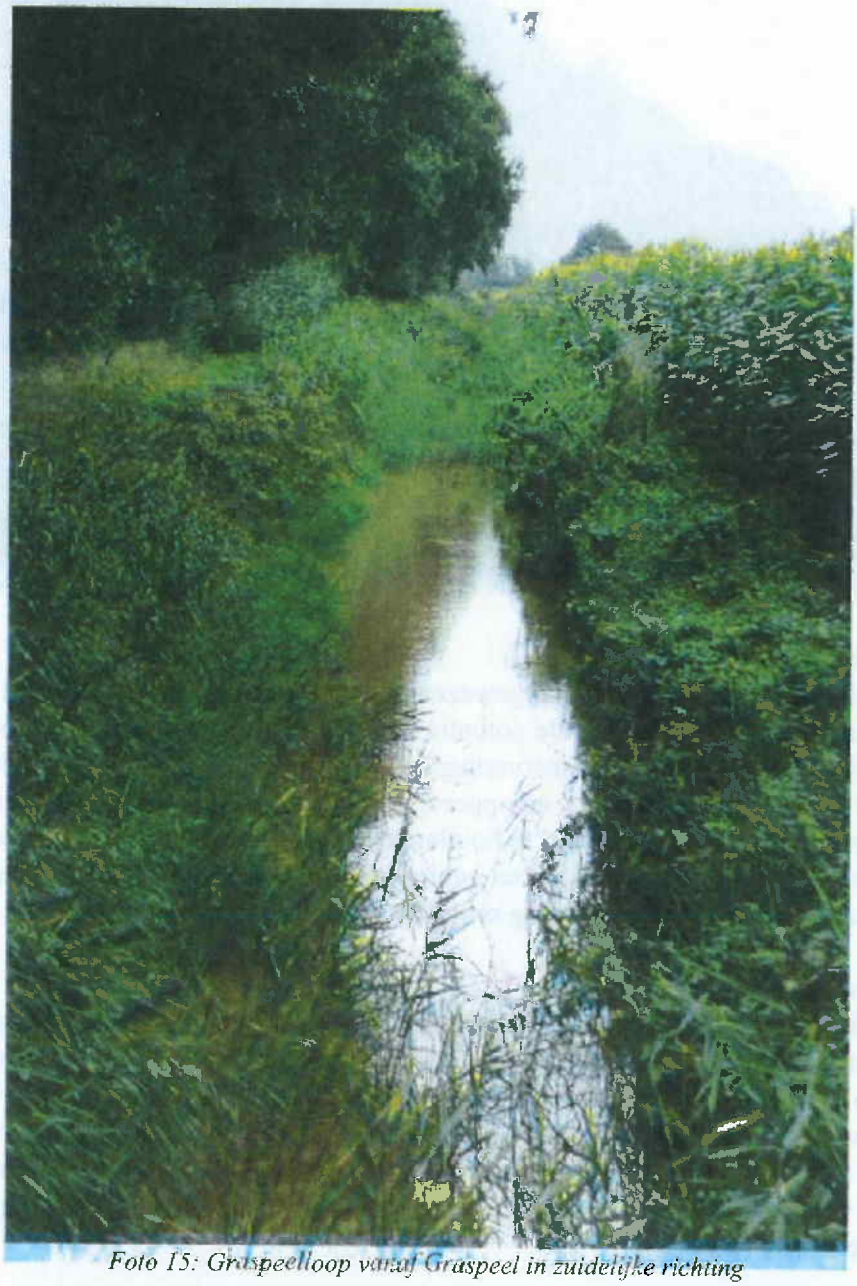

Foto 15: Graspeelloop vanaf Graspeel in zuidelijke richting

Om de EVZ te kunnen realiseren hebben de gemeenten en het waterschap de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de waterloop en de zone direct er om heen ecologisch in te richten. Hiertoe wordt het waterschap geacht om de gronden binnen de eerste 10 meter rond de Graspeelloop te verwerven en de gemeenten de daaropvolgende 15 meter. In 2006 en 2007 zijn gronden verworven en in 2007 is gestart met de inrichting van de EVZ. Deze invulling past in het streefbeeld van de EVZ Graspeelloop, zoals gesteld door Waterschap Aa en Maas. Aangezien op dit moment nog niet alle gronden kunnen worden verworven, worden de ingerichte percelen gezien als zogenaamde stepping stones.
Planvorming voor de inrichting van het resterende gedeelte zal waarschijnlijk in 2009 worden opgestart.

Foto 16: Nieuwe aanplant langs houtwal en Graspeelloop ter hoogte van de Graspeel

Waterpotentiegebied
Het noordelijk deel van het LOG is aangewezen als waterpotentiegebied en heeft daarom ook de status secundair LOG gekregen. De potentie is niet gedefinieerd. Als enige doelstelling op watergebied ligt hier nu nog een conserveringsdoelstelling voor de landbouw. Dit beoogt het vasthouden van gebiedseigen grond- en oppervlaktewater. Het ligt voor de hand om bij ontwikkelingen in dit gebied rekening te houden met het hydrologisch neutraal ontwikkelen, waarbij snelle afvoer van het water uit het gebied moet worden voorkomen. Vanwege de secundaire status is geen nieuwvestiging mogelijk in dit gedeelte van het LOG.

Waterconserveringsgebied
Verder noordelijk, voor een deel overlappend met het waterpotentiegebied (zie hierboven) ligt een groot waterconserveringsgebied. Waterconservering beoogt het vasthouden van gebiedseigen grond- en oppervlaktewater in een periode van afvoer ten behoeve van een periode van watertekort. Het waterschap zal bij eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen nog strenger toezien op het hydrologisch neutraal ontwikkelen. Afvoer van water uit dit gebied dient voorkomen te worden, de Keur oppervlaktewateren en de beleidsregels geven hier verder restricties aan.

Bestaande natuur
Een beplantingsstrook van 5 tot 10 meter breed die aan de oostzijde langs een gedeelte van de Graspeelloop ligt, is aangemerkt als historisch groen.

3.8.2 Watertoets

De watertoets is uitgevoerd aan de hand van de "Beleidsnota uitgangspunten watertoets Aa en Maas" van eind 2007. Het doel van de watertoets is het waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante plannen en besluiten. Het Waterschap Aa en Maas laat zich bij de watertoets leiden door 8 principes, zeg maar uitgangspunten. De 8 betreffen:

1. Wateroverlastvrij bestemmen;
2. Gescheiden houden van vuil afvalwater en schoon hemelwater;
3. Hydrologisch neutraal bouwen;
4. Afwegen hergebruik, infiltratie, buffering en afvoer;
5. Voorkomen van vervuiling;
6. Water als kans;
7. Meervoudig ruimtegebruik;
8. Waterschapsbelangen.

Daarnaast zal een aantal andere factoren van belang zijn om rekening mee te houden in dit plan, bijvoorbeeld zoals volgt uit de watersituatie in het gebied. In deze paragraaf wordt ingegaan op de 8 principes en op de overige factoren.

Het waterschap gaat er vanuit dat bij de locatiekeuze zoals ook in dit LOG aan de orde is, in eerste instantie gezocht wordt naar plekken die "hoog en droog" liggen. Op grond van de situering van het LOG en randvoorwaarden die onder andere voortkomen uit de geurbeoordeling, is dit hier niet altijd mogelijk. Voor de bedrijfsontwikkelingen of nieuwvestigingen die in nattere gebieden liggen is het daarom noodzakelijk dat compenserende of mitigerende maatregelen worden getroffen. Om te voorkomen dat nieuwe stallen wateroverlast ondervinden, kunnen stallen bijvoorbeeld op een enigszins verhoogd terrein worden gerealiseerd. Het gedeelte waterberging dat hierdoor eventueel verloren gaat dient in de nabije omgeving te worden gecompenseerd. Dit kan per individuele ontwikkeling gebeuren, maar ook gecombineerd met de ontwikkeling van de natte EVZ (Graspeelloop). Het behoud van voldoende waterberging dient op de bestemmingsplankaart en/of in de bestemmingsplanvoorschriften te worden geregeld.

Voor de ontwikkeling van locaties (nieuw én bestaand) wordt gestreefd naar het gescheiden houden van vuil water en schoon hemelwater. Het grootste gedeelte van het afvalwater van de intensieve veehouderijen in het LOG zal worden afgevoerd naar de mestkelders waarna het met de dierlijke mest wordt uitgereden over het land. Dit valt onder het Besluit gebruik meststoffen. Een beperkt gedeelte afkomstig van de bedrijfswoningen en eventueel de hygiënesluis wordt afgevoerd naar de reeds aanwezige drukriolering van de gemeenten. Bij de nieuwvestigingen aan de Heihorst dient nog een afweging te worden gemaakt of er nieuwe riolering aangelegd zal worden, dan wel dat gebruik gemaakt gaat worden van individuele oplossingen, bijvoorbeeld in de vorm van IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater).

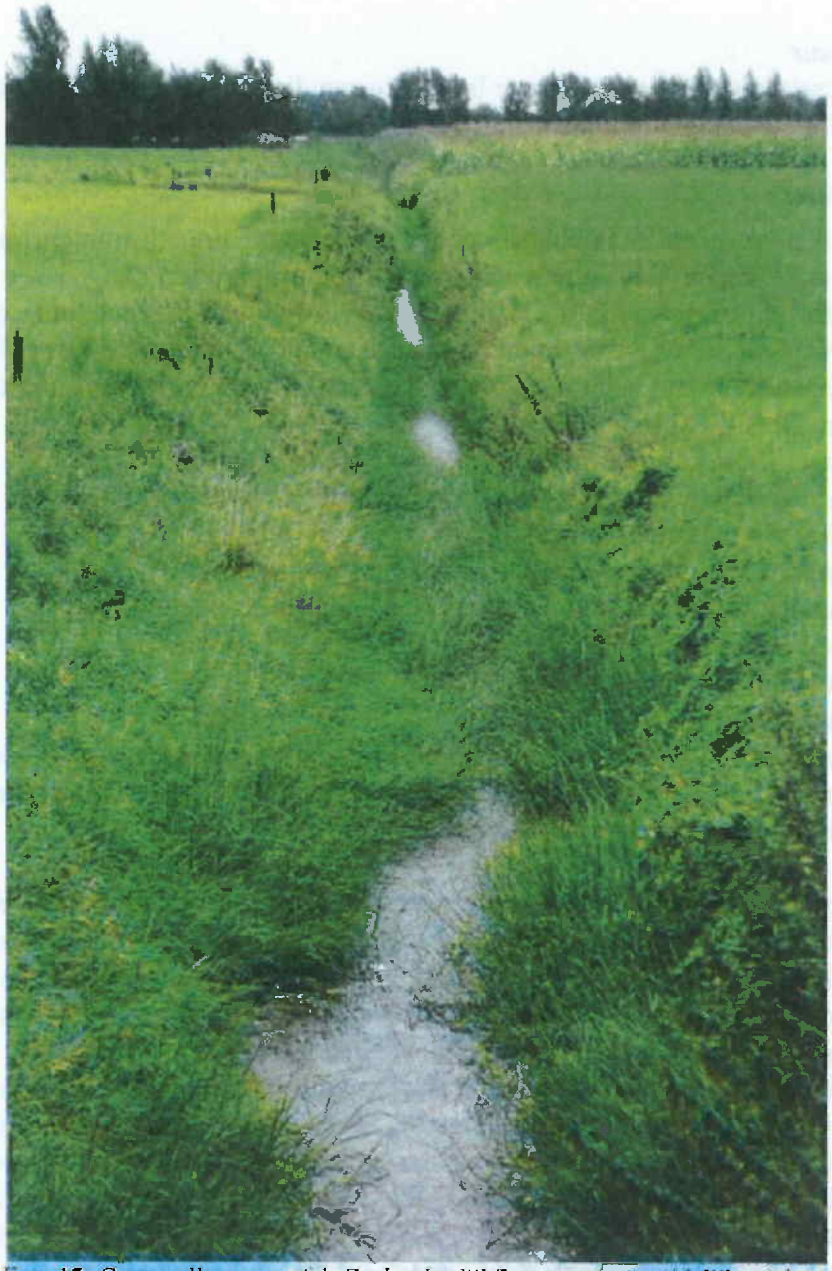

Foto 17. Graspeelloop vanaf de Zeelandsedijk/Langstraat in zuidelijke richting

In verband met de relatief beperkte hoeveelheden afvalwater zijn er voor de drukriolering geen capaciteitsproblemen te verwachten.
Voor wat betreft het schone hemelwater moeten de mogelijkheden zijn onderzocht voor hergebruik, infiltratie, buffering en afvoer. Uitgangspunt daarbij is hydrologisch neutraal bouwen, waarbij de geleidelijke afvoer van het schone water overeenkomt met de oorspronkelijke landbouwkundige afvoer.

Het blijkt dat binnen het LOG een hoge grondwaterstand aan de orde is. Dit betekent dat voldoende buffering gerealiseerd moet worden. Indien er binnen een individueel bouwblok geen of onvoldoende mogelijkheden zijn voor buffering, dan kan worden overwogen om met meerdere bedrijven samen waterberging en buffering te realiseren. Dit kan dan eventueel ook nog een meerwaarde hebben voor wat betreft de beeldkwaliteit van het gebied. De gemeenten kiezen er voor om geen verplichte combinatie te eisen en de vorm van buffering aan de ondernemer over te laten.
Voor wat betreft het voorkomen van vervuiling kiezen de gemeenten ervoor om bij de ontwikkeling van locaties het gebruik van uitloogbare en uitspoelbare bouwmaterialen te voorkomen (bijvoorbeeld via de bouwverordening). Ook zal de milieuvergunning getoetst worden op de aanwezigheid van voorzieningen die het afspoelen van afvalwater kunnen voorkomen.
Bij de uitbreiding van bestaande en de projectie van nieuwe bouwblokken moet rekening worden gehouden met een minimale afstand van tenminste 25 meter ten opzichte van de insteek van de Graspeelloop. Voor wat betreft de schouw moet bij de belangrijkste leggers (blauw op de schouwkaart) een afstand van 5 meter aan worden gehouden aan weerszijden van de watergang, gemeten vanaf de insteek. Bij de andere watergangen is dit 1 meter.
Door bij de ontwikkeling van het LOG zorgvuldig rekening te houden met bovenstaande zaken, worden de belangen van het waterschap niet geschaad.

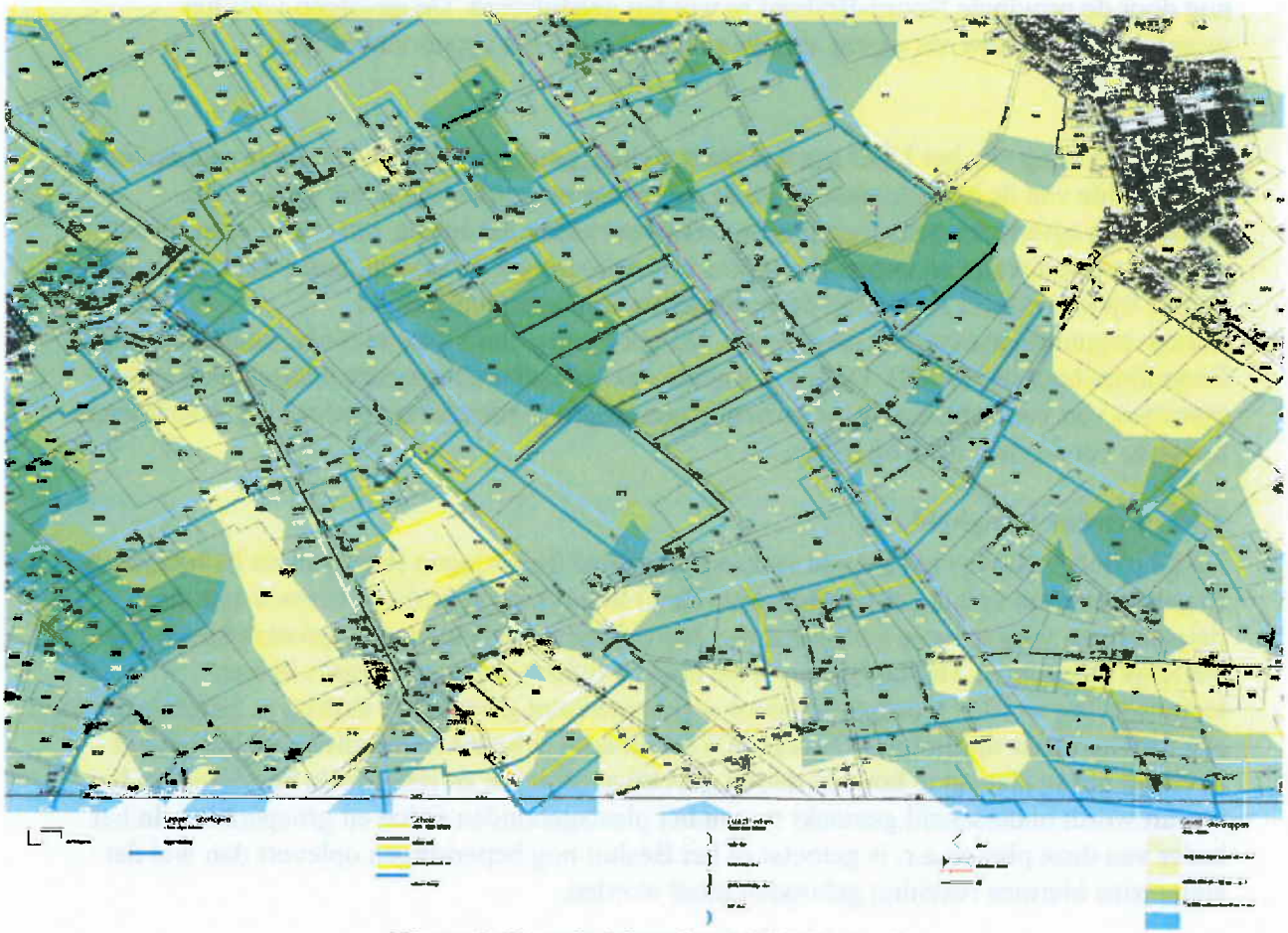

Figuur 6: Uitsnede Schouwkaart LOG Graspeel

Bij brief van 4 juni 2007 heeft het waterschap aangegeven akkoord te zijn met de tekst in de waterparagraaf van het ontwikkelingsplan (zie bijlage 14). Op 14 december 2007 heeft het waterschap echter nogmaals gereageerd op het ondertussen definitief vastgestelde ontwikkelingsplan. In deze brief (zie bijlage 15) is verzocht om rekening te houden met een aantal aanvullende opmerkingen. Voor zover relevant is dit gebeurd. In deze plan-m.e.r. is de waterparagraaf uit het ontwikkelingsplan overgenomen met enkele aanvullingen naar aanleiding van de laatste brief van het waterschap en ambtelijke afstemming naar aanleiding hiervan in september 2008. In bijlage 16 zijn de 8 uitgangspunten uit de "Beleidsnota uitgangspunten watertoets Aa en Maas" uitvoeriger uitgewerkt. Dit is niet per locatie gebeurd, omdat de toetsing voor alle locaties vergelijkbaar en eenduidig dient te zijn.

Ten slotte kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling van het LOG past binnen de randvoorwaarden volgende uit het aspect water. Zoals hiervoor aangegeven, heeft op ambtelijk niveau afstemming plaatsgevonden tussen de gemeenten en het waterschap Aa en Maas. Door waterschap Aa en Maas is voor het gedeelte oppervlaktewater een advies afgegeven, dat gezien kan worden als een vooradvies in het kader van de bestemmingsplanprocedure. Uiteindelijk zal het waterschap een bestuurlijk gemandateerd wateradvies afgeven op het voorontwerp bestemmingsplan.
Over de gevolgen voor het grondwater dient in het kader van de bestemmingsplanprocedure nog door de provincie Noord-Brabant te worden geadviseerd. De gevolgen voor het grondwater zijn nauw verweven met de gevolgen voor het oppervlaktewater.

3.9 Bodem

De ontwikkeling van het LOG heeft relatief weinig gevolgen voor de kwaliteit van de bodem ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in het gebied. Bij individuele agrarische bedrijven spelen weliswaar zaken als opslag van mest, voer, diesel, olie, zuren, spuiwater en eventuele andere bodembedreigende stoffen, maar deze aspecten komen op individueel niveau bij de beoordeling van de noodzakelijke milieuvergunningaanvragen aan de orde. Dit gebeurt op basis van de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB). Door het treffen van bodembeschermende maatregelen en het opnemen van voorschriften in de milieuvergunningen is bodemverontreiniging in voldoende maten te voorkomen of te beperken.

3.10 Externe veiligheid

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) in werking getreden. Hiermee zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit heeft tot doel de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen in inrichtingen tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Om dit doel te bereiken verplicht het besluit het bevoegd gezag afstand te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. In het besluit wordt onderscheid gemaakt tussen het plaatsgebonden risico en groepsrisico. In het kader van deze plan-m.e.r. is getoetst of het Besluit nog beperkingen oplevert dan wel dat anderszins hiermee rekening gehouden moet worden.

Voor intensieve veehouderijen blijkt dat met name de opslag van propaan een aandachtspunt vormt in het kader van Bevi. Op grond van artikel 2 lid 1 van het Bevi valt een bedrijf onder de werkingssfeer van het besluit als sprake is van de opslag van propaan in een tank met een individuele inhoud van meer dan 13 m^3. In dat geval dient een QRA (kwantitatieve risicoanalyse) te worden opgesteld. Op basis hiervan kan het noodzakelijk zijn om bijvoorbeeld de locatie van een geplande tank te wijzigen of om gebruik te maken van één of meer individuele tanks met een inhoud van minder dan 13 m^3 die niet onder het Bevi vallen. Ten slotte is gebruik van aardgas nog een optie.
De opslag van zuren van luchtwassers vormt geen dusdanig extern risico dat het onder Bevi valt.
De toetsing aan het Bevi komt bij de individuele vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer aan de orde, maar het aspect externe veiligheid vormt geen bedreiging voor burgers in of om het LOG.

3.11 Natuur en landschap

3.11.1 Natuur

Zoals in het ontwikkelingsplan al is aangegeven, ligt binnen 3 km rond het LOG geen Europees beschermd Vogel-, of Habitatrichtlijn gebied (VHR gebied) of een gebied dat op nationaal niveau wordt beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet gebied). In het kader van het ontwikkelingsplan heeft daarom geen verdere beoordeling van de VHR en Nb-wet gebieden plaatsgevonden.
Ondanks de ruime afstand tot deze gebieden wordt in het kader van deze plan-m.e.r. hier toch kort op ingegaan. Het gebied dat het dichtst bij het LOG ligt, betreft Habitatgebied Oeffeltermeent, noordelijk van Oeffelt, tegen de Maas. Het zuidelijk gedeelte van het gebied is tevens aangewezen als Natuurbeschermingswetgebied. De afstand van het LOG tot het gebied bedraagt ongeveer 15 km.

Vanwege de grote afstand naar dit gebied is verstoring niet aan de orde. Uit paragraaf 3.3 over de gevolgen van het LOG voor het onderdeel ammoniak blijkt dat ook de ammoniakdepositie geen significant effect oplevert. Op het gebied kan mogelijk zelfs een verbetering plaatsvinden door de afwaartse beweging van intensieve veehouderijen dichter bij de Oeffeltermeent naar het LOG. Deze eventuele verbetering is op dit moment echter nog niet concreet inzichtelijk te maken.

3.11.2 Flora en fauna

Alvorens overgegaan wordt tot gewenste inrichting van het gebied dienen de consequenties ten aanzien van Flora- en faunawet in beeld te zijn gebracht. Bij functiewijziging van een locatie waar beschermde soorten voorkomen, is voor bepaalde planten- en dierensoorten mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.
In januari 2007 is door het RMB in opdracht van de gemeenten een advies uitgebracht betreffende de mogelijke gevolgen en consequenties van de voorgenomen werkzaamheden aan wegen in het LOG Graspeel in het kader van de Natuurbeschermingswet en Flora- en Faunawet (zie adviesbrief 70700133 d.d. 21 februari 2007 in bijlage 17). Hierbij is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren en de eventuele gevolgen van de aanpassingen aan wegen en de kap van bomen.

De conclusie van het onderzoek is dat geen dier- of plantensoorten aanwezig zijn of verwacht mogen worden die een ontheffing noodzakelijk maken. Nader onderzoek is dan ook niet nodig. Wel wordt ten aanzien van een aantal wegvakken extra aandacht gevraagd voor eventueel in te dienen meldingen en de periode dat de werkzaamheden plaatsvinden (in verband met het broedseizoen van vogels). Ook is het raadzaam voorafgaande aan de kap van dikke bomen onderzoek te doen naar het voorkomen van bewoonde spechtenholen en/of holten die dienst doen als verblijfplaats van vleermuizen. Ook bij de sloop van oude gebouwen is het raadzaam om vooraf onderzoek te doen naar de aanwezigheid van vleermuizen.

De werkzaamheden aan de wegen en de kap en herplant van bomen heeft ondertussen plaatsgevonden.

Verder heeft in april 2007 een tweede onderzoek plaatsgevonden, uitgevoerd door Natuurbalans – Limes Divergens. Hierbij is het gehele LOG Graspeel onderzocht op de mogelijke gevolgen en consequenties van de voorgenomen ontwikkelingen in het kader van de Natuurbeschermingswet en Flora- en Faunawet (zie rapport d.d. 5 juli 2007 in bijlage 18). De conclusie van het onderzoek is dat in het gebied alleen algemeen voorkomende zoogdieren aanwezig zijn of verwacht mogen worden. Een ontheffing op de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk. Nader onderzoek is dan ook niet nodig.
Hetzelfde geldt voor broedvogels en amfibieën en vissen. Er wordt extra aandacht gevraagd voor de periode dat de werkzaamheden plaatsvinden (in verband met het broedseizoen van vogels). Ook is het raadzaam voorafgaande aan de kap van dikke bomen onderzoek te doen naar het voorkomen van bewoonde spechtenholen en/of holten die dienst doen als verblijfplaats van vleermuizen. Ook bij de sloop van oude gebouwen is het raadzaam om vooraf onderzoek te doen naar de aanwezigheid van vleermuizen.

In het ontwikkelingsplan en de plan-m.e.r. wordt geen grootschalige sloop en of kap van erfbeplanting voorzien. Wel kan als gevolg van uitbreidingen en aanpassing van bestaande locaties een deel van de erfbeplanting verdwijnen. Het is wenselijk dat dit dan gecompenseerd wordt. Bij de realisatie van nieuwe bouwblokken wordt, in samenhang met het beeldkwaliteitplan, beoordeeld welke erfbeplanting gewenst is. Een goede inpassing van bestaande en nieuwe bedrijven en een goed gekozen erfbeplanting rond deze bedrijven hebben een positief effect op de beeldkwaliteit van het LOG.

3.12 Beeldkwaliteit

3.12.1 Beeldkwaliteitplan

In deze paragraaf wordt ingegaan op eis 4 uit het Reconstructieplan Peel en Maas voor een ontwikkelingsplan: *Het plan leidt tot een goede beeldkwaliteit van het LOG.*

Op basis van het "plaatjesboek" van de Reconstructiecommissie Peel en Maas is door BRO Vught in opdracht van de gemeenten voor het gebied een beeldkwaliteitplan (BKP) opgesteld. In het "Inrichtingsplan De Graspeel" van juni 2005 is de bestaande beeldkwaliteit van het gebied in beeld gebracht en is aangegeven op welke wijze landbouwontwikkeling deze bestaande kwaliteit kan consolideren of versterken. Het BKP is als bijlage 19 opgenomen in deze plan-m.e.r.

Het LOG betreft een open gebied, op enige afstand omgeven door bos- en natuurgebieden. De openheid wordt enigszins tenietgedaan door aanwezige bomenrijen langs wegen, houtsingels en erfbeplanting. Het BKP geldt als randvoorwaarde waarbinnen de ontwikkelingen van het gebied en individuele locaties (scenariokeuze) hebben plaatsgevonden. Bij de projectie van de potentiële bouwblokken is dus rekening gehouden met het BKP. De voorgestane ontwikkelingen voldoen volledig aan hetgeen in het BKP is opgenomen.

3.12.2 Historisch groen

De beplantingsstrook van 5 tot 10 meter parallel aan de oostkant van de Graspeelloop is door de provincie aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol (historisch groen). Deze zone valt samen met de aanwijzing als EVZ zoals die voor de Graspeelloop is voorzien. In het BKP is hieraan aandacht besteed. Door de versterking van de Graspeelloop als EVZ zal het historisch groen minimaal in stand blijven of mogelijk in de toekomst zelfs nog nadrukkelijker als groen in het landschap naar voren komen.

3.12.3 Ecologische verbindingszone

De Graspeelloop loopt van zuid naar noord door het gebied en is aangemerkt als natte ecologische verbindingszone (EVZ). Met name in het noordelijk gedeelte vormt de waterloop met de bijbehorende beplanting erlangs een belangrijk element in het landschap.

In het reconstructieplan Peel en Maas is er voor gekozen om het gebied van het LOG Graspeel aan te wijzen als LOG waar het primaat op intensieve veehouderij ligt. Het gebied dient te voorzien in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. Realisatie van een ecologische verbindingszone dwars door dit gebied moet daarom mede worden bezien in het licht van deze doelstelling. De gemeenten kiezen voor de ontwikkeling van de Graspeelloop als EVZ, de aanwezigheid van de Graspeelloop te versterken in het landschap en de ontwikkeling van bestaande bedrijven, alsmede de inpassing van nieuwe bedrijven, hierop aan te passen. De EVZ mag de landbouwkundige ontwikkeling van het LOG dus niet onmogelijk maken.

Een belangrijke doelstelling van de EVZ via de Graspeelloop vormt de functie als migratieroute voor enerzijds dassen en struweelvogels via droge onderdelen en anderzijds voor natte soorten zoals drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm en kleine modderkruipers middels de natte onderdelen. Omdat er door de landbouwkundige ontwikkeling van het LOG geen ingrepen in de EVZ zullen plaatsvinden, blijft demigratiedoelstelling in stand.

3.13 Archeologie en cultuurhistorie

3.13.1 Archeologie

In het ontwikkelingsplan is geconcludeerd dat de archeologische waarden voor het gebied over het algemeen zodanig laag zijn dat hiermee geen rekening hoeft te worden gehouden. Voor een klein gedeelte van het LOG, ten westen van de Witte Dellen, geldt dat de verwachtingswaarde middelhoog is. In dit gebied zal, alvorens grondwerkzaamheden plaatsvinden, eerst onderzoek moeten gebeuren. Uitbreiding en dus grondwerkzaamheden zijn in dit gebied echter niet direct te verwachten.

Alleen de locatie Schuifelenberg 19 komt hiervoor in aanmerking, maar uitbreiding in zuidoostelijke richting ligt niet voor de hand in verband met de aanwezigheid van de burgerwoning Schuifelenberg 20.

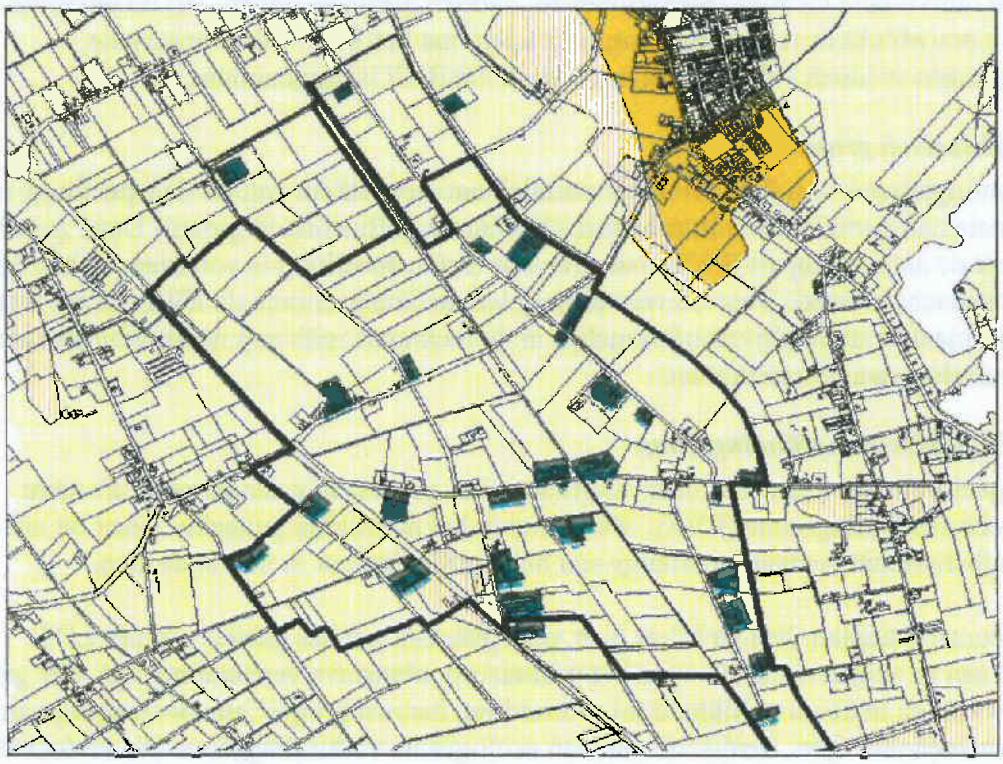

IKAW (archeologische waarde): = hoog, ||| = middelhoog, = laag

Figuur 7: Archeologische verwachtingswaarde

3.13.2 Cultuurhistorie

De cultuurhistorische waarden voor het gebied zijn zodanig beperkt zijn dat hiermee geen rekening hoeft te worden gehouden. De in het gebied aanwezige wegen met bijbehorende laanstructuren, alsmede Graspeelloop en aanwezige houtwallen blijven in stand of worden nog versterkt.

3.14 Andersoortige bedrijven

Beoordeeld is of er andersoortige bedrijven in of direct rond het LOG aanwezig zijn en in hoeverre deze nog beperkingen opleveren voor de ontwikkeling van het LOG, dan wel dat deze bedrijven in de toekomst mogelijk belemmerd zouden worden door het LOG. Dit is niet aan de orde.

3.15 Veterinair

Het risico op de verspreiding van dierziekten tussen intensieve veehouderijen is geen toetsingskader in de milieuwetgeving. Anderzijds vormt het wel een aandachtspunt bij de ontwikkeling en vestiging van meerdere intensieve veehouderijen in het LOG.

Bij de afwegingen die geleid hebben tot het optimale scenario voor de ontwikkeling van het LOG hebben onderlinge afstanden tussen de intensieve veehouderijen een rol gespeeld. Dit is reeds gebeurd in verband met het beperken van het risico op ziekteoverdracht, maar ook omwille van landschappelijke redenen. Om voor het gebied een goede beeldkwaliteit te behouden zijn open ruimten en doorzichten tussen bedrijven wenselijk. Dit heeft er toe geleid dat de bouwblokken zoveel mogelijk duidelijk onderling van elkaar zijn gescheiden, zonder dat hiervoor een vaste minimumafstand geldt.
Hierbij wordt opgemerkt dat de verspreiding van besmettelijke dierziekten op diverse manieren kan plaatsvinden. Verspreiding kan gebeuren door de ventilatielucht vanuit besmette stallen, maar ook door verspreiding via mensen (kleding en schoeisel), verspreiding door andere besmette dieren (vogels, katten en honden) en verspreiding door het uitrijden van mest uit besmette stallen. Dit betekent dat besmetting nooit kan worden uitgesloten.

De conclusie is derhalve dat het risico op overdracht van dierziekten door de onderling gehanteerde afstanden tussen de intensieve veehouderijen over het algemeen redelijk goed wordt beperkt, zonder dit geheel te kunnen uitsluiten.

3.16 Duurzaamheid

Eis 6 uit het Reconstructieplan Peel en Maas voor een ontwikkelingsplan luidt: *Het plan draagt duidelijk bij aan het verdergaand dan wettelijk vereist duurzamer maken van de bedrijfsvoering van de intensieve veehouderij bedrijven in het LOG.*
De bedrijven in het LOG Graspeel dienen minimaal te voldoen aan het Besluit huisvesting. Voor de varkensbedrijven is in het ontwikkelingsplan uitgegaan van de toepassing van verdergaande technieken in de vorm van gecombineerde luchtwassers. Bedrijven die willen doorontwikkelen naar een grotere omvang, zullen over het algemeen ook op grond van de IPPC-richtlijn verdergaande technieken moeten toepassen waardoor de milieubelasting naar de omgeving aanvaardbaar blijft.

In het plan is ruimtelijk gestreefd naar voldoende afstand tussen de bedrijven onderling, zodat onderlinge negatieve beïnvloeding, bijvoorbeeld op grond van veterinaire aspecten, kan worden voorkomen. Bovendien worden bouwblokken op maat toegekend, waarbij nadrukkelijk door de gemeente aandacht wordt gevraagd voor efficiënte indeling, met ruimte voor groen (zie ook het BKP). Beoogd wordt met de ruimtelijke indeling economisch duurzame bedrijven van voldoende omvang te realiseren. Samenwerking tussen de bedrijven als het gaat om bijvoorbeeld mestverwerking en energieaspecten is niet te eisen. Wel zullen de gemeenten van de bedrijven vragen om in de aanvraag om een vergunning Wet milieubeheer en bij verzoeken om planologische wijzigingen aandacht te besteden aan de mogelijkheden van mestverwerking en energiebeheer. Ook zullen zij samenwerking stimuleren.

Om inhoud te geven aan het aspect duurzaamheid, is door de gemeenten een gezamenlijke proceduremanager aangesteld die zorgdraagt voor een soepel en vlot verloop van de diverse procedures, maar daarnaast ook in een vroeg stadium duurzaamheidsaspecten aan de orde stelt. Dit kunnen zaken zijn die op grond van wet- en regelgeving vereist kunnen worden, maar ook verdergaand dan wettelijk vereiste zaken die meer in adviserende en stimulerende zin worden aangedragen.

Ten slotte zullen de gemeenten de initiatieven die de provincie ten aanzien van dit criterium ontwikkelt nauwgezet volgen en zo mogelijk overnemen.

In het voorgaande zijn een aantal zaken aangegeven die tot verdergaande duurzaamheid moeten leiden. Het zijn initiatieven en activiteiten die door de bedrijven in het gebied ontwikkeld zouden moeten worden. Hierbij is het echter belangrijk te realiseren dat deze zaken niet per definitie door de gemeente zijn af te dwingen. Zo zijn investeringen op energiegebied met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar op basis van de Wet milieubeheer wel te eisen, maar zullen veel andere zaken plaats moeten vinden op basis van vrijwilligheid. Alleen als een bestaand bedrijf of de gronden voor nieuwvestiging worden gekocht via de gemeente dan kunnen zaken mogelijk in de privaatrechtelijke overeenkomsten worden geregeld.

Naast de initiatieven vanuit de agrarische bedrijven heeft de gemeente ondertussen een aantal zaken doorgevoerd die bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van het gebied. Zo zijn de wegen in het LOG verbreed en langs deze wegen zijn eventueel gekapte bomen vervangen door inlandse eiken.

Foto 18: Voorbeeld mestvergisting op bedrijfsniveau

4 Mitigerende en compenserende maatregelen

In zijn algemeenheid kan een LOG gezien worden als een compensatie voor de extensiveringsgebieden. Anders gezegd: In het LOG kunnen negatieve gevolgen optreden die elders in extensiveringsgebieden rond dorpen of bos en natuur verdwijnen. Maatregelen die eventueel specifiek voor dit LOG spelen komen hierna aan de orde.

4.1 Struweelvogelgebied

De zuidwestelijke hoek van het LOG, tegen de Middenpeelweg, is aangemerkt als struweelvogelgebied. Binnen het LOG ligt geen dassenleefgebied. Binnen de primaire LOG's waar sprake is van een overlap met het leefgebied struweelvogels en/of dassen is inplaatsing van intensieve veehouderij mogelijk, mits dit geen afbreuk doet aan de in het gebied voorkomende soorten en waarden en waarbij versterking van de landschapsstructuur wordt nagestreefd. Nieuwvestiging is alleen mogelijk op basis van een door de Regionale Reconstructiecommissie (RRC) aan Gedeputeerde Staten aangeboden en geaccordeerd plan van aanpak, waarin de invulling van de in paragraaf 6.9.4 van het reconstructieplan opgenomen randvoorwaarden is opgenomen.

In het LOG Graspeel zijn geen nieuwe bouwblokken gepland in het struweelvogelgebied. Compensatie op grond van nieuwvestiging in struweelvogelgebied is derhalve niet aan de orde.

4.2 Waterberging

Door ontwikkeling van locaties in de lager gelegen gedeelten van het LOG langs de Graspeelloop kan een gedeelte van het waterbergend vermogen van het gebied verloren gaan. Dit dient gecompenseerd te worden in hetzelfde gebied. Dit kan individueel per bedrijf gebeuren, maar ook in gezamenlijkheid en in combinatie met andere ontwikkelingen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het verbreden van de natte EVZ via de Graspeelloop. Door langs deze waterloop percelen te verlagen ontstaat enerzijds een versterking van de natte EVZ en wordt tegelijkertijd eventueel verloren gegane waterberging gecompenseerd.

5 Overzicht leemten tgv ontbreken gegevens plus technische tekortkomingen

Bij het opstellen van het ontwikkelingsplan, maar ook bij het opstellen van onderhavige plan-m.e.r. voor het LOG Graspeel is uitgegaan van bepaalde aannames. Zo is over het algemeen uitgegaan van een standaardbedrijf van uiteindelijk 750 zeugen gesloten met een eventuele doorgroei naar een maximale oppervlakte van 3 ha, toepassing van gecombineerde luchtwassers bij varkensbedrijven, aantallen doorontwikkelingen en nieuwvestigingen, het binnen het LOG tegen elkaar wegvallen van ruimere ontwikkelingen dan waar in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan tegen bedrijven die minder of niet ontwikkelen en het tegen elkaar wegvallen van de bedrijfsbeëindigingen en uitbreidingen in het verwevings- en extensiveringsgebied. In de praktijk zal dit nooit allemaal exact zo verlopen conform de aannames. Dit heeft uiteraard ook gevolgen op het gebied van geur, ammoniak en andere aspecten.
Bij deze onzekerheid is het wel goed te realiseren dat bij grotere ontwikkelingen (bijvoorbeeld boven de 750 zeugen gesloten), op grond van de IPPC-richtlijn verdergaande maatregelen moeten worden getroffen conform BBT, BBT+ en BBT++. Dit zal mogelijke uitschieters nivelleren. Ook zal bij voorgestane ontwikkelingen steeds een bouwblok op maat worden toegekend in plaats van dat direct de maximale 3 ha als bouwblok wordt bestemd. Uitbreiding van het bouwblok is mogelijk middels een in het bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid, op voorwaarde dat er geen milieuhygiënisch onacceptabele gevolgen optreden.

Bij de beoordeling van het aspect fijn stof zijn er nog onduidelijkheden over de uitstoot per diersoort en stalsysteem, de mogelijkheden om de fijn stof emissie terug te dringen en de wijze van toetsing (toetsingspunt).

Ten slotte vormt de toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet een aandachtspunt. Alhoewel dat uit de doorgevoerde berekeningen blijkt dat de totale ammoniakdepositie op natuurgebieden in de komende jaren zal afnemen, bestaat er momenteel nog onzekerheid over de toetsing in het kader van de Nb-wetgeving van individuele bedrijven. Er is een passende beoordeling per bedrijf en toegespitst op het natuurgebied noodzakelijk. Momenteel wordt gezocht naar een vervanging van het Interim Toetsingskader Ammoniak en Natura 2000.

Ondanks de hiervoor genoemde beperkingen geeft de plan-m.e.r. op dit moment het best haalbare beeld van de (milieu)gevolgen door de ontwikkeling van het LOG. Op grond hiervan kan een verantwoorde afweging worden gemaakt of het geheel acceptabel is.

6 Monitoring

Als in de komende jaren het LOG zich daadwerkelijk gaat ontwikkelen, dan is het zaak dat er monitoring plaatsvindt van de gevolgen. Voor alle hiervoor behandelde aspecten is het wenselijk om in beeld te houden hoe zaken verlopen. Ontwikkelt de geurbelasting zich in het gebied inderdaad zoals in het optimale scenario wordt verwacht? Mocht de belasting hoger worden dan nu ingeschat (hetgeen niet wordt verwacht), dan kan het noodzakelijk om de gemeentelijke geurverordeningen hierop aan te passen. Ten aanzien van de geurverordeningen is het voor beide gemeente de bedoeling om deze minimaal elke 2 jaar te evalueren en zo nodig bij te stellen. Dit sluit dus goed op elkaar aan.
Voor de onderdelen geur, ammoniak en mogelijk ook fijn stof kunnen de gevolgen in beeld worden gebracht middels het provinciale monitoringssysteem Bestand Veehouderijbedrijven Brabant (BVB). Hierin kunnen alle vergunningen, maar ook informatie voortkomend uit de handhaving van de Wro en Wm, door de gemeenten nauwkeurig worden bijgehouden. Dus zowel de ontwikkelingen in de LOG's, maar ook bedrijfsbeëindigingen in extensiveringsgebieden. Hiermee wordt dus inzichtelijk of de autonome afname van geur en ammoniak plaatsvindt en of de voorgestane afwaartse beweging inderdaad op gang komt.

Naast deze provinciebrede monitoring zullen de specifieke ontwikkelingen in de gemeenten en door het LOG worden gemonitoord. Verloopt de afwaartse beweging in de beide gemeenten inderdaad zoals deze in het reconstructieplan wordt voorgestaan en levert dit dus ook de gewenste winst op het gebied van bijvoorbeeld geur en ammoniak? Hiervoor wordt een specifiek monitoringssysteem opgesteld, toegespitst op de ontwikkelingen in en veroorzaakt door het LOG.
Ook het aspect volksgezondheid valt onder de gemeentelijke monitoring. Verder zal de provinciale monitoring bij vergelijkbare LOG's in bijvoorbeeld de gemeente Gemert-Bakel nauwgezet worden gevolgd.

7 Samenvatting

In 2002 is de Reconstructiewet concentratiegebieden in werking getreden. Op basis hiervan zijn in 2005 voor 7 gebieden in Noord-Brabant reconstructieplannen opgesteld. Een belangrijk doel van deze reconstructieplannen vormt de afwaartse beweging van intensieve veehouderijen vanuit extensiveringsgebieden rond dorpen en natuur naar de zogenaamde landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's). De Graspeel in het reconstructiecluster Peel en Maas vormt één van deze LOG's. Om het gebied optimaal te ontwikkelen en nieuwvestiging vanuit extensiveringsgebieden mogelijk te maken is in opdracht van de gemeenten Grave, Landerd en Mill & Sint Hubert in 2007 een ontwikkelingsplan opgesteld. Dit plan is vervolgens in 2008 door de provincie geaccordeerd.
In het ontwikkelingsplan voor het LOG wordt uitgegaan van de mogelijkheid tot doorontwikkeling dan wel omschakeling van 15 bestaande locaties naar intensieve veehouderijen en nieuwvestiging van 4 intensieve veehouderijen. Ten slotte wordt nog uitgegaan van de ontwikkeling van 3 andersoortige agrarische bedrijven.

Om vervolgens de daadwerkelijke verplaatsingen naar het LOG mogelijk te maken, wordt gewerkt met een nieuw bestemmingsplan LOG Graspeel van beide gemeenten. Op grond van de m.e.r. wet- en regelgeving moet voor de ontwikkeling van het LOG een plan-m.e.r. worden opgesteld. De plan-m.e.r. is grotendeels gebaseerd op het ontwikkelingsplan en wordt gekoppeld aan het bestemmingsplan LOG Graspeel en dient ter ondersteuning van de besluitvorming.

Het ontwikkelingsplan en de hierop gebaseerde plan-m.e.r. richten zich dus op een optimale inrichting van het LOG. Middels de gebiedsgerichte aanpak heeft allereerst een inventarisatie van het gebied plaatsgevonden. Op basis van deze inventarisatie is gezocht naar een optimale invulling van het gebied. Het optimale scenario is in verschillende stappen tot stand gekomen, waarbij met name zaken als geur en beeldkwaliteit belangrijke randvoorwaarden zijn geweest voor de keuze. Vervolgens is geanalyseerd wat de gevolgen zijn van de nieuwe inrichting van het LOG. Hierbij is voor de aspecten geur, ammoniak en fijn stof een vergelijking gemaakt tussen de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en het optimale scenario.
Voor geur heeft in deze plan-m.e.r. een toetsing plaatsgevonden aan de geurnormen uit de gemeentelijke geurverordeningen op basis van de Wgv. Voor wat betreft geur is er een toename in en rond het LOG te verwachten, die (ruim) binnen de normen uit de gemeentelijke geurverordening blijft. Rond dorpen zal de geursituatie over het algemeen beter worden door verplaatsende bedrijven uit de extensiveringsgebied rond deze dorpen.
Voor ammoniak en in eerste instantie ook voor geur hebben de analyses plaatsgevonden middels het provinciale programma DIAS. In verband met het Besluit huisvesting en strengere mestaanwendingsnormen zal de ammoniakdepositie bij agrarische bedrijven de komende jaren afnemen. Door de concentratie van de bedrijven in het LOG wordt dit effect voor de bos- en natuurgebieden nabij het LOG enigszins teniet gedaan, maar de situatie is nog altijd beduidend beter dan de huidige situatie. Bovendien zal de verplaatsing van de bedrijven in of dichtbij de natuurgebieden naar de LOG's toe een meer dan evenredige positieve bijdrage leveren.

Ter ontsluiting van het gebied zijn bestaande asfaltwegen verbreed en verbeterd. Verder is het belangrijk hoe te verlaten locaties in het extensiveringsgebied worden achtergelaten. Hierbij is vooral van belang dat de vigerende vergunningen worden ingetrokken, bestemmingen worden gewijzigd en dat bestaande stallen worden gesloopt. Op locaties in het extensiveringsgebied overig, rond dorpen, is vervolgens eventueel woningbouw mogelijk.

Ook zaken als fijn stof, geluid en infrastructuur zijn in het kader van deze plan-m.e.r. beoordeeld. Het blijkt dat deze geen onevenredige nadelige effecten op de omgeving opleveren. Hierbij wordt wel opgemerkt dat er op dit moment nog de nodige onduidelijkheid is over het toekomstige toetsingskader voor fijn stof vanuit intensieve veehouderijen. Op basis van het huidige toetsingskader is de realisatie van grote pluimveebedrijven alleen mogelijk indien extra maatregelen worden getroffen om de emissie van fijn stof te beperken.

Het voor het LOG opgestelde beeldkwaliteitplan is een duidelijke randvoorwaarde geweest bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan en dus ook onderhavige plan-m.e.r., maar vormt ook naar de toekomst toe het toetsingskader voor ontwikkelingen in het gebied. Voor wat betreft het aspect water heeft een watertoets plaatsgevonden. Belangrijkste onderdeel hieruit vormt de verplichting dat de ontwikkelingen hydrologisch neutraal plaatsvinden.

Het voorgaande resumerend is de conclusie dat de gezamenlijke gevolgen van de ontwikkeling van het LOG voor milieu, water en landschap middels onderhavige plan-m.e.r. goed in beeld zijn gebracht en geen onacceptabele nadelige effecten op de omgeving opleveren. De geplande ontwikkelingen blijven gezamenlijk tot een acceptabel woon- en leefklimaat leiden. Middels monitoring van het LOG wordt getoetst of de ontwikkeling van het gebied en hiermee gepaarde gaande gevolgen zich in de komende jaren ook werkelijk zo voltrekken. De wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan LOG Graspeel is hierbij een belangrijk middel om dit te borgen. Indien nodig zouden ook de gemeentelijke geurverordeningen nog bijgesteld kunnen worden. Hier wordt echter op voorhand niet vanuit gegaan.

Bijlage 1

SCHEMA GEBIEDSGERICHTE AANPAK

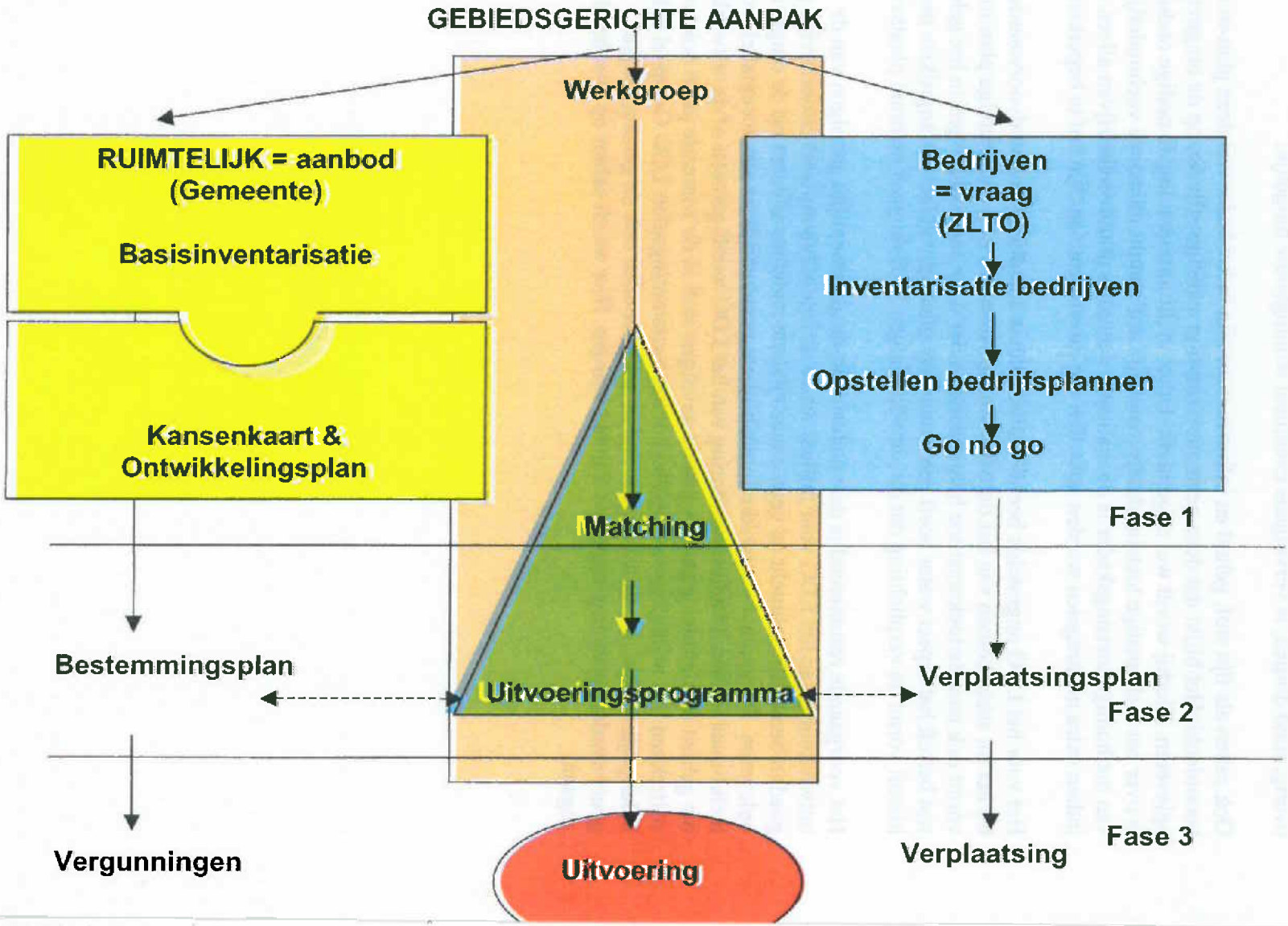

Bijlage 2

UITGANGSPUNTEN BIJ HET TOT STAND KOMEN VAN HET ONTWIKKELINGSPLAN EN DE PLAN-M.E.R.

Het bestemmingsplan LOG Graspeel moet het mogelijk maken om 16 bestaande locaties in het LOG door te kunnen laten ontwikkelen of om te schakelen tot intensieve veehouderij en nieuwvestiging mogelijk te maken van nog eens 4 intensieve veehouderijen. Voor 11 van deze bedrijven wordt uitgegaan van voor de toekomst levensvatbare en duurzame bedrijven met een standaardgrootte van 750 zeugen gesloten. Voor de overige 8 intensieve veehouderijen wordt uitgegaan van een afwijkende dierbezetting. Ten slotte blijven binnen het LOG nog 3 andersoortige agrarische bedrijven als zodanig in stand.

Uitgangspunt bij het ontwikkelen van het LOG is dat de ontwikkelende en nieuw te vestigen bedrijven levensvatbaar moeten zijn naar de toekomst. Daarom is, voor zover mogelijk, gerekend met de standaardomvang van 750 zeugen gesloten. Deze omvang zullen veel bedrijven in eerste instantie nog niet halen, maar er dient wel rekening mee te worden gehouden dat de bedrijven de komende 10 tot 15 jaar kunnen blijven doorontwikkelen naar deze omvang. De gekozen bedrijfsomvang is gebaseerd op een inschatting van deskundigen, rekening houdende met een normaal ontwikkeltempo. Voor de bouwblokken wordt in eerste instantie uitgegaan van een bouwblok op maat van circa 1 tot 1,5 hectare, maar wel altijd met de mogelijkheid om, met gebruikmaking van de wijzigingsbevoegdheid uit het bestemmingsplan LOG Graspeel, door te groeien naar een oppervlakte van 3 hectare, inclusief ruimte voor landschappelijke inpassing. Van de wijzigingsbevoegdheid zal alleen gebruik gemaakt worden als een milieuhygiënisch acceptabel situatie gehandhaafd blijft.
Er wordt vanuit gegaan dat met een maximum van 3 hectare ook naar de toekomst voldoende ruimte binnen een bouwblok aanwezig is voor nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen.
Uitgangspunt is dat het duurzame bedrijven betreft met voldoende bedrijfseconomische draagkracht, die financiële ruimte hebben om de noodzakelijke investeringen te kunnen doen in het kader van dierwelzijn, emissiearme stalsystemen en eventueel mestverwerking.
Bij een gesloten zeugenbedrijf van 750 zeugen wordt uitgegaan van 150 kraamzeugen, 600 guste en dragende zeugen, 5.250 vleesvarkens en 2.160 gespeende biggen. In de berekeningen voor de aspecten geur, ammoniak en fijn stof is aangenomen dat de varkensstallen worden voorzien van gecombineerde luchtwassers. De andere stallen dienen minimaal te voldoen aan het Besluit huisvesting.

In de praktijk kunnen er bestaande bedrijven zijn die in eerste instantie niet uitbreiden en daarom nog geen gebruik maken van gecombineerde luchtwassers. Verder zullen er ontwikkelende bedrijven zijn, die groter worden dan de standaard omvang. Dit is mogelijk, mits aan de geldende (milieu)regelgeving wordt voldaan. Bij de bestaande bedrijven die niet ontwikkelen zal in die gevallen de emissie vanwege de geringere omvang vergelijkbaar zijn met een doorontwikkelend bedrijf dat combiwassers toepast. Bij de bedrijven die verder ontwikkelen dan waar in het ontwikkelingsplan vanuit is gegaan, moeten in verband met onder andere de IPPC richtlijn vaak extra milieubeschermende maatregelen worden getroffen (om de emissie van geur, ammoniak en fijn stof verder te reduceren) op grond waarvan de milieubelasting in veel gevallen vergelijkbaar zal blijven met de standaardomvang.
Ook zullen er bedrijven zijn die niet ontwikkelen tot de standaardomvang van 750 zeugen gesloten of die helemaal niet ontwikkelen.

Tenslotte wordt steeds gewerkt met de toekenning van een bouwblok op maat. Anders gezegd: Het bedrijf krijgt het bouwblok dat het op dat moment nodig heeft (bijvoorbeeld 1 of 1,5 ha) om zijn bedrijf te ontwikkelen en dus niet 3 ha in één keer. Toekenning van een groter bouwblok is mogelijk op grond van een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan LOG Graspeel. Voorwaarde is dat er milieuhygiënisch een acceptabele situatie in het gebied gegarandeerd blijft. De in hoofdstuk 6 beschreven monitoring vormt hierbij een belangrijk hulpmiddel.

Voor de bedrijven die niet worden benoemd is er vanuit gegaan dat de milieubelasting gelijk blijft. Het gaat hierbij met name om de bedrijven direct rond het LOG, maar ook in het gebied tussen het LOG en Langenboom en Zeeland. In de praktijk zullen sommige bedrijven stoppen terwijl anderen juist ontwikkelen. De aanname is dat de positieve en negatieve (milieu)effecten tegen elkaar wegvallen.

Resumerend betekent dit dat de aangenomen standaard omvang een goed beeld geeft van hetgeen in het LOG kan gebeuren.

Bijlage 3

RMB
WERKT AAN UW LEEFOMGEVING

Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plan-m.e.r. partiële herziening bestemmingsplan buitengebied voor het LOG Graspeel

Gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert
Reconstructiegebied Peel en Maas

17 april 2008

1. Situatie

In april 2002 is de Reconstructiewet concentratiegebieden in werking getreden. Op basis van deze reconstructiewet zijn voor de provincie Noord-Brabant op 22 april 2005 in totaal 7 reconstructieplannen vastgesteld, die op 29 juli 2005 in werking zijn getreden.
Een belangrijke doelstelling van de reconstructieplannen is dat er een afwaartse beweging van agrarische bedrijven vanuit extensiveringsgebieden rond dorpen en natuur ontstaat. Voorwaarde hiervoor is dat er landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) zijn aangewezen waar deze bedrijven terecht kunnen en duurzame toekomstmogelijkheden hebben.

In het Reconstructieplan Peel en Maas is de Graspeel, gelegen tussen Langenboom en Zeeland, aangewezen als LOG. In oktober 2007 is een voor de gemeenten Landerd, Mill & Sint Hubert en Grave opgesteld ontwikkelingsplan afgerond. Het plan ziet op een optimale ontwikkeling van het LOG. Verder is een ontwikkelingsplan voorwaarde om nieuwvestiging in het LOG mogelijk te maken. In februari 2008 is het plan ter beoordeling aan de provincie toegezonden. De provincie heeft op dit moment het ontwikkelingsplan nog niet geaccordeerd.

Het relevante wettelijk kader behelst onder andere:
- De Wet milieubeheer (met name hoofdstuk 7 m.e.r.);
- De Wet geurhinder en veehouderij;
- De Wet ammoniak en veehouderij;
- De Wet luchtkwaliteit;
- De IPPC-richtlijn.

Op grond van de m.e.r. wet- en regelgeving bestaat de verplichting om de milieueffecten te beoordelen van plannen die het kader zijn voor toekomstige besluiten die m.e.r. of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Dit gebeurt met een plan-m.e.r. Het vorenstaande is hier aan de orde omdat er in het LOG intensieve veehouderijen kunnen vestigen die vanwege hun omvang m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn.

2. Doelstelling

De gemeenten streven naar een optimale ontwikkeling van het LOG Graspeel. Bij een optimale ontwikkeling wordt er vanuit gegaan dat er een goede balans ontstaat tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen, maar waarbij ook nadrukkelijk de belangen van burgers, milieu, landschap en water in acht worden genomen. Om nieuwvestiging van intensieve veehouderijen mogelijk te maken is partiële herziening van de bestemmingsplannen buitengebied nodig (of in de toekomst een projectbesluit). Als vervolg op het ontwikkelingsplan wordt daarom voor de partiële herzieningen in het LOG Graspeel een plan-m.e.r. opgesteld. Basis vormt hierbij het nog door de provincie te accorderen ontwikkelingsplan. Middels de plan-m.e.r. worden de (milieu)gevolgen vanuit het LOG in een vroegtijdig stadium inzichtelijk gemaakt.
De partiële herziening van de bestemmingsplannen moet het mogelijk maken om, naast de doorontwikkeling of omschakeling van 16 bestaande locaties in het LOG tot intensieve veehouderij, nieuwvestiging mogelijk te maken van nog eens 4 intensieve veehouderijen. Voor 12 van deze bedrijven wordt uitgegaan van voor de toekomst levensvatbare en duurzame bedrijven van 750 zeugen gesloten of hiermee in omvang vergelijkbare andersoortige veehouderijen (bv pluimvee). Voor de overige 8 bestaande intensieve veehouderijen wordt uitgegaan van een andersoortige en/of iets lagere dierbezetting. Ten slotte wordt uitgegaan van de ontwikkeling van 2 andersoortige agrarische bedrijven.

3. Procedure

Voor de nieuwvestigingen en omschakelingen van burgerbestemming naar een veehouderijbestemming in het LOG is een partiële herziening van de bestemmingsplannen nodig. De plan-m.e.r. wordt daarom gekoppeld aan de herziening van de bestemmingsplannen en dient ter ondersteuning van de besluitvorming. De plan-m.e.r. wordt samen met de herziening van het bestemmingsplan ter inzage gelegd.
Omdat het LOG niet in de ecologische hoofdstructuur ligt en er geen passende beoordeling inzake de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) 1998 aan de orde is (vanwege de grote afstand tot Nb-wet gebieden), achten de gemeenten het niet noodzakelijk om de Commissie voor de milieueffectrapportage te vragen om advies uit te brengen over het plan-m.e.r.

In het kader van de procedure om tot een plan-m.e.r. te komen is door de gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert een openbare kennisgeving gepubliceerd in ***** respectievelijk ***** d.d. **-**-2008. Verder zijn door de gemeenten de betrokken bestuursorganen geraadpleegd middels toezending van deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Dit betreffen de provincie Noord-Brabant en het waterschap Aa en Maas. De provincie en het waterschap hebben tot **-**-2008 de mogelijkheid te reageren op de notitie. Zo nodig vindt er nog een gezamenlijk overleg plaats.
Onderhavige Notitie Reikwijdte en Detailniveau beschrijft welke thema's worden meegenomen (reikwijdte) en op welke wijze (detailniveau). De notitie vormt de start voor de op te stellen plan-m.e.r. Na afronding van de plan-m.e.r. wordt deze gebruikt bij de bestemmingsplanprocedures in het kader van de ontwikkeling van het LOG.

4. Reikwijdte en detailniveau

Aan een plan-m.e.r. worden eisen gesteld die zijn vastgelegd in artikel 7.10 lid 1 van de Wet milieubeheer. Ook in de Handreiking ontwikkelingsplannen voor LOG's van de provincie Noord-Brabant (maart 2006) is aangegeven welke zaken onderdeel uit zouden moeten maken van een plan-m.e.r. De volgende onderdelen zullen in deze plan-m.e.r. worden behandeld:

a. Beschrijving probleem en doelstelling (wat wordt beoogd?);
b. Beschrijving voorgenomen initiatief en alternatieven, plus motivering keuze;
c. Overzicht eerdere plannen en gevolgen;
c1. Beleidskader bescherming milieu en andere relevante aspecten;
d. Bestaande toestand milieu en te verwachten autonome ontwikkelingen ;
e. Gevolgen voor milieu door activiteit/initiatief;
f. Vergelijking bestaande toestand, autonome ontwikkeling, initiatief en alternatieven;
f2. Mitigerende en compenserende maatregelen;
g. Overzicht leemten tgv ontbreken gegevens plus technische tekortkomingen;
g3. Monitoring;
h. Samenvatting.

De begrenzing van het LOG Graspeel vormt in eerste instantie de geografische reikwijdte van de plan-m.e.r. De effecten gaan echter verder dan het LOG en daarom wordt uitgegaan van een groter onderzoeksgebied dat per milieuaspect kan verschillen en eventueel gemeente of provincie overschrijdend kan zijn. De plan-m.e.r. gaat niet in op de ontwikkelingen in de verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden, behoudens een korte verwijzing naar de milieuwinst die te behalen is door verplaatsing van intensieve veehouderijen vanuit extensiveringsgebieden naar het LOG.
Het detailniveau richt zich op het gemeentelijk niveau, dus niet op individueel bedrijfsniveau.

Hierna wordt kort ingegaan op de (milieu)aspecten die in de plan-m.e.r. aan de orde komen:
- Geur: Bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan voor het LOG Graspeel heeft de geurbeoordeling in eerste instantie plaatsgevonden middels het provinciale programma DIAS. Vanaf 1 januari 2007 vormt de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) het toetsingskader als het gaat om geurhinder vanuit agrarische bedrijven. Voor de gemeenten Landerd en Mill & Sint Hubert zijn door het RMB de geurgebiedsvisies opgesteld. De visies zijn per gemeente vertaald naar een "Verordening geurhinder en veehouderij". De gebiedsvisies en geurverordeningen zijn tot stand gekomen op basis van een beoordeling op grond van V-stacks gebied. Omdat dus de geurnormen al tot stand zijn gekomen op basis van een gezamenlijke beoordeling van alle bedrijven in de gemeente, zijn bij de uiteindelijke geurbeoordeling voor het LOG de ontwikkelingen individueel getoetst aan de normering uit de gemeentelijke verordening. Deze beoordeling wordt ook als zodanig overgenomen in de plan-m.e.r.
- Ammoniak: Voor wat betreft ammoniak worden de gezamenlijke gevolgen van de ontwikkelingen in het LOG middels DIAS inzichtelijk gemaakt. Dit gebeurt voor omliggende bos-en natuurgebieden die in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) zijn aangemerkt als zeer kwetsbaar. Ook de gebieden in de ruimere omgeving van het LOG die beschermd worden op grond van de Natuurbeschermingswet komen hierbij aan de orde.
- Fijn stof: Sinds 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit van toepassing op de toetsing van fijn stof uit veehouderijen. De geldende grenswaarden voor PM10 zijn opgenomen in hoofdstuk 5.2 van de Wet milieubeheer. De ontwikkelingen in het LOG worden hieraan getoetst.
- Gezondheid: Recent zijn er aantal rapporten verschenen waarin onder andere ingegaan wordt op de overdracht van dierziekten tussen dieren onderling en van dieren op mensen. Op de gezondheidsrisico's van de ontwikkeling van het LOG zal op basis van de rapporten kort worden ingegaan.
- Geluid: Het geluid vanuit de agrarische bedrijven en het geluid dat verband houdt met de aan- en afvoerbewegingen naar de bedrijven wordt indicatief beoordeeld.
- Verkeer/Infrastructuur: In het kader van het ontwikkelingsplan is een inschatting gemaakt van de ontsluiting van het gebied. In hoeverre zijn/waren maatregelen aan de infrastructuur noodzakelijk en is het te verwachten dat verkeer hinder of gevaar oplevert in en om het LOG? Dit wordt in de plan-m.e.r. verder uitgewerkt.
- Water: De gevolgen voor het aspect water worden inzichtelijk gemaakt middels een door de provincie (grondwater) en het waterschap (oppervlaktewater) goed te keuren watertoets voor het gebied.
- Bodem: Omdat de ontwikkeling van het LOG weinig gevolgen heeft voor kwaliteit van de bodem, zal op het aspect bodem slechts kort worden ingegaan. Op individueel niveau komt bodem bij de individuele vergunningverlening aan de orde.
- Externe veiligheid: Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. Hiermee zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit heeft tot doel de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen te beperken. Er wordt getoetst of het Besluit nog beperkingen oplevert dan wel dat anderszins hiermee rekening gehouden moet worden.
- Beeldkwaliteit: Voor het LOG is een beeldkwaliteitplan (BKP) opgesteld, op grond waarvan een verantwoorde landschappelijke inpassing wordt gerealiseerd.
- Natuur: Naast de toetsing van de effecten van de ammoniakemissie op bossen en andere natuurgebieden vindt een globale toets plaats van de flora en fauna in het gebied. Op basis van beschikbare gegevens wordt een beschrijving gegeven van aanwezige soorten en de mogelijke beperkingen die deze opleveren (bijvoorbeeld risico op verstoring).

- Archeologie en cultuurhistorie: Beoordeeld wordt of archeologische aspecten mogelijk een belemmering en/of vertraging kunnen opleveren voor de ontwikkelingen in het LOG. Ook wordt getoetst of er nog cultuurhistorisch waardevolle onderdelen in het LOG aanwezig zijn die belemmerend kunnen werken voor de ontwikkeling van het LOG.
- Andersoortige bedrijven: Bekeken wordt of er andersoortige bedrijven in of rond het LOG aanwezig zijn en in hoeverre deze nog beperkingen opleveren voor de ontwikkeling van het LOG.
- Duurzaamheid: Vanuit de reconstructie wordt er binnen de LOG's uitgegaan van verder dan wettelijk verplichte inspanningen op het gebied van duurzaamheid. Dit komt in de plan-m.e.r. aan de orde.

Veel van de hiervoor genoemde zaken zijn ook al in het ontwikkelingsplan opgenomen. Voor zover mogelijk worden zaken hieruit overgenomen.

5. Alternatieven

Om tot het ontwikkelingsplan te komen zijn verschillende scenario's uitgewerkt. Uit deze alternatieven is het optimaal scenario gekozen. In het kader van de plan-m.e.r. worden de tussentijdse scenario's niet opnieuw opgenomen. Ondanks dat dit bij een plan-m.e.r. geen wettelijke verplichting is, wordt bij een aantal aspecten naast het uitgewerkte optimale scenario ook nog een meest milieuvriendelijk alternatief in beeld gebracht. Dit geldt met name voor geur, ammoniak en fijn stof.

Bijlage 3a

STARTSCENARIO LOG GRASPEEL

In het startscenario is in eerste instantie uitgegaan van 15 doorontwikkelingen en omschakelingen plus 13 nieuwvestigingen. De locaties zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Adres	X	Y
Spiestraat 20	178760	410628
Spiestraat 24	178710	410750
Schuifelenberg 3	177236	411066
Langstraat 6	178187	410958
Peelweg 29	177992	410536
Witte Dellen 2	177985	410662
Graspeel 39	177329	411453
Spiestraat 3	178891	410196
Zeelandsedijk 64	178264	411217
Gasthuisstraat 41	177338	412650
Broekstraat 13	178200	411984
Gasthuisstraat 20	178302	411832
Zeelandsedijk 51	178755	410958
Gasthuisstraat 27	178050	411704
Langstraat 11	178163	411190
Nieuw bedrijf 1	176687	411900
Nieuw bedrijf 2	177065	412028
Nieuw bedrijf 3	177305	411925
Nieuw bedrijf 4	176954	410816
Nieuw bedrijf 5	177060	410668
Nieuw bedrijf 6	177428	410732
Nieuw bedrijf 7	177924	410791
Nieuw bedrijf 8	177977	410922
Nieuw bedrijf 9	177860	411133
Nieuw bedrijf 10	178311	410540
Nieuw bedrijf 11	178654	410671
Nieuw bedrijf 12	176904	411638
Nieuw bedrijf 13	177000	412387

Geurbelasting op basis van "huidige situatie 2006"
Let op: Geurbelasting in geureenheden, niet in odour units

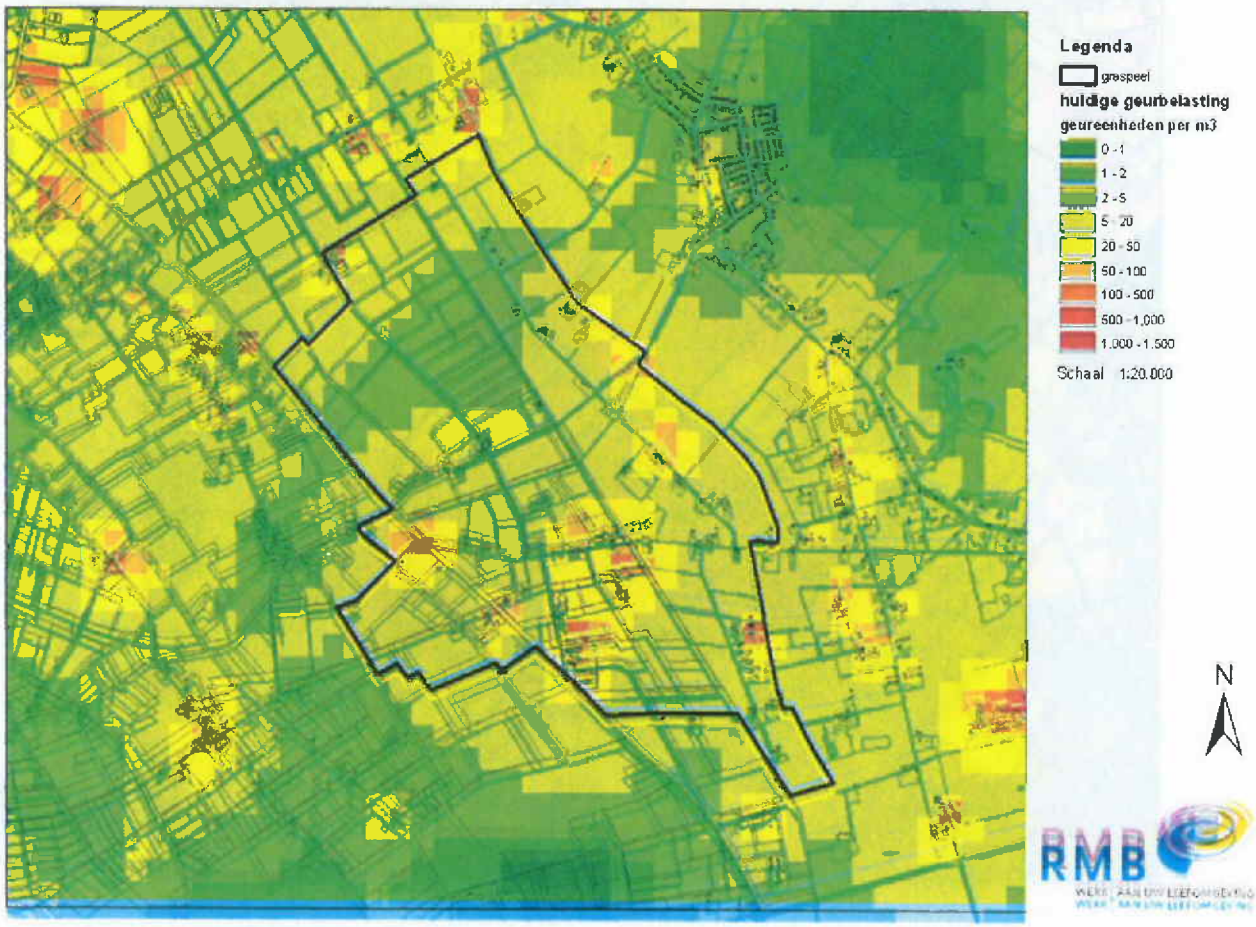

Geurbelasting als gevolg van startscenario 2006
Let op: Geurbelasting in geureenheden, niet in odour units

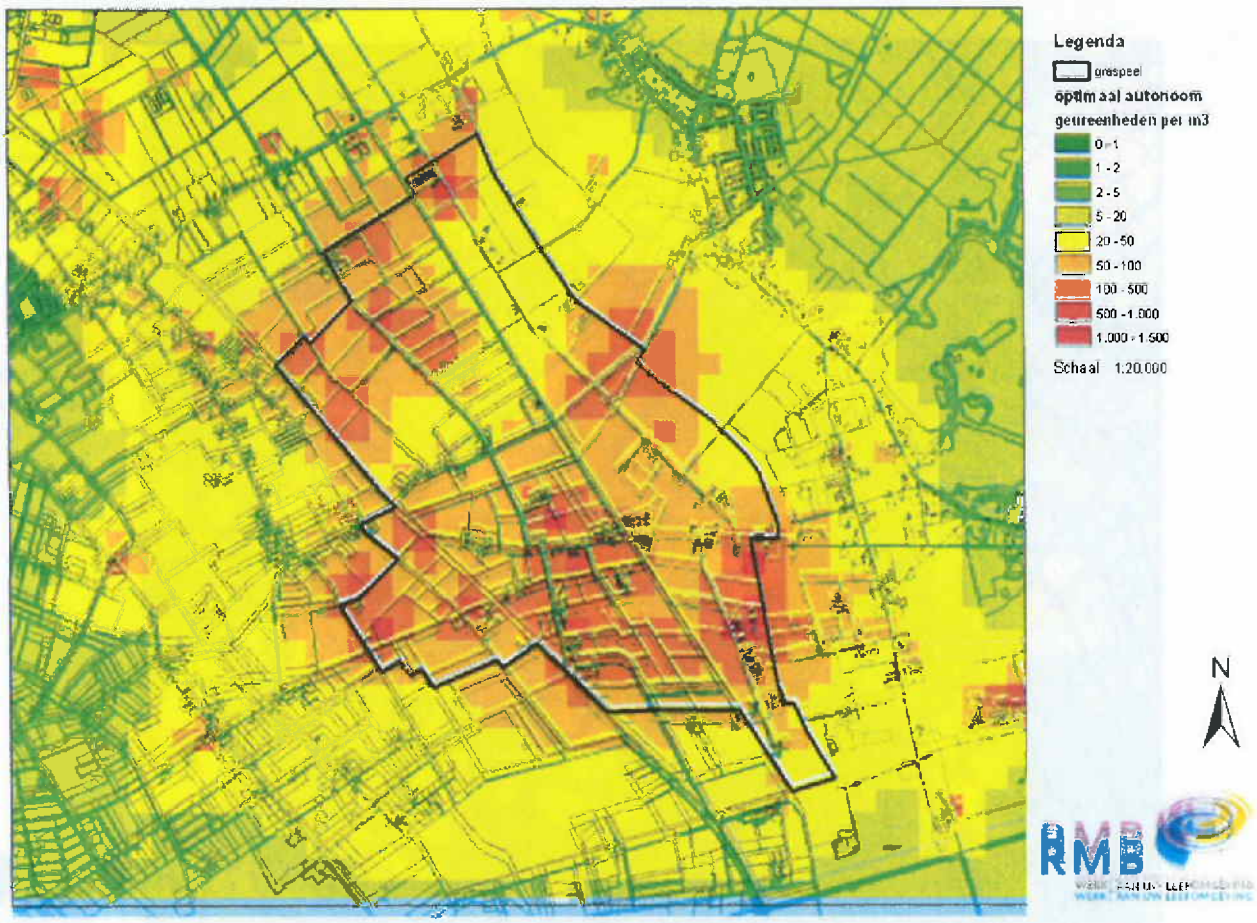

Bijlage 4

KAART POTENTIELE DOORONTWIKKELINGSLOCATIES EN NIEUWVESTIGINGEN LOG GRASPEEL (KANSENKAART)

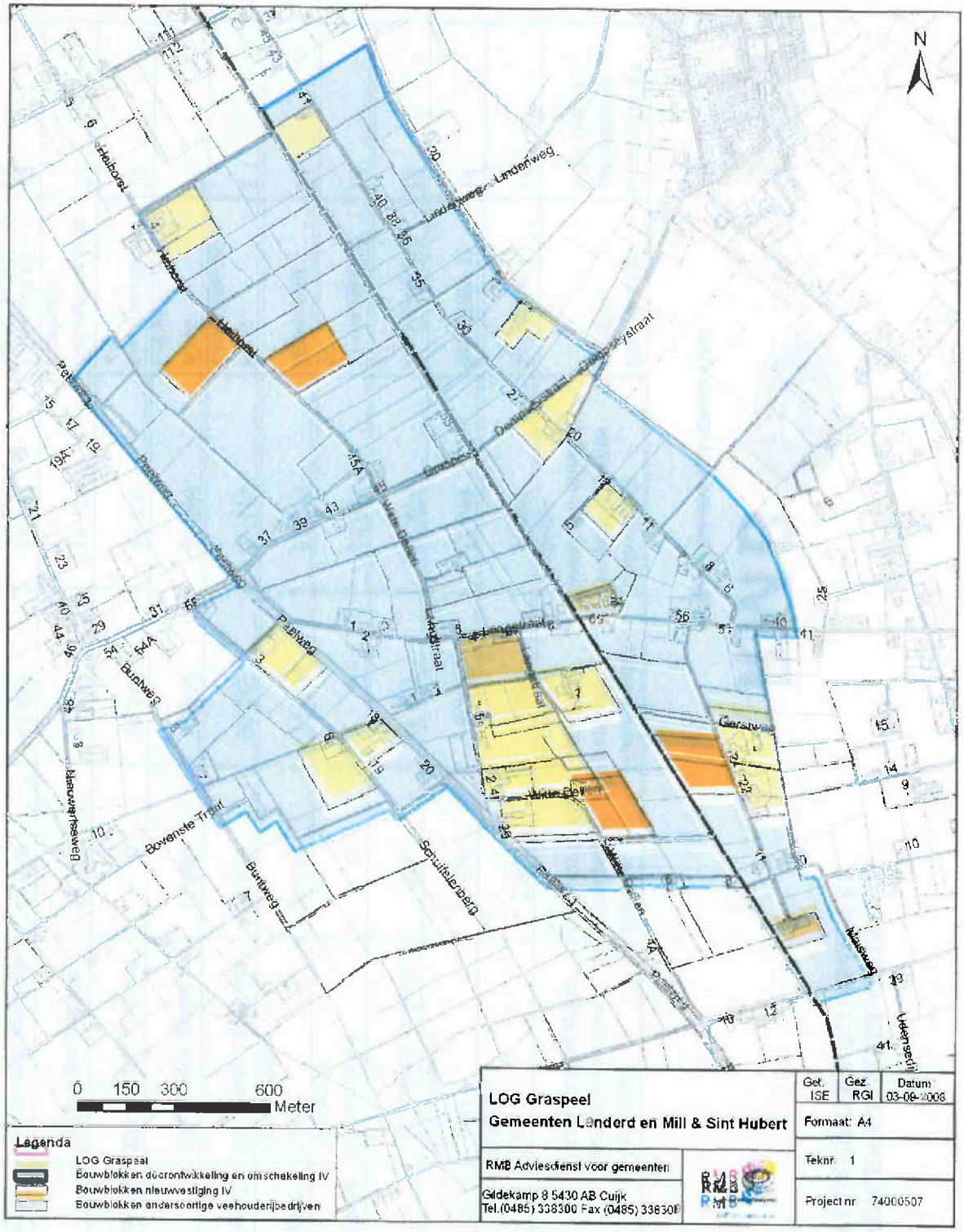

Bijlage 5

BEREKENINGEN GEURBELASTING EN ONTWIKKELRUIMTE LOG GRASPEEL

RMB

WERKT AAN UW LEEFOMGEVING

Bedrijf	Optimaal scenario conform ontwikkelingsplan*	Huidige geursituatie conform BVB **	Geursituatie conform optimaal scenario	Individuele ontwikkelruimte berekend middels V-stacks	Beperkende receptor	Geurnorm uit verordening Wgv (ou/m^3)
Spiestraat 1-3	750 schapen	2.941	5.850	45.036	Spiestraat 11	14
Spiestraat 20	1.000 vleesvarkens	11.500	6.900	72.689	Spiestraat 11	14
Spiestraat 24	750 zeugen gesloten	351	45.813	107.474	Zeelandsedijk 47	12
Zeelandsedijk 64	50 paarden + 30 pony's	0	0	17.307	Zeelandsedijk 65	14
Gasthuisstraat 17	2.000 vleesvarkens	29.026	13.800	31.410	Jagersweg 5	14
Gasthuisstraat 20	500 zeugen gesloten	52.639	30.542	61.153	Kom Langenboom	3
Broekstraat 13	500 zeugen gesloten	11.980	30.542	46.209	Kom Langenboom	3
Gasthuisstraat 41	500 zeugen gesloten	0	30.542	95.775	Gasthuisstraat 45	12
Heihorst 4	750 zeugen gesloten	28.752	45.813	115.174	Bebouwde kom Zeeland	2
Schuifelenberg 3	750 zeugen gesloten	40.330	45.813	68.049	Graspeel 60	14
Schuifelenberg 6	750 zeugen gesloten	0	45.813	90.791	Witte Dellen 1b	14

Schuifelenberg 19	500 zeugen gesloten	22.417	30.542	41.040	Witte Dellen 1b	14
Langstraat 4	1.200 melkgeiten	36.150	32.510	56.101	Langstraat 5	14
Langstraat 6	750 zeugen gesloten	45.094	45.813	89.091	Zeelandsedijk 65	14
Witte Dellen 5	750 zeugen gesloten	0	45.813	92.853	Langstraat 5	14
Witte Dellen 3a	750 zeugen gesloten	6.955	45.813	91.462	Peelweg 20	14
Witte Dellen 2	200.000 vleeskuikens	39.590	48.000	121.000***	Witte Dellen 3	14
Peelweg 29	750 zeugen gesloten	17.020	45.813	121.000	Peelweg 20	14
Heihorst ong. I	2.000 zeugen gesloten	0	122.168	121.000	Bebouwde kom Zeeland	2
Heihorst ong. II	750 zeugen gesloten	0	45.813	121.000	Gasthuisstraat 35	14
Peelweg/Witte Dellen ong.	750 zeugen gesloten	0	45.813	121.000	Witte Dellen 4	12
Spiestraat ong.	750 zeugen gesloten	0	45.813	121.000	Witte Dellen 6	12

** Bij alle scenario's met varkens is in het ontwikkelingsplan rekening gehouden met de toepassing van gecombineerde luchtwassers. Bij het scenario met kippen wordt uitgegaan van stallen conform het Besluit huisvesting. Verder wordt bij de zeugenbedrijven uitgegaan van gesloten bedrijven, dus zeugen met bijbehorende biggen en vleesvarkens.*

*** Geursituatie en ontwikkelruimte zijn uitgedrukt in ou/sec*

**** Bij de ontwikkelingsruimte is gerekend tot een maximum van 121.000 ou/sec, overeenkomend met 750 zeugen gesloten en stalsystemen conform het Besluit huisvesting.*

Bijlage 6

AMMONIAKCONTOUREN HUIDIGE SITUATIE

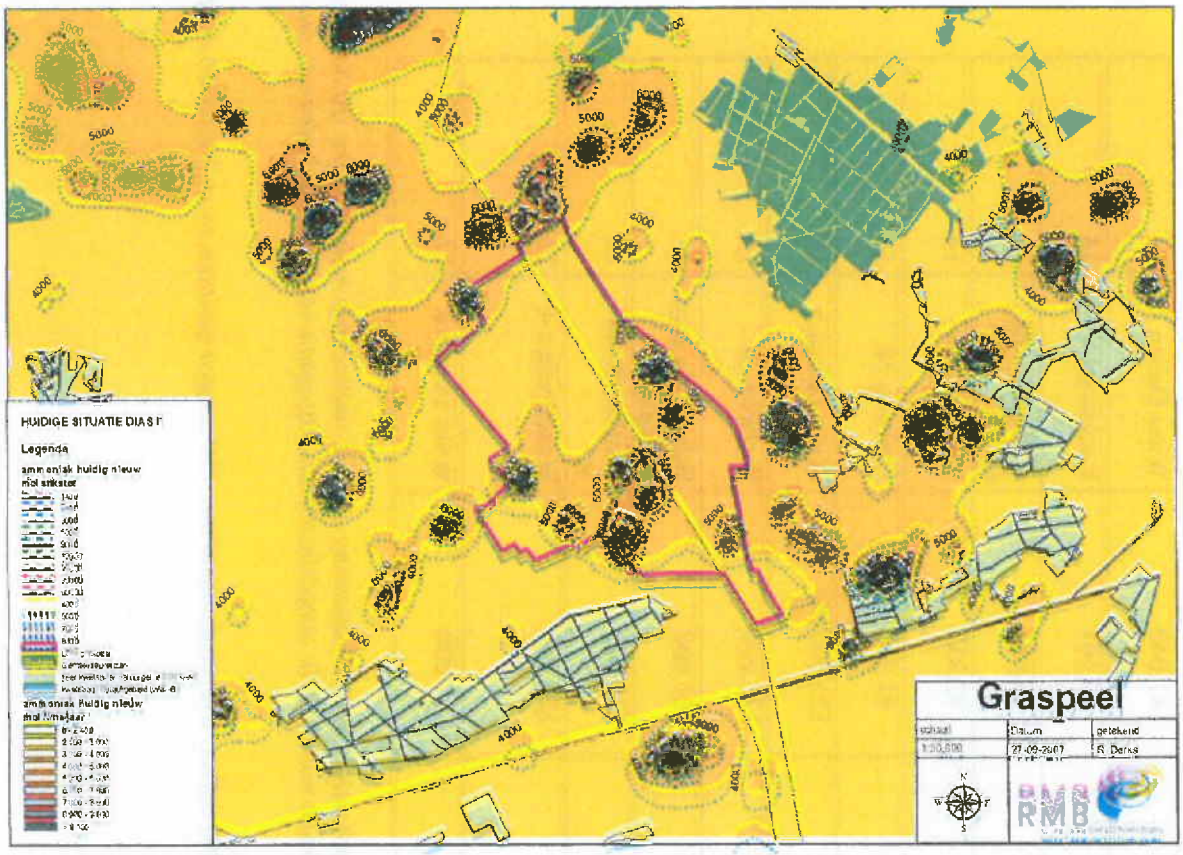

Bijlage 7

AMMONIAKCONTOUREN AUTONOME SITUATIE

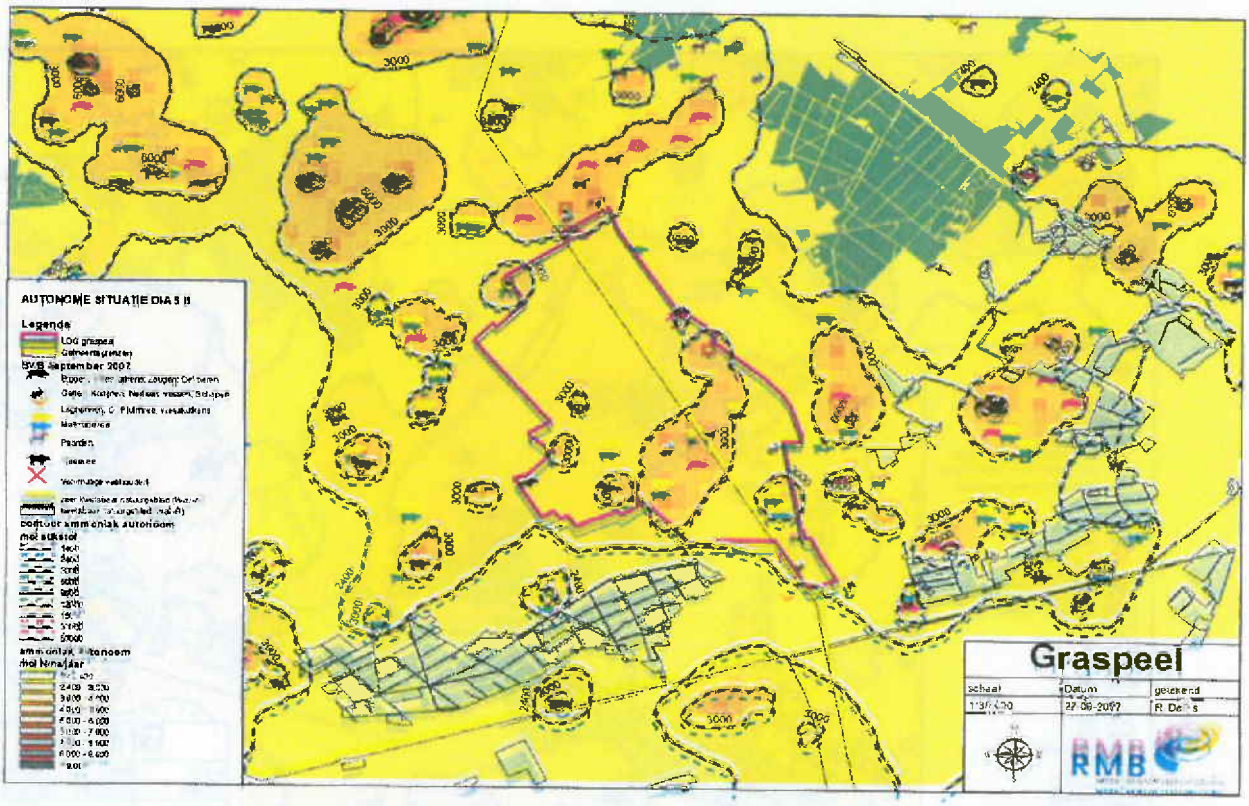

Bijlage 8

AMMONIAKCONTOUREN OPTIMAAL SCENARIO

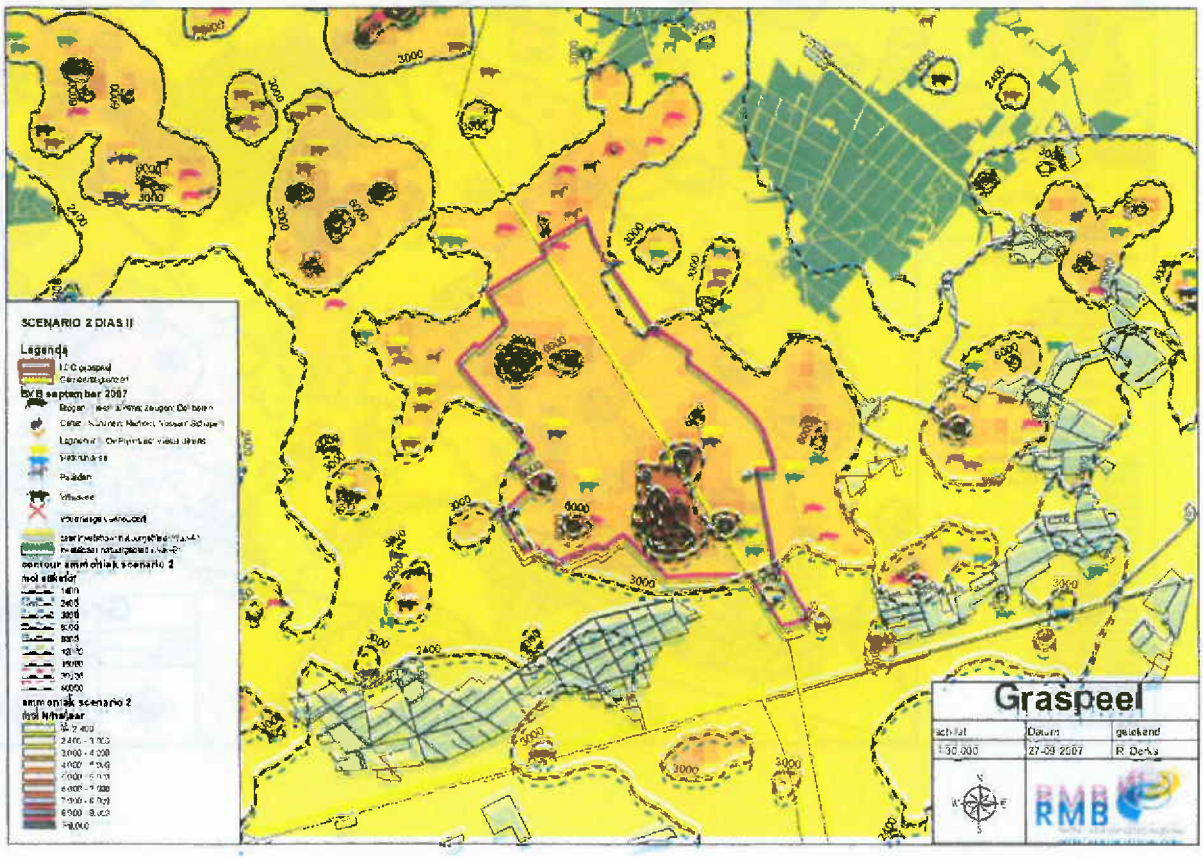

Bijlage 9

BEREKENING AMMONIAKDEPOSITIE OP DICHTSTBIJZIJNDE NB-WET GEBIED

Berekening middels AAgrostacks Versie 1.0

Naam van de berekening: LOG Graspeel
Gemaakt op: 16-06-2008 11:49:06
Zwaartepunt X: 178,700 Y: 410,800
Cluster naam: LOG Graspeel
Berekende ruwheid: 0,27 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Worst case NH3 Spiestraat 24	178 741	410 760	5,0	6,0	0,5	4,00	9.840

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coordinaat	Y coordinaat	Depositie
1	Oeffeltermeent	192 715	413 425	0,95

Details van Emissie Punt: Wo ca NH3 Spiestr 24 (72)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	xxx	Zeugen gesloten	750	13.12	9.840

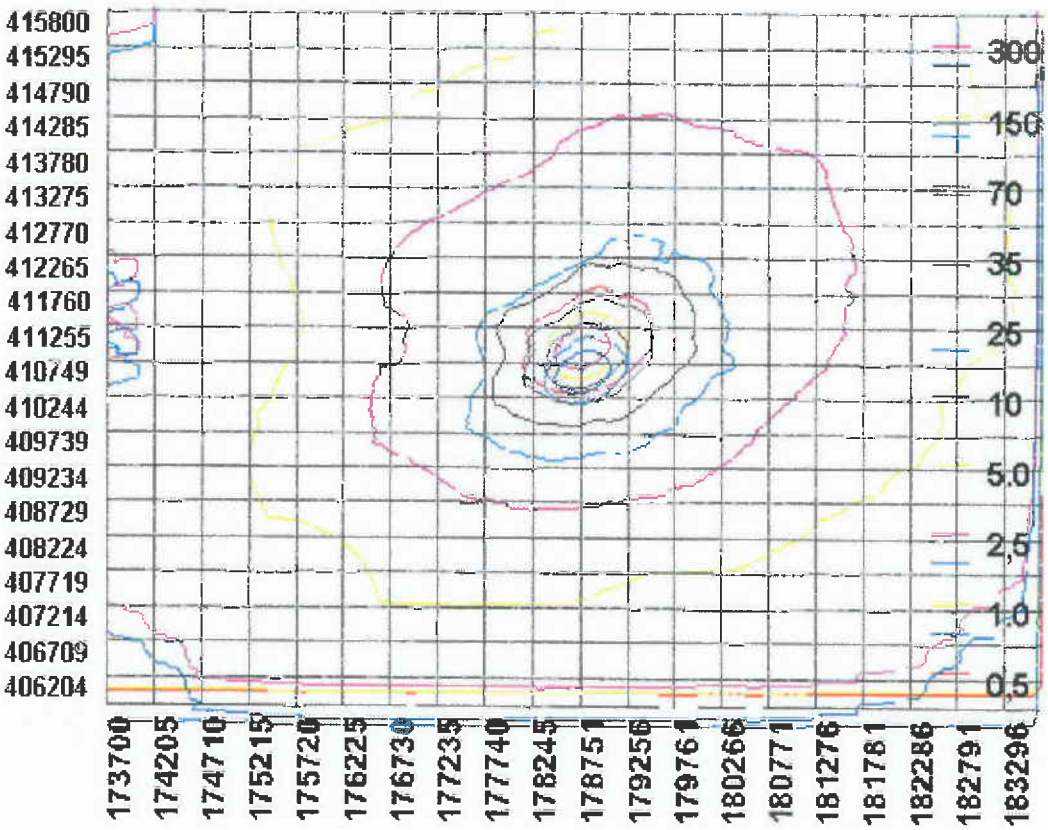

Bijlage 10

INVOERGEGEVENS EN RESULTATEN BEREKENINGEN FIJN STOF

Uitgangspunten fijn stof berekeningen vanuit veehouderijen

Adres	dieraantal	x, y	ventilatie	uittredesnelheid	Q	A	d	emissiefactor gr/jaar/dier	emissiefactor kg/s per stal
Spiestraat 1-3	750 schapen	178900	410218 natuurlijk	0,4	0,1		0,5	0	0
Spiestraat 20	1.000 vleesvarkens	178847	410567 combi luchtwasser	0,4	8,6	21,5	5,2	55	0,00000174
Spiestraat 24	750 zeugen gesloten	178741	410760 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Zeelandsedijk 64	50 paarden + 30 pony's	178256	411192 natuurlijk	0,4	0,1		0,5	?	
Gasthuisstraat 17	2.000 vleesvarkens	178331	411535 combi luchtwasser	0,4	17,2	43	7,4	55	0,00000349
Gasthuisstraat 20	500 zeugen gesloten	178226	411843 combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Broekstraat 13	500 zeugen gesloten	178191	412026 combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Gasthuisstraat 41	500 zeugen gesloten	177327	412617 combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Heihorst 3	750 zeugen gesloten	177015	412364 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Schuifelenberg 3	750 zeugen gesloten	177208	411013 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Schuifelenberg 6	750 zeugen gesloten	177430	410719 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Schuifelenberg 19	500 zeugen gesloten	177556	410740 combi luchtwasser	0,4	43,5	108,8	11,8	42/42/55/26	0,00000796
Langstraat 4	1.200 melkgeiten	177975	411095 natuurlijk	0,4	0,1		0,5	57	0,00000217
Langstraat 6	750 zeugen gesloten	178221	410869 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Witte Dellen 5	750 zeugen gesloten	178028	410885 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Witte Dellen 3a	750 zeugen gesloten	178023	410775 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Witte Dellen 2	200.000 vleeskuikens	178097	410636 normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Peelweg 29	750 zeugen gesloten	178122	410532 combi luchtwasser	0,4	65,2	163	14,4	42/42/55/26	0,00001194
Heihorst ong. I	200.000 vleeskuikens	177039	411922 normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Heihorst ong. II	200.000 vleeskuikens	177402	411917 normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Peelweg/Witte Dellen ong.	200.000 vleeskuikens	178266	410606 normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612
Spiestraat ong.	200.000 vleeskuikens	178559	410711 normale ventilatie	4	133,3	33,3	6,5	53	0,00033612

Vervolg

		emissiefactor zonder	emissiefactor met		totaal [g/jaar]		
500 zeugen	100 kraamzeugen		208	42	4200		
	400 dragende/guste zeugen		220	42	16800		
	3500 vleesvarkens		275	55	192500		
	1440 gespeende biggen		132	26	37440	+	
					250940		0,00000796
750 zeugen	150 kraamzeugen		208	42	6300		
	600 dragende/guste zeugen		220	42	25200		
	5250 vleesvarkens		275	55	288750		
	2160 gespeende biggen		132	26	56160		+
					376410		0,00001194

voor luchtwasser wordt ervan uitgegaan dat de uittredesnelheid 0,4 m/s bedraagt en verticaal wordt uitgeblazen
voor natuurlijke ventilatie wordt uitgegaan van lage flux (0,1) en diameter 0,5 m conform geurstandaard
de volumeflux is berekend aan de hand van ventilatie eisen
de diameter is bepaald uit uittredesnelheid en ventilatie eis
voor de uittredesnelheid is uitgegaan van standaardwaarden conform geur, de werkelijke waarden zullen niet veel afwijken
emissiefactoren afkomstig van de website van VROM
ruwheidsfactor 0,081 bij coordinaat 178000,411000
jaar 2010, bronhoogte 5 m en geen gebouwen

Bepaling ventilatiedebiet

	aantal dieren	standaard ventilatie [illegible]			maximale ventilatie [illegible]		bij gelijkmatigheid	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

	aantal dagen	standaard variatie-ruimte			maximale variatie-ruimte		bij gelijkmatigheid	
[illegible]		75	8		250	0	300	0
[illegible]		12	0		31	0	25	4
[illegible]		34	0		74	0	150	0
[illegible]		4	1		40	0	1	0
[illegible]		31	0		60	0	60	0
[illegible]		13	0		44	0	44	0
[illegible]		8	0		47	0	5	0
[illegible]		13	0		16	0	12	0
[illegible]		21	0		68	0	68	0
[illegible]		24	0		79	0	73	0
[illegible]		14	0		7	0	7	0
[illegible]		38	0			0		0
[illegible]		7	0		14	0	13	0
[illegible]	[illegible]	37	[illegible]		5	[illegible]	5	[illegible]
[illegible]		19	0			0		0
[illegible]		31	0			0		0
[illegible]		27	0			0		0
[illegible]		73	0		130	0	130	0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible] combi | [illegible]

[illegible] | [illegible]

(a) [illegible]

	aantal dieren	standaard ventilatie m³/h			maximale ventilatie m³/h		bij gelijkmatigheid	
[illegible]	150	75	11250		[illegible]	37500	250	[illegible]
[illegible]	[illegible]	12	[illegible]		[illegible]	[illegible]	20	[illegible]
[illegible]	600	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	0		[illegible]	0	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	0		[illegible]	0	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	0	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	0	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	0		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	120	[illegible]
	[illegible]		[illegible]			[illegible]		[illegible]

	aantal dieren	standaard ventilatie norm			maximale ventilatienorm		bij gelijktijdigheid	
kraamzeugen		75	0		250	0	200	0
gespeende biggen		12	0		25	0	20	0
guste en dragende zeugen		38	0		150	0	150	0
dekberen		25	0		150	0	150	0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	60	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		4,4	[illegible]	4,4	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]		120	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]		[illegible]			[illegible]		[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

Bijlage 11

Kaarten fijn stof

LOG Graspeel
Contouren jaargemiddelde concentratie PM10 autonoom, 2010

74000587

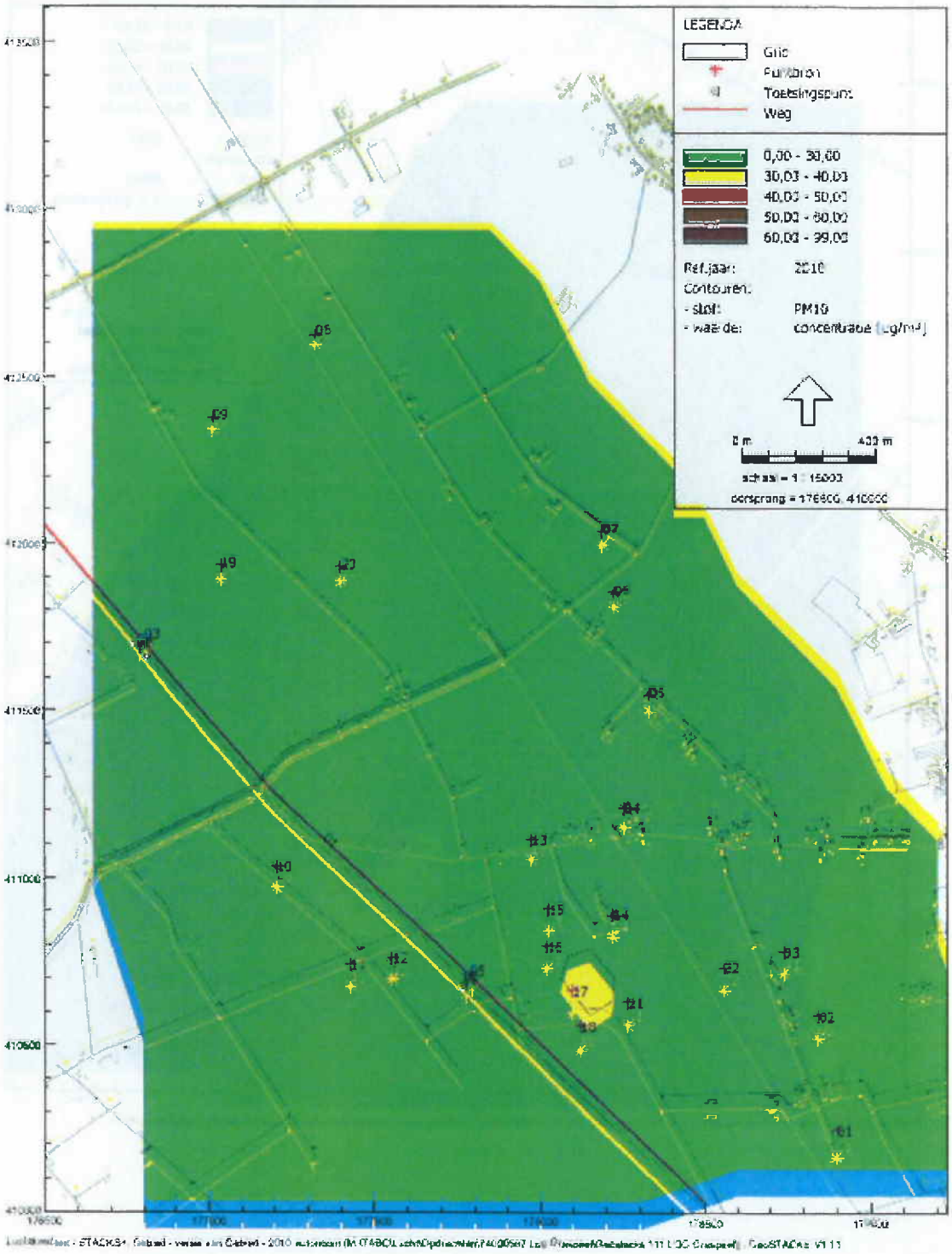

LOG Graspeel
Contouren overschrijdingsdagen PM10 autonoom, 2010

74000507

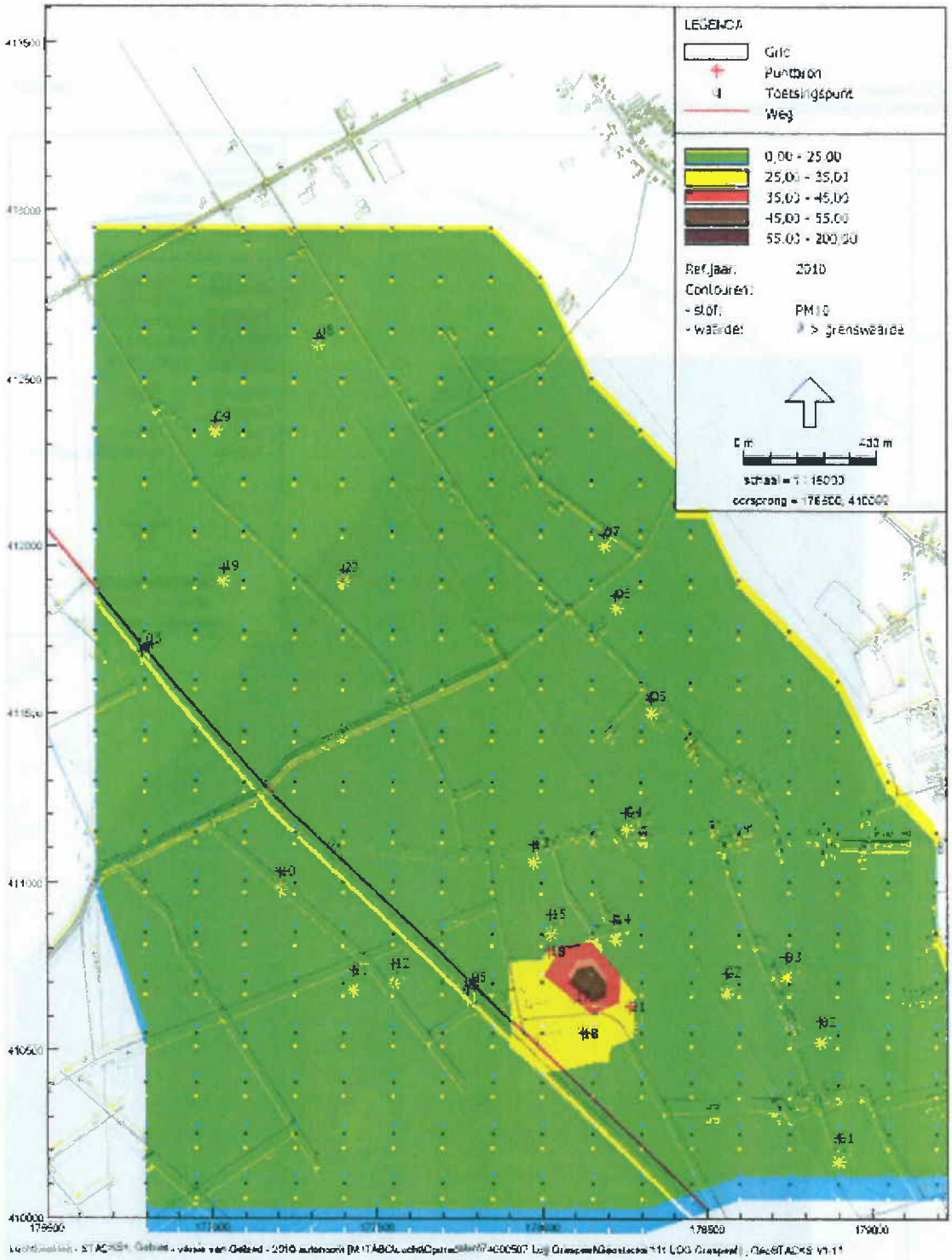

LOG Graspeel
Contouren jaargemiddelde concentratie PM10 met plan, 2010

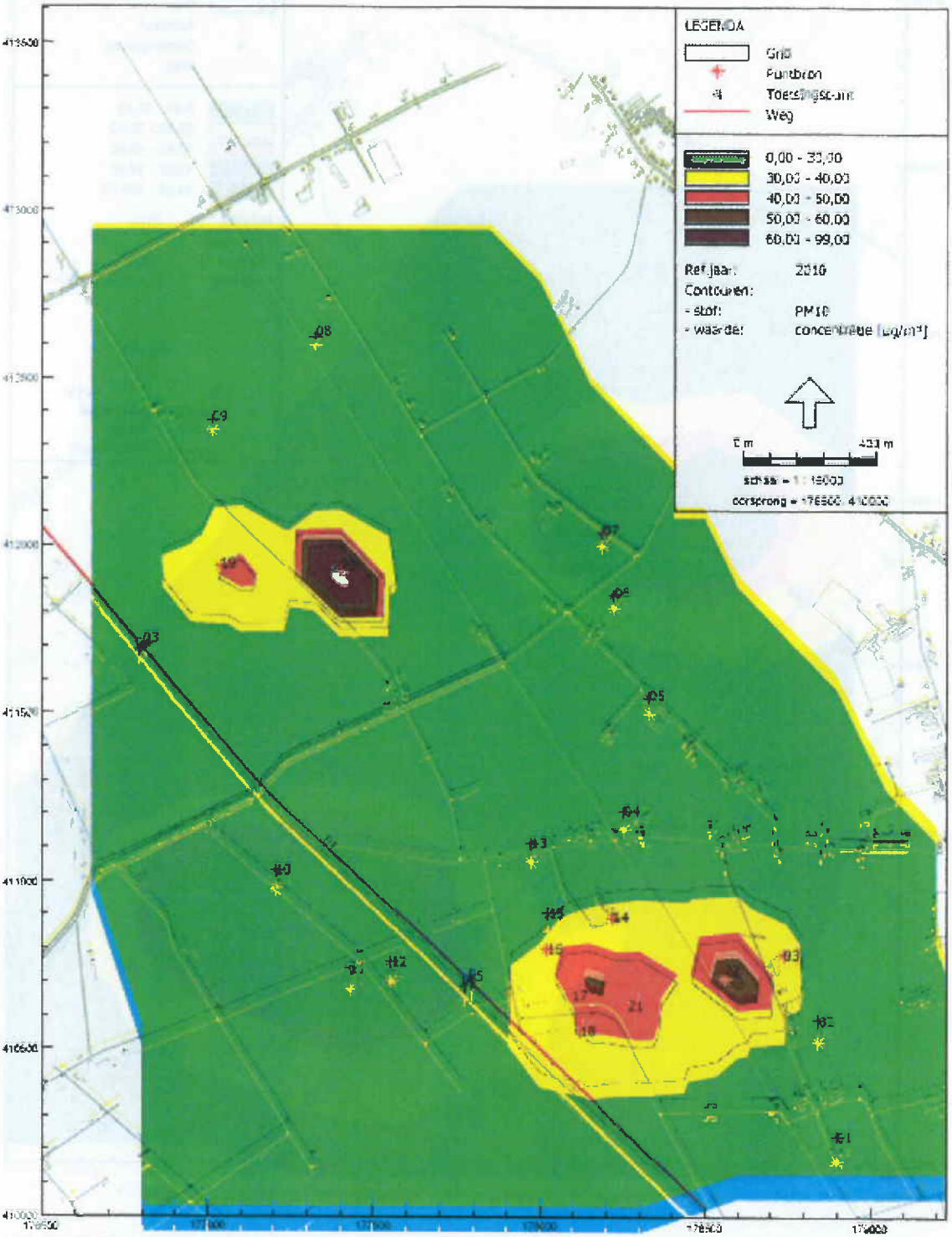

LOG Graspeel
Contouren jaargemiddelde concentratie PM10 met plan 2010

74000507

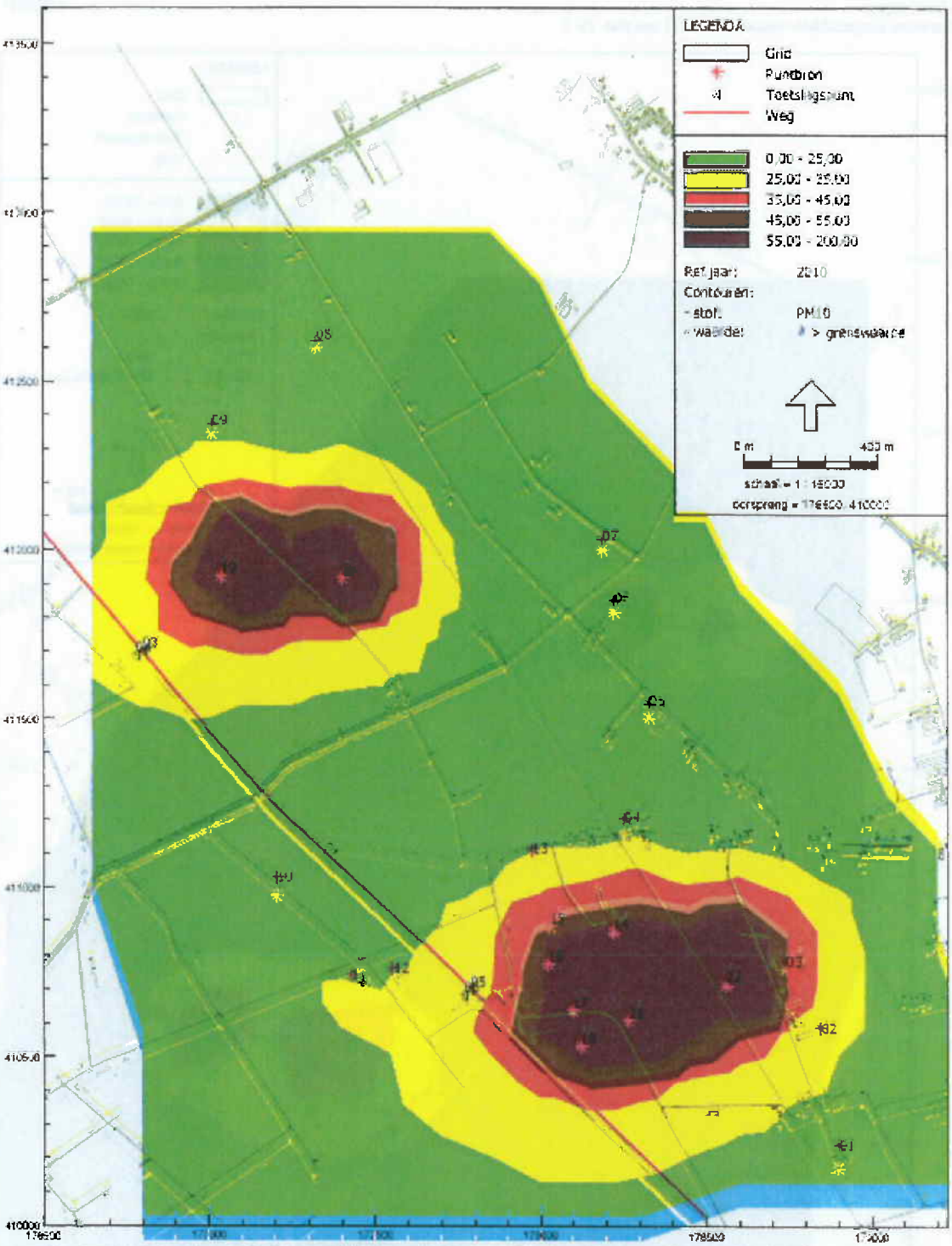

Luchtkwaliteit - STACKER - Gebied - versie van Gebied - 2010 met plan [illegible] Log Graspeel\Opnamen 74000507 Log Graspeel\Opnamen\Opnamen 11 LOG Graspeel\, GebSTACKER v1.11

Bijlage 12

ONDERBOUWING AANNAMES AANTAL TRANSPORTBEWEGINGEN

Om iets te kunnen zeggen over het geluid en de belasting van de wegen als gevolg van verkeer dat de agrarische bedrijven in het LOG bezoekt, dient eerst inzicht te worden verkregen over de te verwachten (extra) transportbewegingen. Bij de doorontwikkelde bedrijven en nieuwvestigingen wordt over het algemeen uitgegaan van bedrijven met een omvang van 750 zeugen gesloten

Er wordt uitsluitend rekening gehouden met de vrachtauto's die de bedrijven bezoeken. Het aantal personenautobewegingen in het LOG dat verband houdt met de aanwezigheid van de agrarische bedrijven (dus exclusief privé gebruik van personenauto, en personenautobewegingen in verband met privé bezoeken) is aanmerkelijk lager dan het aantal vrachtautobewegingen. In verband met het te verwachten lage aantal personenautobewegingen, en het gewicht en de bronniveaus van de personenauto's in vergelijking met het vrachtverkeer, zijn de personenauto's zowel voor wat betreft de geluidsbijdrage alsook de belasting van de wegen buiten beschouwing gelaten. De geluidsbijdrage en belasting van de personenauto's zijn te verwaarlozen ten opzichte van het vrachtverkeer.

2.1 Aanname aantal transportbewegingen per inrichting van 750 zeugen gesloten

- Aanvoer voeders:

Droog voer:	Zeugen:	750 x 1100 kg/jr =	825 ton
	Gespeende biggen:	2160 x 600 kg/jr =	1.300 ton
	Vleesvarkens:	5250 x 750 kg/jr =	3.950 ton

	Totaal		6.075 ton/jr (88 % droge stof)

Brijvoer: 20% droge stof: 6.075 x 0,88 : 0,2 = 26.700 ton/jr

6.075 : 36 ton/vracht = 175 vrachten
26.700 : 38 ton/vracht = 700 vrachten

De praktijk is dat er in het LOG (en ook per bedrijf) een combinatie van droog- en brijvoer zal worden gebruikt, waarbij er vanuit gegaan wordt dat het grootste gedeelte droogvoer zal blijven. Op grond hiervan wordt uitgegaan van een aanname van circa **400** vrachtauto's / jaar

- Afvoer mest:	Zeug en + biggen:	750 x 5 m3/jr =	3.750 m3
	Vleesvarkens:	5.250 x 0,9 m3/jr =	4.750 m3

	Totaal		8.500 m3/jr

8.500 : 38 m3/vracht = circa **230** vrachtauto's / jaar

- Afvoer vleesvarkens: 5.250 x 2,5 rondes per jaar = 13.000 vleesvarkens/ jr

13.000 : 200 vleesvarkens/vracht = circa **70** vrachtauto's / jaar

- Overige transportbewegingen: Bijv. kadavers, oude zeugen, klein materiaal, zuur luwa's

2 vrachtauto's per week x 50 = circa **100** vrachtauto's / jaar

- Totaal: **800** vrachtauto's per bedrijf per jaar (= 1.600 bewegingen, heen en terug)

BIJLAGE 13

Verkeerscirculatie

LandbouwOntwikkelingsGebied
De Graspeel

Opdrachtgever:	Gemeente Landerd & Gemeente Mill en Sint Hubert	
Rapportnummer:	18.092_R_076.02	
Datum vrijgave:	januari 2007	
Vrijgave:	Ing. J.A.M. van der Heijden	paraaf
Goedkeuring:	A.P.M. Zwaans	paraaf

ProCensus

INHOUDSOPGAVE ..... BLZ

1 INLEIDING 3

2 GEBIEDSBEGRENZING 4

3 ONTSLUITING LOG GRASPEEL 5

4 BEREIKBAARHEID 7

5 WEGDIMENSIONERING 8

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN 9

1 Inleiding

Het plangebied De Graspeel is in het Reconstructieplan Peel en Maas aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied. Dit houdt in dat de bestaande intensieve veehouderij hier ontwikkelingskansen krijgt aangeboden en dat intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringgebieden hier naar toe worden verplaatst.
De toename van de bedrijvigheid in dit gebied heeft directe consequenties voor de verkeerskundige aspecten en de infrastructuur.

Doel van dit rapport is om inzichtelijk te krijgen langs welke routes het gebied bereikbaar is en de bedrijfslocaties ontsloten kunnen worden en tevens te benoemen aan welke eisen de wegen in en rondom het plangebied moeten voldoen. Hiervoor worden in het voorliggende rapport de ontsluiting en de verkeerscirculatie voor LOG Graspeel nader beschouwd en in kaart gebracht.

2 Gebiedsbegrenzing

Het landbouwontwikkelingsgebied Graspeel is gelegen op het grondgebied van de gemeente Landerd en de gemeente Mill en St. Hubert.
Op onderstaand kaartfragment is met een rode contour de begrenzing van het gebied ingetekend.
Het plangebied onderscheidt zich vanuit planologische en ontwikkelingsaspecten in twee delen. Een noordelijk deel en een zuidelijk deel. De route Graspeel/Dempseystraat vormt hierbij de globale scheiding tussen deze twee delen.

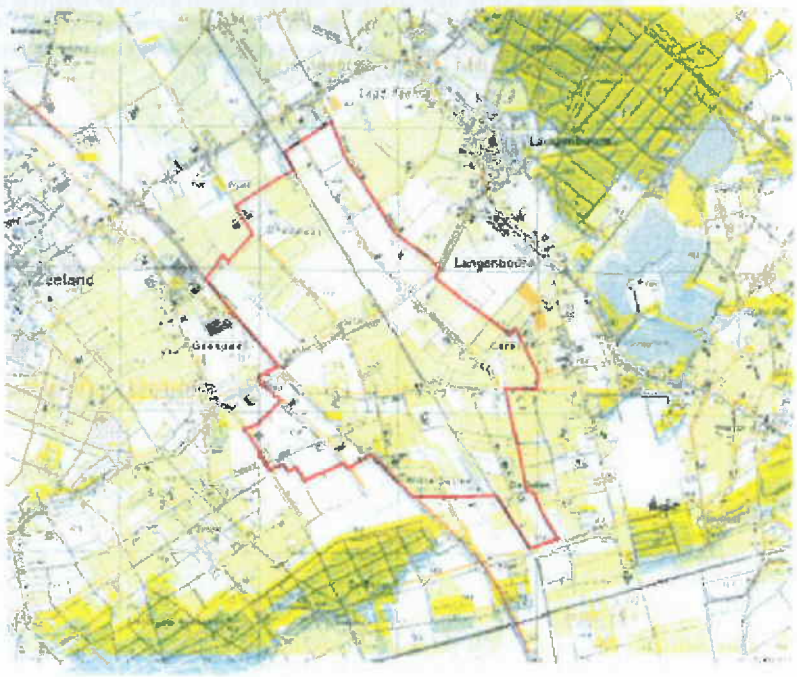

Kaartfragment 1: Contour plangebied uit beeldkwaliteitplan LOG

3 Ontsluiting LOG Graspeel

Voor een veilige verkeersafwikkeling van en naar het gebied wordt als uitgangspunt gehanteerd dat het gemotoriseerde verkeer via een logische en zo kort mogelijk route het landbouwontwikkelingsgebied kan bereiken.
Dwars door het gebied loopt de Peelweg (N277). Dit is een provinciale weg welke een verbinding vormt naar de A50. Het streven dient te zijn om alle transportbewegingen van en naar de bedrijven via deze Peelweg af te wikkelen. Hierdoor wordt voorkomen dat het vrachtwagenverkeer zich door de omliggende dorpskernen van Mill en Langenboom gaat verplaatsen.
Dit betekent voor LOG Graspeel dat de gebiedsontsluitende wegen een logische route en verbinding dienen te vormen met de bedrijvenlocaties. Tevens is het noodzaak om deze wegen voldoende te dimensioneren om het vrachtverkeer te kunnen afwikkelen.

Het plangebied Graspeel wordt vanuit twee zijden ontsloten. Voor het noordelijke deel is de ontsluitingsweg de Langenboomseweg. Deze weg is aan te merken als weg in verblijfsgebied met geringe verkeersfunctie. De aantakking op de Peelweg (GebiedsOnsluitingsWeg, GOW) geschied door een kruispunt met verkeerslichten (VRI)
Voor het zuidelijk deel dient de Udensedijk, eveneens een weg in verblijfsgebied met geringe verkeersfunctie, als ontsluiting voor het plangebied. De aantakking met de Peelweg wordt medio 2007 vormgegeven door de aanleg van en nieuwe rotonde. Op het kaartfragment, weergegeven op de volgende bladzijde zijn de ontsluitingswegen van het plangebied LOG globaal met een donkerblauwe kleur aangegeven.

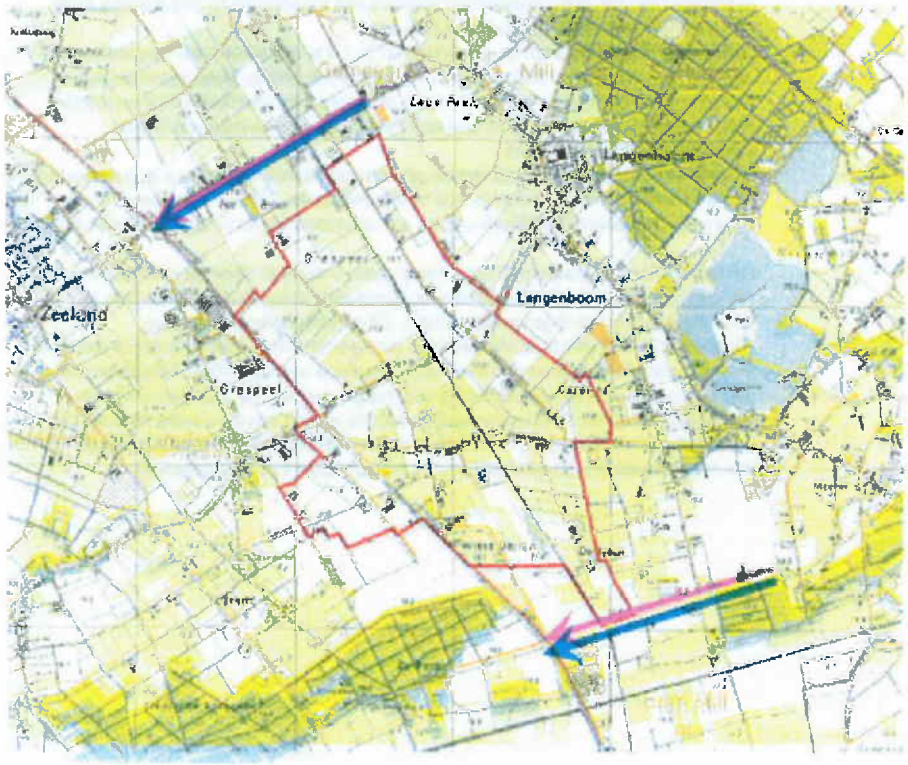

Kaartfragment 2: Ontsluitingswegen van het LOG

4 Bereikbaarheid

Voor het kunnen bereiken van de bedrijfslocaties dient met een aantal aspecten rekening worden gehouden. De wegen naar de bedrijfslocaties zijn aan te merken als: weg in verblijfsgebied buiten de bebouwde kom.
Enerzijds dienen de wegen een herkenbare en logische structuurverbinding te vormen tussen de ontsluitingswegen van het LOG en de bedrijfslocatie. Anderzijds moeten deze wegen worden ingericht/verzwaard voor alle mogelijke vormen van wegtransporten en het bedienende vrachtverkeer in het bijzonder.

Het alleen inrichten van de wegen binnen het plangebied is niet voldoende om de bereikbaarheid van het gebied te waarborgen. Ook zullen de wegen of wegdelen tussen het plangebied en de gebiedontsluitingsweg op eenzelfde wijze moeten worden ingericht.
Voor het gebied is voornamelijk de Gasthuisstraat een belangrijke verkeersader voor de bereikbaarheid van de bedrijfslocaties. Het deel van de Broekstraat wat aansluit op de Dempseystraat dient ook aangepast te worden. Op deze wijze wordt voorkomen dat het vrachtverkeer door de dorpskernen van Langenboom en Mill zal rijden. De leefbaarheid in deze dorpen blijft hiermee intact. In onderstaand kaartfragment 3 zijn de wegen in verblijfsgebieden buiten de bebouwde kom in een lichtblauwe kleur globaal weergegeven.

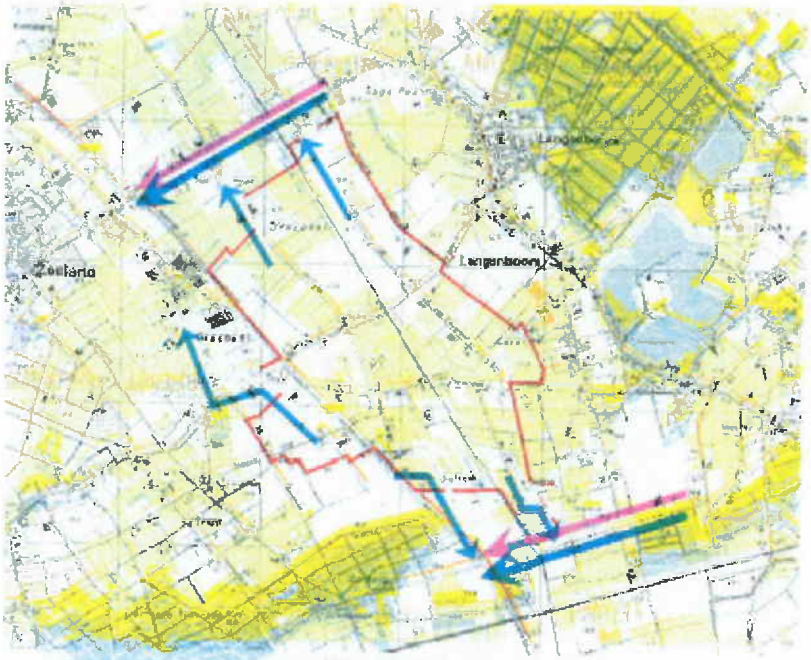

Kaartfragment 3. Wegen in verblijfsgebied buiten de bebouwde kom

ProCensus

5 Wegdimensionering

De Langenboomseweg (noordelijke ontsluitingsweg van het gebied), gelegen buiten het plangebied, is voldoende gedimensioneerd voor de te verwachten verkeersdruk en het vrachtverkeer van en naar de bedrijfslocaties.
Het treffen van maatregelen voor het binnen de perken houden van de snelheid en het aanpassen van het wegprofiel zijn hier niet van toepassing.

De zuidelijke ontsluitingsweg van het plangebied Udensedijk/Witte Dellen is niet voldoende gedimensioneerd. Hier dienen de nodige maatregelen worden getroffen om de weg wat betreft de constructie en de dimensionering geschikt te maken voor de te verwachten verkeersdruk en het vrachtverkeer.

De wegen in verblijfsgebied buiten de bebouwde kom in het gebied dienen te worden ingericht volgens de uitgangspunten van Duurzaam Veilig. Dat betekent onder andere het aanbrengen van maatregelen om de snelheid van het verkeer binnen de perken te houden.
Ook het wegprofiel en de constructie van deze wegen dienen te zijn afgestemd op een meer dan gemiddeld gebruik door het zware vrachtverkeer.

6 Conclusie en aanbevelingen

Voor een veilige verkeersafwikkeling dient het gemotoriseerde verkeer via een korte route en op een logische manier het gebied te kunnen bereiken en ontsluiten.
Hiervoor zijn wegen 'met een geringe verkeersfunctie' aan de noord- en zuidzijde van gebied aangewezen als ontsluitingswegen van het LOG Graspeel.

Het gaat dan om de wegen: Langenboomseweg voor het noordelijk deel van het plangebied en Udensedijk/Witte Dellen voor het zuidelijk deel.
De Langenboomseweg is voldoende gedimensioneerd.
De Udensedijk/Witte Dellen, gelegen op het grondgebied van zowel de gemeente Landerd als de gemeente Mill & Sint Hubert is dat niet. Hier zullen de nodige maatregelen getroffen moeten worden.
Beide wegen zijn buiten het oorspronkelijke plangebied gelegen.

Voor de wegen in een verblijfgebied buiten de bebouwde kom worden de volgende inrichtingscriteria gehanteerd:
- inrichting volgens de uitgangspunten van Duurzaam Veilig,
- het wegprofiel en de constructie moeten worden afgestemd op een meer dan gemiddeld gebruik door het zware vrachtverkeer.

Van de ontsluitende wegen valt een deel buiten het oorspronkelijke plangebied.
Het gaat hier om de volgende wegen/wegaansluitingen.

Landerd, noordelijk gedeelte:

1. Aansluiting Heihorst op Langenboomseweg
2. Aansluiting Langenboomseweg op Graspeel

Landerd, zuidelijk gedeelte:

3. Aansluiting Witte Dellen op Witte Dellen Udensedijk

Mill & Sint Hubert, noordelijk gedeelte:

4. Aansluiting Gasthuisstraat op Langenboomseweg

Mill & Sint Hubert, zuidelijk gedeelte:

5. Maïsstraat op Witte Dellen/Udensedijk.

In het kaartfragment op de volgende pagina zijn de bovengenoemde locaties met de nummers aangegeven.

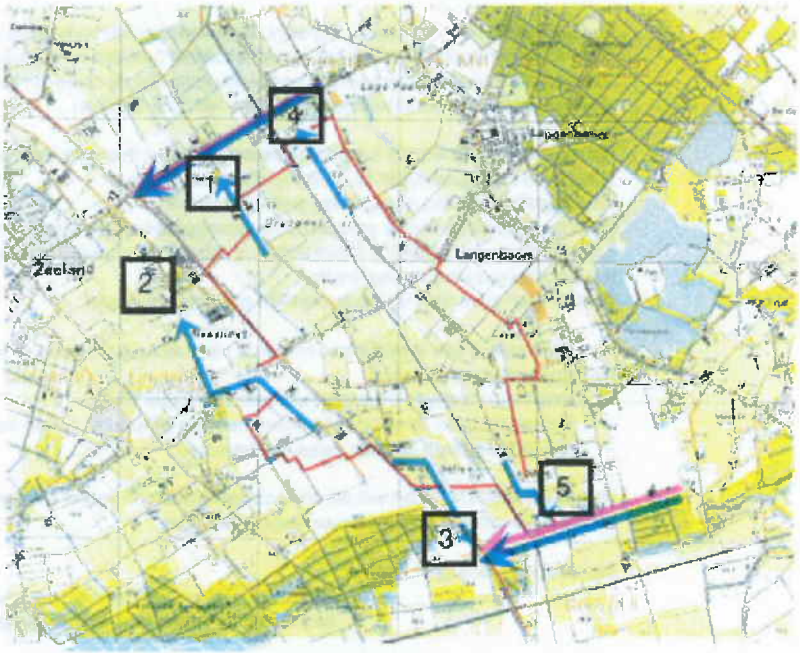

Kaartfragment 4: Punten buiten het plan gebied

Aanbevolen wordt om de wegen in verblijfsgebied buiten de bebouwde kom niet alleen binnen het plangebied te herdimensioneren, maar dit zeker tot en met de aansluitingen op de ontsluitende wegen van het plangebied te doen.
Op deze wijze wordt voorkomen dat het vrachtverkeer door de dorpskernen van Langenboom en Mill zal rijden. De leefbaarheid in deze dorpen blijft hiermee intact.

De wegen of wegdelen tussen het plangebied en de gebiedontsluitingswegen dienen op eenzelfde wijze te worden ingericht. Dit om een veilige en duurzame verkeersafwikkeling van het plangebied te realiseren.

ProCensus

Colofon

Projectgegevens
Landerd reconstructie LOG Graspeel

Projectnummer: 18.092
Revisie: 02
Datum: 23-01-2007

Opdrachtgever
Gemeente Landerd
Kerkstraat 39
5411 EA Zeeland

Dhr. D. Bruinewoud

Gemeente Mill en Sint Hubert
Kerkstraat 1
5451 BM Mill

Dhr. J. Ceelen

ProCensus advisors - engineers - managers
Scheisestraat 10 B
5374 CP Schaijk

Ing. J.A.M. van der Heijden
A.P.M. Zwaans

BIJLAGE 14

Waterschap
Aa en Maas

ONTVANGEN 0 6 JUN 2007
428 mt

Pettelaarpark 70
5216 PP, 's-Hertogenbosch
Postbus 5049
5201 GA, 's-Hertogenbosch

T 073 615 66 66
F 073 615 66 00
E info@aaenmaas.nl
W www.aaenmaas.nl

OBIV
T.a.v. de heer M.H.M. Timmers
Postbus 1494
5200 BM 's-HERTOGENBOSCH

Datum	04 juni 2007
Ons kenmerk	2007/7951
Uw kenmerk	70072/01/gt
Doorkiesnr.	073 615 6896 / Joris van den Bergh
Onderwerp	Reactie in het kader van de watertoets Landbouwontwikkelingsplan "De Graspeel"

Geachte heer Timmers,

Naar aanleiding van uw brief van 15 mei 2007 doen wij u hierbij onze reactie toekomen op de waterparagraaf uit het (concept)Landbouwontwikkelingsplan "De Graspeel", dat u ons in het kader van de watertoets heeft toegezonden.

In de concept waterparagraaf zijn alle relevante wateraspecten wijze op een goede wijze beschreven. Over deze waterparagraaf is een aantal malen contact geweest tussen de waterbeheerder en de initiatiefnemers. Wij hebben dan ook geen inhoudelijke opmerkingen op deze waterparagraaf.

Graag worden wij tijdig betrokken bij het vervolgtraject van de uitwerking van het Landbouw-ontwikkelingsplan "De Graspeel". Van belang is daarbij het overleg ex. artikel 10 Bro.

Daarnaast wijzen wij u erop dat het verrichten van aanpassingen in het watersysteem, het realiseren van werken in of nabij waterlopen ontheffingsplichtig is op grond van de Keur oppervlaktewateren. Voordat met de uitvoering wordt begonnen dient afstemming plaats te vinden met het District Raam.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer J. van den Bergh ☎ 073-6156896.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
Namens deze,

drs. J.P. Jansen
Beleidscoördinator afdeling Integraal Beleid

Met water in de weer

BIJLAGE 15

Waterschap
Aa en Maas

Pettelaarpark 70
5216 PP, 's-Hertogenbosch
Postbus 5049
5201 GA, 's-Hertogenbosch

T 073 615 66 66
F 073 615 66 00
E info@aaenmaas.nl
W www.aaenmaas.nl

RMB
T.a.v. de heer R. Gleijmans
Postbus 88
5430 AB CUIJK

Datum	14 december 2007
Ons kenmerk	2007/17363
Doorkiesnr.	073 615 6896 / Jons van den Bergh
Onderwerp	Reactie in kader van de watertoets Ontwikkelingsplan "Graspeel"

Geachte heer Gleijmans,

In kader van het Ontwikkelingsplan "Graspeel" doen wij u hierbij onze reactie toekomen op de concept waterparagraaf, dat ons in kader van de watertoets is aangeboden.

Het Ontwikkelingsplan is opgesteld ter uitwerking van het Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Graspeel, zoals opgenomen in het Reconstructieplan Peel en Maas. De concepttekst van de waterparagraaf in het plan besteedt aandacht aan de relevante wateraspecten. Het waterschap heeft in een eerder stadium een reactie gegeven op de conceptteksten.

Naar aanleiding van de aangeboden stukken hebben wij een aantal opmerkingen. Deze hebben betrekking op de ligging van de vestiginglocaties, de ecologische verbindingszone (EVZ), het reserveringsgebied waterberging, wateroverlastvrij bestemmen en inundatiegebieden, het afvalwater en de ontheffing- c.q. vergunningvereisten op grond van de kaar oppervlaktewateren in relatie tot de nieuwe vestiginglocaties. Deze opmerkingen treft u aan in de bijlage. Wij vragen u deze opmerkingen te betrekken bij het definitief maken van het ontwikkelingsplan en het vervolgtraject van de planrealisatie.

Tenslotte willen wij het belang van onze betrokkenheid bij het vervolgtraject benadrukken. Wij doelen dan op intensieve betrokkenheid bij een eventuele plan-m.e.r. voor het LOG en de in het kader van artikel 10 Bro verplichte watertoets voor het ruimtelijke plan. Deze brief is tevens verstuurd naar de gemeente Mill & Sint Hubert en de gemeente Landerd.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer J. van den Bergh ☎ 073-6156896.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
Namens deze,

drs. J.P. Jansen
Beleidscoördinator afdeling Integraal Beleid

Bijlage: Opmerkingen t.a.v. Ontwikkelingsplan "Graspeel"

Met water in de weer

Waterschap
Aa en Maas

Bijlage: Opmerkingen t.a.v. Ontwikkelingsplan "Graspeel"

Ruimtelijke procedure
In de waterparagraaf wordt alleen gesproken van wateraspecten van belang voor vergunningverlening. Wij vragen u hierbij op te nemen dat de wateraspecten tevens bij de advisering over de op het LOP volgende ruimtelijke plannen worden meegenomen.

Ecologische verbindingszones
Binnen het LOG zijn twee ecologische verbindingszones (EVZ's) gelegen. Voor deze EVZ's heeft het waterschap streefbeelden opgesteld. Het waterschap wil samen met de gemeenten Cuijk en Boxmeer uitvoering geven aan deze EVZ's. Wij vragen u de verdere planuitwerking af te stemmen op de realisatie van de EVZ's ter plaatse.

Reserveringsgebied waterberging
Ten behoeve van de regionale wateropgave is in kader van de reconstructie een gebied langs de Sint Anthonisloop als Reserveringsgebied waterberging 2050 aangewezen. Momenteel is het waterschap bezig met de uitwerking van de regionale wateropgave. Mocht uit modelering en berekeningen blijken dat inzet van andere gebieden effectiever is kan dit consequenties hebben voor de locatiekeuze van nieuwvestiging. Dit dient in kader van de watertoets bij het ruimtelijke plan te worden afgewogen.

Wateroverlast vrij bestemmen en inundatiegebieden
Het waterschapsbestuur heeft onlangs de Uitwerking uitgangspunten watertoets vastgesteld. Dit betekent dat bij de locatiekeuze voor nieuwvestiging rekening dient te worden gehouden met de NBW-norm (volgend uit het Nationaal Bestuursakkoord Water). Liever nog dan mitigeren of compenseren, wordt bij voorkeur gebouwd op locaties die als gevolg van hun ligging nú al voldoen aan de NBW-norm voor de toekomstige functie. Dit houdt wateroverlastvrij bestemmen in. Op de Waterkansenkaart van het waterschap is aangegeven welke gebieden periodiek inunderen en niet aan de NBW-norm voldoen. Valt een nieuwe vestiginglocatie binnen deze inundatiegebieden dan dient mitigatie of compensatie plaats te vinden om afwenteling van wateroverlast te voorkomen. Tevens dient op de locatie rekening gehouden te worden met ophoging. Wij verzoeken u dit op te nemen in het definitieve LOP.

Locatieboschrijving
In het overleg tussen OBiV en het waterschap op 27 november 2007 is vertrouwelijk besproken welke wateraspecten op welke ontwikkelingslocaties (nieuwvestiging en uitbreidingen) spelen. Vanwege de gevoeligheid van de ontwikkellocaties en omdat deze nog niet vastliggen benoemt de waterparagraaf in het LOP vooralsnog geen concrete wateraspecten per locatie. Wij gaan ervan uit dat het definitieve LOP per locatie aangeeft welke wateraspecten spelen (en waar een eventuele initiatiefnemer rekening mee zal moeten houden).

Afvalwater
Wij maken u erop attent dat het lozen van ontsmettings- en reinigingsmiddel op de riolering verboden is. De praktijk is dat dit richting de mestkelder wordt afgevoerd. Hiernaast is er nog geen aandacht gegeven aan eventueel melkspoelwater (afkomstig van een eventuele melkveehouderij) en terugspoelwater van ontijzering (in het geval grondwater gebruikt wordt als drinkwater voor dieren). Deze twee vuilwaterstromen kunnen in principe geloosd worden op de riolering. Wij vragen u op basis van deze opmerkingen een nieuwe indicatie te maken van de hoeveelheden afvalwater richting riolering.

Keur oppervlaktewateren
Voor het afvoeren van water en realiseren van werken nabij oppervlaktewater is vooral vergunning vereist van de Keur oppervlaktewateren waterschap Aa en Maas.

Met water in de weer

Bijlage 16

WATERTOETS POTENTIELE DOORONTWIKKELINGEN EN NIEUWVESTIGINGEN

In het kader van de watertoets gelden op basis van de "Beleidsnota uitgangspunten watertoets Aa en Maas" voor de doorontwikkelingen en nieuwvestigingen 8 uitgangspunten. Deze betreffen:

1. Wateroverlastvrij bestemmen;
2. Gescheiden houden van vuil afvalwater en schoon hemelwater;
3. Hydrologisch neutraal bouwen;
4. Afwegen hergebruik, infiltratie, buffering en afvoer;
5. Voorkomen van vervuiling;
6. Water als kans;
7. Meervoudig ruimtegebruik;
8. Waterschapsbelangen.

1. Wateroverlastvrij bestemmen

Bij de locatiekeuze van doorontwikkelingen en nieuwvestigingen dient rekening te worden gehouden met de norm uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). In eerste instantie dient bij de keuze van doorontwikkelingen en nieuwvestigingen gezocht worden naar plaatsen die "hoog en droog" liggen. In het LOG Graspeel is dit niet haalbaar doordat grote delen van het gebied laaggelegen zijn en daardoor met hoge grondwaterstanden te maken hebben, met kans van overstroming. Voeg hierbij nog de situering van burgerwoningen en omliggende dorpen, en het is onmogelijk om alleen op hoger gelegen gedeelten te ontwikkelen. Bij ontwikkelingen op lager gelegen locaties moeten maatregelen worden getroffen om het gewenste beschermingsniveau tegen wateroverlast te realiseren. Het waterbergend vermogen dat hierdoor eventueel verloren gaat, dient in de omgeving te worden gecompenseerd. Individueel of middels een gezamenlijk project, bijvoorbeeld in combinatie met ontwikkeling van de (natte) EVZ via de Graspeelloop.

2. Gescheiden houden vuil afvalwater en schoon hemelwater

Binnen de bedrijven in het LOG dient het vuil afvalwater apart te worden opgevangen van het niet verontreinigd hemelwater van daken en niet verontreinigde erfverhardingen. Het afvalwater komt voor het grootste gedeelte bij de drijfmest in de mestopslag. Het overige afvalwater wordt afgevoerd via de gemeentelijk riolering. Omdat het grootste gedeelte van het afvalwater met de dierlijke mest wordt afgevoerd, brengen de doorontwikkeling van bestaande locaties en nieuwvestiging van intensieve veehouderijen geen onevenredig grote lozingen van bedrijfsafvalwater met zich mee. Afvalwater van luchtwassers moet apart worden opgevangen en worden afgevoerd. Dit afvalwater mag niet worden gemengd met de mest, dan wel op de riolering of in de bodem worden geloosd.
Niet verontreinigd hemelwater dient eveneens apart te worden gehouden. Bezien dient te worden in hoeverre hergebruik van dit hemelwater mogelijk is. Indien dit niet (geheel) mogelijk is, dan dient aparte opvang (berging) en afvoer middels een bezink- of infiltratievoorziening in de bodem plaats te vinden (zie ook hieronder bij hydrologisch neutraal).

3. *Hydrologisch neutraal bouwen*
In het algemeen geldt dat bij uitbreiding van verhard oppervlak (nieuwbouw) de lokale grondwaterstand gelijk dient te blijven. Voorkomen moet worden dat hemelwater rechtstreeks op oppervlaktewater wordt geloosd en op deze manier direct het gebied verlaat. In dat geval wordt namelijk minder water in de bodem geïnfiltreerd en kan dit dus, als dit bij meerdere bedrijven aan de orde is, tot grondwaterstandverlaging leiden. Verder heeft het direct afvoeren cumulatief gezien negatieve gevolgen voor het noodzakelijke afvoerdebiet (met name bij pieken) van de Maas.
Het hydrologisch neutraal bouwen kan gerealiseerd worden door het hemelwater te hergebruiken en, voor zover dit niet mogelijk is, te infiltreren in de bodem. Het hemelwater dat geïnfiltreerd wordt in de bodem mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren. Het infiltreren van het hemelwater kan plaatsvinden via een retentievoorziening (bijvoorbeeld een poel). Aan deze waterberging worden kwantitatieve eisen gesteld betreffende de minimale berging per hectare verhard oppervlak en aan het debiet van een op de waterberging aangebrachte noodoverstort naar een waterloop. Ten tijde van de ontwikkeling van een locatie dient getoetst te worden aan de dan geldende normering voor waterberging van het waterschap.

4. *Afwegen hergebruik, infiltratie, buffering en afvoer*
In de vorige 2 alinea's is al ingegaan op deze mogelijkheden.

5. *Voorkomen van vervuiling*
Bij de realisatie van een nieuw bedrijf dient een duidelijke scheiding te worden gehanteerd van het afvalwater en het niet verontreinigd regenwater. Verder dient het toepassen van uitlogende of uitspoelende materialen zoveel mogelijk worden voorkomen.

6. *Water als kans*
Water kan een meerwaarde geven aan een plan. Hierbij valt in dit geval te denken aan de eventuele aanleg van een poel of vergelijkbaars voor de infiltratie van niet verontreinigd regenwater, die ook een functie heeft in het kader van de landschappelijke inpassing van een nieuw bedrijf. Als alternatief kan ervoor worden gekozen om een gezamenlijke bezink- of infiltratievoorziening voor meerdere bedrijven te realiseren. Deze gezamenlijk voorziening kan ook landschappelijk een meerwaarde hebben.

7. *Meervoudig ruimtegebruik*
Voor wat betreft dit onderdeel kan terugverwezen worden naar de vorige alinea waarbij de aanleg van een opvangvoorziening een meervoudig doel kan hebben: Infiltratie van regenwater en landschappelijke inpassing van een nieuw bedrijf. Hetzelfde kan gelden bij het gebruik van een opvangvoorziening voor berging en/of hergebruik van water.

8. *Waterschapsbelangen*
Bij het onderdeel waterschapsbelangen kan gedacht worden aan de aanwezigheid in het gebied van waterlopen en waterkeringen, infrastructuur, waterberging, beekherstel en natte EVZ's. Bij het tot stand komen van het ontwikkelingsplan is rekening gehouden met de belangen van het waterschap. Middels onder andere de voorschriften in het bestemmingsplan dienen deze te worden geborgd.

Bijlage 17

ADVIESBRIEF FLORA EN FAUNAONDERZOEK

Gemeente Landerd
t.a.v. mevrouw N. van den Berg
Postbus 35
5410 AA Zeeland

Datum:	21 februari 2007
Registratienummer:	683/ihu
Ons kenmerk:	70700133
Contactpersoon:	Mw. M. Lenders
Onderwerp:	LOG Graspeel

Geacht college,

Hierbij ontvangt u het advies over de mogelijke gevolgen en consequenties van de voorgenomen werkzaamheden aan wegen in het LOG Graspeel in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora-en Fauna wet. De aanpassingen betreffen met name verbreding van de wegen, fietspaden, watergangen, aanleggen van drempels, het vellen van bomen en planten van bomen.
Er is gebruik gemaakt van de kaarten van ProCensus, projectnummer 18.092 d.d. 08-11-2006. Op deze kaarten zijn de aanpassingen aan de wegvakken in het LOG gebied aangegeven met letters. In de bijlage treft een kopie van de betreffende wegvakken aan.

Natuurbeschermingswet 1998
In de Natuurbeschermingswet 1998 is een netwerk van Natura 2000 gebieden opgenomen (wordt opgenomen) die strikt beschermd zijn. De Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden maken (gaan maken) onderdeel uit van deze Natura 2000 gebieden. In de omgeving van het LOG Graspeel zijn geen gebieden bekend die onder de Natuurbeschermingswet 1998 vallen. De afstand tot het dichtstbijzijnde gebied "De Oeffeltermeent" is circa 15 km (hemelsbreed). Gezien de grote afstand wordt aangenomen dat de invloed van de activiteiten en met name de aanpassingen aan de wegvakken in het LOG Graspeel geen invloed hebben op dit gebied. De Natuurbeschermingswet 1998 is niet van toepassing op de aanpassingen.

Flora- en faunawet
Bij de verbreding van de wegen worden de bermen bij de weg betrokken. De bermen in het gebied bestaan hoofdzakelijk uit een grasachtige vegetatie. Het gebied is op 29 januari 2007 bezocht en ter plaatse zijn de locaties van de geplande aanpassingen bekeken.

Op de locaties van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen beschermde soorten uit de Flora- en faunawet aangetroffen. Er zijn geen ontheffingsprocedures vereist voor de voorgenomen werkzaamheden (zie bijlage 2).

Bestaande bomen
Van de bomen c.q. struiken waarin mogelijk vogelsoorten nestelen moet voordat men deze verwijdert of kapt, beoordeeld worden of hierin vogelsoorten nestelen. Ten tijde van het veldbezoek waren er geen nesten in de bomen aanwezig. Het is echter niet uit te sluiten dat hierin soorten gaan broeden. Indien blijkt dat soorten in de bomen broeden, en deze bomen(struiken) moeten verdwijnen zijn er twee mogelijkheden. De eerste is het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet om de broedende soort te mogen verstoren. De kans is echter zéér klein dat hiervoor ontheffing wordt verleend. De tweede mogelijkheid is om de bomen te kappen en struiken te verwijderen buiten het broedseizoen (broedseizoen 15 maart – 15 juli). In deze situatie is géén ontheffing nodig.

Kapverordening/Boswet
Voordat een boom kan worden geveld dient een vergunning c.q. melding worden aangevraagd in het kader van de Kapverordening bij de betreffende gemeente (gemeente dient zelf te toetsen of dit noodzakelijk is).
Als de boom onderdeel uitmaakt van een houtopstand (grootte 10 are) of een rijbeplanting van meer dan 20 bomen moet ook een ontheffing aangevraagd worden in het kader van de Boswet bij Dienst Regelingen in Dordrecht (onderdeel Min LNV) Hierbij zijn herplantingsplicht en of compensatie van belang.

Specifieke opmerkingen wegvakken
Bij de aanpassing van de volgende wegvakken wordt nog het volgende opgemerkt:

Wegvak C Dempseystraat hoek Gasthuisstraat. Ten noordwesten van de Dempseystraat ligt een houtwal, bestaande uit wilg, berk, eik, ratelpopulier en struiken. Bij de wegaanpassing, verbreding zal circa 3 meter van deze beplanting verdwijnen. Hierbij dient zoals eerder vermeld rekening te worden gehouden met het broeden van vogels. Verder wordt opgemerkt dat de sloot die op de kaart staat aangegeven als grens tussen houtwal en bouwland in werkelijkheid niet aanwezig is.

Wegvak H Zeelandsedijk
Hier worden 4 Lindenbomen en een eik geveld. De Lindenbomen zijn ouder dan 50 jaar. Een aantal heeft holtes, die mogelijk een schuilplaats voor vleermuizen zijn.

Wegvak J kruispunt Spiestraat Maisstraat
Van de houtwal tegenover nummer 11 verdwijnt een gedeelte van circa 1 meter. Hierbij dient men wederom rekening te houden met eventuele broedvogels.

Weg vak M perceel 1058
Het bosgebied tegenover perceel 1058 is niet op de kaart aangegeven.

Wegvak N
Tegenover kadastraalnr 681 en 777 wordt een aantal bomen gekapt. Deze bomen maken onderdeel uit van een lijnbeplanting van meer dan 20 bomen. Voor het vellen van deze bomen dient een melding in het kader van de Boswet te worden gedaan bij Dienst Regelingen te Dordrecht.

Wegvak O Langstraat
Bij de woning met huisnummer 5 wordt een aantal nieuwe bomen geplant. In de tuin van het huis staan ter afscherming naar de weg ook bomen. De vraag is of de te planten bomen voldoende ruimte hebben.

Wegvak Q Buntweg
De bomen aan de westzijde van de weg die worden geveld maken onderdeel uit van een lijnbeplanting van meer dan 20 bomen. Voor het vellen van deze bomen dient een melding in het kader van de Boswet te worden gedaan bij Dienst Regelingen te Dordrecht.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met mevrouw M. Lenders, te bereiken onder nummer 0485-338338.

Hoogachtend,
Het Dagelijks Bestuur van het RMB
namens deze, hoofd afdeling vergunningen

Ing. M. de Wagt

Bijlage 18

QUICK SCAN LOG GRASPEEL

Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

QUICK SCAN LANDBOUWONTWIKKELINGSGEBIED GRASPEEL

Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van:
RMB Cuijk

QUICK SCAN
LANDBOUWONTWIKKELINGSGEBIED
GRASPEEL

Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

Ing. R. Aukema & Drs. R. Felix

In opdracht van:
RMB Cuijk

5 juli 2007

NATUURBALANS - LIMES DIVERGENS BV
Adviesbureau voor natuur en landschap
Universitair Bedrijven Centrum
Postbus 31070, 6503 CS Nijmegen
Tel: (024) 3 528 801 / 3 528 802
Fax: (024) 3 528 806
e-mail: info@natuurbalans.nl
http://www.natuurbalans.nl

Colofon

© 2007 Natuurbalans - Limes Divergens BV, adviesbureau voor natuur & landschap, Nijmegen

Tekst en samenstelling: Ing. S. Aukema & Drs. R. Felix
Projectleiding: Drs. R. Krekels

In opdracht van: RMB Cuijk

Wijze van citeren: Aukema, S. & R.P.W.H Felix 2007. Quick scan ontwikkelingsgebied Graspeel. Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

INHOUD

1 INLEIDING 5
1.1 Achtergrond 5
1.2 Doelstelling 6
1.3 Leeswijzer 6

2 NATUURWETGEVING 7
2.1 Flora- en faunawet 7
2.2 Verbodsbepalingen 7
2.3 Beschermingsregimes volgens AMvB artikel 75 7
2.3.1 Drie beschermingsregimes 7
2.3.2 Algemene soorten 8
2.3.3 Overige soorten 8
2.3.4 Streng beschermde soorten 8
2.3.5 Vogels 8
2.4 Zorgplicht 9
2.4.1 Artikel 2 9
2.4.2 Artikel 10 9

3 OPZET VAN HET ONDERZOEK 11
3.1 Ligging van de onderzochte locatie 11
3.2 Archiefgegevens 11
3.3 Veldbezoek 11
3.4 Beoordeling Flora- en faunawet 12

4 RESULTATEN 13
4.1 Resultaten archiefonderzoek 13
4.2 Resultaten veldonderzoek 13
4.3 Nader onderzoek 14
4.4 Consequenties m.b.t. flora- en faunawet 14

5 CONCLUSIES 17

6 LITERATUUR 19

1 INLEIDING

1.1 ACHTERGROND

Binnen de gemeente Mill en Sint Hubert en de gemeente Landerd wordt uitvoering gegeven aan het Landbouwreconstructieplan Peel en Maas.

Binnen de reconstructie is voorzien in de realisatie van landbouwontwikkelingsgebieden, met name de uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen alsmede de nieuwe vestiging van intensieve veehouderijen.

Alvorens overgegaan wordt tot gewenste inrichting van het plangebied dienen de consequenties ten aanzien van Flora- en faunawet in beeld te worden gebracht. Bij functiewijziging van een locatie waar beschermde soorten voorkomen, is voor bepaalde planten- en diersoorten mogelijk een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk.

RMB heeft Bureau Natuurbalans – Limes Divergens gevraagd een onderzoek uit te voeren naar het mogelijke voorkomen van beschermde flora en fauna, conform de Flora en faunawet, op de landbouwontwikkelingsgebied binnen de gemeente Mill, Sint Hubert en de gemeente Landerd.

1.2 DOELSTELLING

Doel van het onderzoek is het verschaffen van duidelijkheid over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten en de consequenties daarvan met betrekking tot de Flora- en faunawet op de voorgenomen werkzaamheden. Er zal antwoord gegeven worden op de volgende vragen:

- Komen op de planlocatie beschermde soorten voor of kunnen deze worden verwacht?
- Wat is de beschermingsstatus van deze soorten?
- Is vervolg onderzoek nodig en zo ja in welke vorm?
- Wat zijn de consequenties met betrekking tot de Flora- en faunawet?
- Hoe kan eventuele natuurschade zoveel mogelijk worden beperkt?

1.3 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 geeft een korte introductie van de natuurwetgeving.
Hoofdstuk 3 beschrijft de opzet van het onderzoek.
Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de ligging en de begrenzing van het onderzoeksgebied. Daarnaast wordt een overzicht gepresenteerd van de resultaten van het onderzoek.
Hoofdstuk 5 sluit af met de belangrijkste conclusies.

2 NATUURWETGEVING

2.1 FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van planten- en diersoorten in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat **schadelijke effecten op beschermde soorten** zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan: het *"nee, tenzij"*-principe.
Onder bepaalde voorwaarden kan een ontheffing worden verkregen ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op grond van artikel 75, lid 4 van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

2.2 VERBODSBEPALINGEN

De algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zijn opgenomen in artikelen 8 t/m 13. In bijlage 1 zijn de algemene verbodsbepalingen opgenomen.

2.3 BESCHERMINGSREGIMES VOLGENS AMVB ARTIKEL 75

2.3.1 Drie beschermingsregimes

Bij AMvB artikel 75[1] zijn beschermde planten en dieren in de Flora- en faunawet verdeeld in drie beschermingsregimes. Beschermde soorten zijn opgenomen in drie tabellen:

- **Algemene soorten** zijn opgenomen in tabel 1. Bij schade aan deze soorten geldt in bepaalde gevallen (bijv. bij activiteiten die te kwalificeren zijn als ruimtelijke inrichting en ontwikkeling) vrijstelling van ontheffing van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet.
- **Overige soorten** zijn opgenomen in tabel 2 en hebben een strengere bescherming.
- **Streng beschermde soorten** zijn opgenomen in tabel 3. Dit zijn soorten van communautair belang door opname in bijlage IV van de habitatrichtlijn of apart zijn vermeld in de AMvB artikel 75.
- **Vogels** hebben een eigen categorie.

Bijlage 2 van deze rapportage geeft een overzicht van de beschermde dier- en plantensoorten en de indeling in beschermingsregimes.

In de volgende drie paragrafen wordt de toetsing aan de FFW beschreven in gevallen van activiteiten met het oog op het belang **'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'** (zoals in het onderhavige project).

[1] Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen

2.3.2 Algemene soorten

In geval van activiteiten met het oog op het belang **'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'**, geldt bij overtreding van artikelen 8 t/m 13 van de FFW ten aanzien van soorten uit tabel 1 een vrijstelling van ontheffing.

2.3.3 Overige soorten

In geval van dergelijke activiteiten ten aanzien van soorten uit tabel 2 eveneens een vrijstelling van ontheffing, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen goedgekeurde gedragscode, dan is een ontheffing noodzakelijk. Een aanvraag wordt beoordeeld middels de **'lichte toets'**:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven. Om schade aan deze soorten zoveel mogelijk te vermijden worden mitigerende maatregelen voorgeschreven.

2.3.4 Streng beschermde soorten

Bij schade aan soorten uit tabel 3 is altijd een ontheffing op de Flora- en faunawet nodig. In dit geval is de **'uitgebreide toets'** van toepassing:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven.
- Er is geen alternatief voor de voorgenomen activiteit.
- In geval van activiteiten die te karakteriseren zijn als ruimtelijke inrichting dient 'zorgvuldig handelen' in acht te worden genomen. Hiertoe worden compenserende maatregelen voorgeschreven.

2.3.5 Vogels

Vogels hebben een eigen categorie in de ' AMvB artikel 75'. Ze zijn niet opgenomen in tabel 1,2 of 3.
Bij activiteiten die te kwalificeren zijn als ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor vogels een vrijstelling voor artikel 8 t/m 13 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Bij gebrek aan een goedgekeurde gedragscode is een ontheffing noodzakelijk en wordt de aanvraag getoetst middels de **'uitgebreide toets'**.
Tijdens het broedseizoen vallen alle bewoonde vogelnesten binnen de reikwijdte van artikel 11 van de Flora- en faunawet onder de definitie 'nest', en zijn beschermd. Het verstoren van broedende vogels en hun nesten tijdens de broedtijd is verboden. Worden werkzaamheden uitgevoerd buiten de broedperiode, dan is overtreding van artikelen 8 t/m 13 in de meeste gevallen onwaarschijnlijk en is een ontheffing niet nodig.
Nesten van sommige broedgevallen, zoals spechten en uilen, vallen ook buiten het broedseizoen onder de reikwijdte van artikel 11 en wel onder de definitie 'vaste verblijfplaats'. Deze nesten zijn, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.
Nesten van de meeste vogelsoorten vallen buiten de broedperiode niet onder de definitie 'nest' of 'vaste verblijfplaats' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

2.4 ZORGPLICHT

2.4.1 Artikel 2

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen.

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden verkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dienen dieren en planten zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te worden verplaatst, teneinde schade aan deze soorten zo veel mogelijk te voorkomen.
Voor wat betreft beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de AMvB artikel 75 is bij verplaatsen van planten of dieren altijd ontheffing nodig voor artikelen 9 en 13 van de Flora- en faunawet.

2.4.2 Artikel 10

Indien wordt gehandeld overeenkomstig de zorgplicht, dan is van opzettelijk verontrusten van beschermde soorten (zoals bepaald in artikel 10) geen sprake. Een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 10 is dan niet aan de orde.

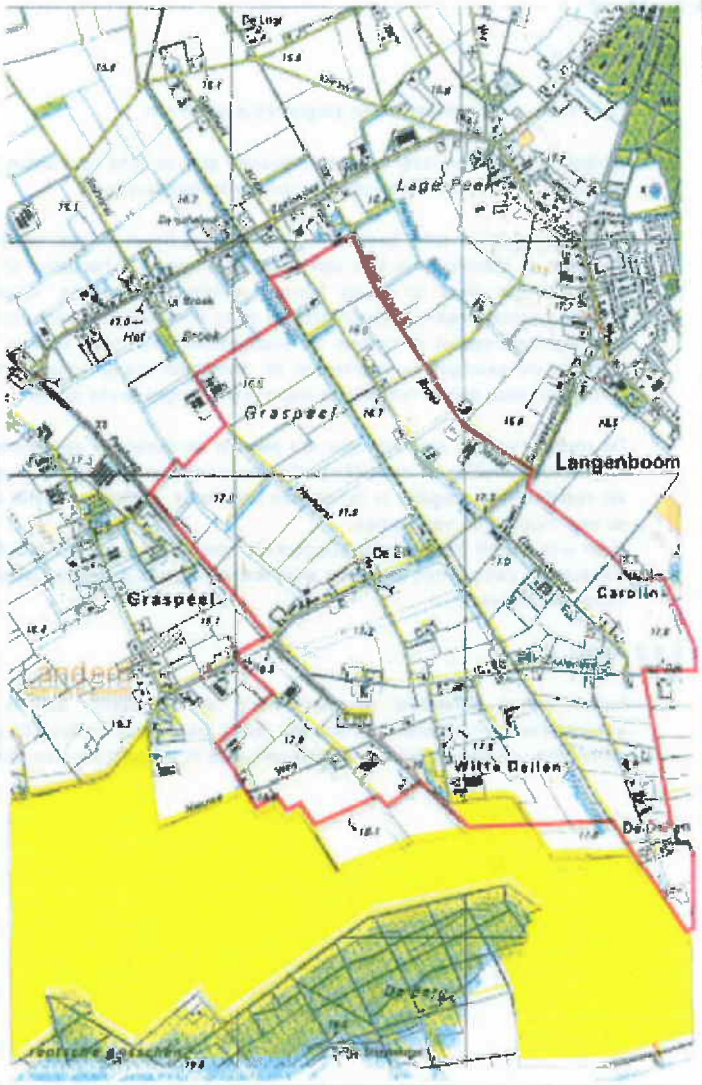
Lage Peel
Graspeel
Langenboom
Graspeel
Witte Dellen
Begrenzing onderzoeksgebied Graspeel
Leefgebied strikwekvogels
(leefgebied planten en dieren in GHS en AHS, streekplan 2002).

3 OPZET VAN HET ONDERZOEK

3.1 LIGGING VAN DE ONDERZOCHTE LOCATIE

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de gemeente Mill en Sint Hubert en de gemeente Landerd en ligt ten zuid-westen van Langenboom. Het gebied zelf bestaat uit een intensief landbouwgebied met graslanden en akkers. Door het gebied loopt de Graspeelloop, een waterloop met een singel. In het gebied zijn enkele laren en kleine bosjes aanwezig (figuur op pagina 10).

Binnen de reconstructie is voorzien in de realisatie van landbouwontwikkelingsgebieden; met name de uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen alsmede de nieuwe vestiging van intensieve veehouderijen.

In het zuidelijke deel binnen het onderzoeksgebied ligt een gebiedsdeel dat door de Provincie Brabant is aangemerkt als Struweelvogelgebied (figuur op pagina 10). Dit deel bestaat grotendeels uit grasland. In het struweelvogelgebied staat een klein groepje zomereiken. Struweel is afwezig.

3.2 ARCHIEFGEGEVENS

Gegevens van derden geven in eerste instantie inzicht in de aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde soorten planten en dieren.

Het onderzoeksgebied is gelegen in de kilometerhokken 178 – 410 , 178 – 411 , 177 – 410 , 177 – 411 , 177 – 412.

Provincie Noord-Brabant heeft eigen gegevens van Flora en fauna. De gegevens van flora (verzameld in 1998 en 1999) en broedvogels (verzameld in 2006), zijn aangevraagd en verwerkt in de rapportage. Van reptielen en amfibieën zijn bij de provincie geen gegevens beschikbaar.

Aan de hand van provinciale gegevens en de voorlopige verspreidingsatlas van reptielen en amfibieën van Noord-Brabant (Van Delft & Schuitema 2005) is een inschatting gemaakt van de kansen op beschermde amfibieën in het gebied.

Bij *Vereniging Das en Boom* zijn gegevens van dassen opgevraagd (periode 1995 t/m 2006). Aan de hand van burchtlocaties valt er meer te zeggen over het terreingebruik van deze soort.

3.3 VELDBEZOEK

Door middel van een quick scan is het terrein bekeken op het (potentieel) voorkomen van beschermde natuurwaarden. Het onderzoek is uitgevoerd op 26 april 2007 door twee medewerkers van Bureau Natuurbalans.
Gedurende het veldbezoek is de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten vastgesteld op basis van expert-judgement. Tijdens het veldwerk is speciaal gelet op ecotopen die mogelijk geschikt zijn voor beschermde planten- of diersoorten.

Gezien de aanwezige biotopen, veel graslanden en enkele watergangen, heeft het onderzoek zich gericht op flora, dassen, amfibieën en vissen.

Flora
Op basis van expert judgement is aan de hand van landschapskenmerken een inschatting gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde plantensoorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Dassen
Voor dassen is in daarvoor geschikte landschapselementen, bosjes en lijnvormige elementen, gezocht naar eventuele dassenburchten.

Amfibieën
Tijdens het veldbezoek zijn sloten in het gebied met een steeknet bemonsterd, om de aanwezigheid van beschermde amfibieënsoorten vast te stellen. De Graspeelloop is niet bemonsterd omdat de geplande maatregelen niet voorzien in aanpassingen van deze watergang.

Vissen
Tijdens het veldbezoek is met een steeknet gevist om de eventuele aanwezigheid van beschermde vissoorten vast te stellen. Daarbij heeft het onderzoek zich gericht op de kleinere sloten. De Graspeelloop is niet bemonsterd aangezien de geplande maatregelen niet voorzien in aanpassingen van deze watergang.

Omdat nog niet duidelijk is welke bomen en gebouwen gekapt en gesloopt gaan worden, was het veldonderzoek naar het voorkomen van *vleermuizen* zeer globaal van karakter. Zo gauw bekend is welke objecten dienen te verdwijnen kan gericht onderzoek naar vleermuizen plaatsvinden.

Bij het veldbezoek is speciale aandacht geschonken aan die delen van het projectgebied die binnen de GHS Noord-Brabant liggen.

3.4 BEOORDELING FLORA- EN FAUNAWET

In hoofdstuk 4 wordt antwoord gegeven op de vraag of er beschermde soorten zijn aangetroffen of worden verwacht.

- Indien het voorkomen van beschermde planten- of diersoorten niet is vastgesteld of niet wordt verwacht, wordt vermeld dat er geen beschermde soorten zijn aangetroffen of worden verwacht en dat de ingreep geen gevolgen heeft voor wettelijk beschermde soorten zoals bedoeld in de Flora- en Faunawet. Een ontheffing op de Flora- en faunawet is dan niet noodzakelijk.

- Indien het voorkomen van beschermde planten- of diersoorten wel is vastgesteld of wordt verwacht, dient voor de betreffende locatie een beschrijving gegeven van de te verwachten effecten en de gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten en eventuele mitigerende en compenserende maatregelen. De cobouw is gericht op relevante vragen zoals die worden gesteld in onderdeel B van het formulier "Aanvraag Ontheffing ingevolge Flora- en faunawet artikel 75, vierde lid en vijfde lid onderdeel c" (formulier 5489;2005ARC). Voor uitvoering van de werkzaamheden zal in dit geval een ontheffing op de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd.

4 RESULTATEN

4.1 RESULTATEN ARCHIEFONDERZOEK

Planten
Provincie Noord-Brabant heeft verspreidingsgegevens van twaalf plantensoorten in het gebied uit 1998 en 1999, waaronder twee Rode Lijstsoorten: korenbloem en blauwe knoop. Er zijn geen gegevens van beschermde soorten aanwezig. Zie bijlage 3 voor een verspreidingskaart.

Das
Bij Vereniging Das & Boom is navraag gedaan naar het voorkomen van dassenburchten in en in de directe omgeving van het plangebied. Er zijn geen bekende dassenburchten in het gebied en omgeving aanwezig. Er mag vanuit worden gegaan dat het plangebied niet als foerageergebied voor de das in aanmerking komt.

Vogels
Provincie Noord-Brabant heeft verspreidingsgegevens van 26 broedvogelsoorten in het gebied uit 2006. Zie bijlage 4 voor een verspreidingskaart.
In het gebied komen voornamelijk (vrij) algemene broedvogelsoorten voor die kenmerkend zijn voor agrarische gebieden en houtwallen en singels.
Er zijn 7 Rode Lijstsoorten in het plangebied waargenomen: boomvalk, groene specht, kneu, matkop, patrijs, spotvogel en zomertortel. Het gaat hier om de minder bedreigde soorten uit de categorieën 'gevoelig' en 'kwetsbaar'.

Reptielen en amfibieën
Bij Provincie Noord-Brabant zijn geen gegevens over het voorkomen van reptielen en amfibieën beschikbaar.

4.2 RESULTATEN VELDONDERZOEK

Planten
De bermen en sloten in het gebied zijn bekeken op het voorkomen van beschermde plantensoorten. Er zijn geen beschermde plantensoorten in het gebied gevonden. Grote delen van het terrein zijn niet geschikt voor bijzondere beschermde flora door het hoge bemestingsniveau en het intensieve gebruik.

Vleermuizen
In het gebied staan enkele oudere bomen en gebouwtjes. Mogelijk zijn hierin holten aanwezig die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Lijnvormige landschapselementen zoals singels en houtwallen zijn potentiële trekroutes. Zo gauw bekend is welke bomen en/of gebouwen dienen te verdwijnen, kan hiernaar nader onderzoek worden uitgevoerd.

Das
Ook uit het veldonderzoek blijkt dat het gebied niet geschikt is voor dassen. Er zijn weinig landschapselementen aanwezig en de hoeveelheid bos is te gering. Ook andere zeldzame beschermde zoogdiersoorten zijn niet in het gebied te verwachten.
Mogelijk komen algemene zoogdiersoorten die vallen onder het beschermingsregime van tabel 1 van de Flora- en faunawet in het gebied voor. Voorbeelden van soorten die mogelijk voorkomen zijn: konijn, haas en mol.

Vogels
Tijdens het veldbezoek zijn enkele minder algemene vogelsoorten waargenomen: groene specht, geelgors en braamsluiper. Zeldzame en ernstig bedreigde broedvogelsoorten worden op basis van het intensieve agrarische karakter van het plangebied niet verwacht. Tijdens het veldbezoek is niet uitvoerig naar vogels gekeken.

Alle broedvogelsoorten zijn gedurende het broedseizoen beschermd. Het broedseizoen duurt globaal van 15 maart tot 15 juli.
Holen van spechten en nesten van roofvogels zijn jaarrond beschermd. Bomen met bewoonde holen mogen niet gekapt worden. Zo gauw bekend is welke bomen dienen te verdwijnen, kan hiernaar nader onderzoek worden uitgevoerd.

Amfibieën en vissen
Gedurende het onderzoek zijn een aantal sloten bemonsterd met een steeknet. Op een aantal locaties zijn bruine kikkers aangetroffen. Dit is de enige amfibieënsoort waarvan het voorkomen is vastgesteld. Door het intensieve landgebruik en het geringe aantal waterhoudende sloten in het gebied zijn beschermde amfibieënsoorten die behoren tot het beschermingsregime van lijst twee en drie niet te verwachten in het gebied. Van de algemene amfibieënsoorten komen mogelijk wel kleine watersalamander en gewone pad voor in het gebied. Bij het bemonsteren van de sloten is ook gelet op het voorkomen van beschermde vissen. Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen en te verwachten.

Overige soorten
Beschermde soorten van andere groepen zoals reptielen en ongewervelden zijn door het intensieve landgebruik niet in het gebied te verwachten.

4.3 NADER ONDERZOEK

Indien er bomen gekapt worden en gebouwen worden afgebroken, moet nader onderzoek gedaan worden naar het voorkomen van verblijfplaatsen en trekroutes van vleermuizen, spechtenholen en roofvogelnesten.
Wanneer bomen gekapt worden met door spechten en/of vleermuizen bewoonde holen, roofvogelnesten of die dienst doen als trekroute voor vleermuizen is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Voor de overige groepen is nader onderzoek niet nodig. Bijzondere beschermde soorten worden op grond van het landgebruik niet in het gebied verwacht.

4.4 CONSEQUENTIES M.B.T. FLORA- EN FAUNAWET

Er zijn alleen algemene zoogdiersoorten en amfibieën in het gebied te verwachten of aangetroffen. Soorten die (mogelijk) in het gebied voorkomen zijn: bruine kikker, kleine watersalamander, gewone pad, konijn, haas en mol. Deze soorten behoren tot het beschermingsregime van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Bij ontwikkelingen die te kwalificeren zijn als ruimtelijke ontwikkelingen hoeft voor deze soorten geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Broedende vogels mogen niet worden verstoord. Het kappen van bomen en struiken moet buiten het broedseizoen uitgevoerd worden. Wanneer dikke bomen gekapt worden is het raadzaam een nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van

spechtenholen en/of holtes die mogelijk door vleermuizen als verblijfplaats worden gebruikt. Bewoonde spechtenholen en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd en wanneer deze aanwezig zijn in bomen die gekapt worden, moet een ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd worden.

5 CONCLUSIES

Binnen de gemeente Mill en Sint Hubert en de gemeente Landerd wordt uitvoering gegeven aan het Landbouwreconstructieplan Peel en Maas. Onderzocht is of in dit gebied beschermde soorten voorkomen of verwacht worden. De volgende conclusies kunnen getrokken worden uit dit rapport:

- Er zijn alleen algemene zoogdiersoorten in het gebied te verwachten. Soorten die (mogelijk) in het gebied voorkomen zijn: konijn, haas en mol. Deze soorten behoren tot het beschermingsregime van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Bij ontwikkelingen die te kwalificeren zijn als ruimtelijke ontwikkelingen hoeft voor deze soorten geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Zeldzame zoogdieren, zoals de das, zijn door het ontbreken van geschikt habitat, niet in het gebied te verwachten. Nader onderzoek naar het voorkomen van zoogdieren wordt niet noodzakelijk geacht.

- De sloten in het gebied zijn bemonsterd met een steeknet. Er zijn geen beschermde vissoorten gevonden. Door het grote aantal droogvallende sloten komen beschermde vissoorten waarschijnlijk niet in het gebied voor. Gedurende de bemonsteringen is bruine kikker aangetroffen in verschillende sloten. Behalve bruine kikker kunnen ook gewone pad en kleine watersalamander in het gebied voorkomen. Zeldzame amfibieënsoorten zijn, door het ontbreken van poelen en geschikt landhabitat, niet in het gebied te verwachten. De amfibieën die (mogelijk) voorkomen in het gebied behoren tot het beschermingsregime van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Nader onderzoek naar het voorkomen van vissen en amfibieën is niet nodig.

- In het gebied komen algemene broedvogelsoorten voor. Alle vogelsoorten zijn gedurende het broedseizoen, van 15 maart tot 15 juli, beschermd. Het kappen van bomen en struiken moet buiten het broedseizoen uitgevoerd worden.

- Indien bekend is of en welke bomen en/of gebouwen dienen te verdwijnen, kan nader onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van spechtenholen, holten die dienst doen als verblijfplaats van vleermuizen, trekroutes van vleermuizen en roofvogelnesten. Dergelijke verblijfplaatsen zijn gedurende het hele jaar beschermd.

- Door het intensieve landgebruik zijn geen beschermde soorten uit andere groepen (reptielen en ongewervelden) in het gebied te verwachten. Nader onderzoek naar het voorkomen van genoemde groepen is niet noodzakelijk.

6 LITERATUUR

Beringen, R., 2007. Bouw gasinstallatie Landhorst : toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens. Rapportage 2007.0009. Stichting FLORON, Leiden.

Terpstra, W., 2007. Bemaling constructieput te Landhorst. Effectrapportage ten behoeve van vergunningsaanvraag. Tauw b.v., Assen.

Van Delft, J.J.C.W. & W. Schuitema 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen inNoord-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen.

Bijlage 1: Algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet (artikel 8 t/m 13)

Artikel 8
Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het doel daarop op te sporen.

Artikel 10
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11
Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12
Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13
1. Het is verboden:
a. planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, of
b. [Dit onderdeel is nog niet in werking getreden.]
te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

3. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

4. Met uitzondering van het verbod om het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen gelden de in het eerste lid bedoelde verboden noch ten aanzien van planten of producten van planten, noch ten aanzien van dieren of eieren, nesten of producten van dieren behorende tot een beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde uitheemse diersoort, die is aangewezen om redenen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel b, indien kan worden aangetoond dat zij:
a. overeenkomstig het bij of krachtens deze wet gepaste in Nederland zijn gebracht of
b. overeenkomstig de Wet bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten zijn verworven voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel.

Bijlage 2: Beschermingsregimes AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet

Bijlage 3: Flora-gegevens Provincie Noord-Brabant 1998/1999

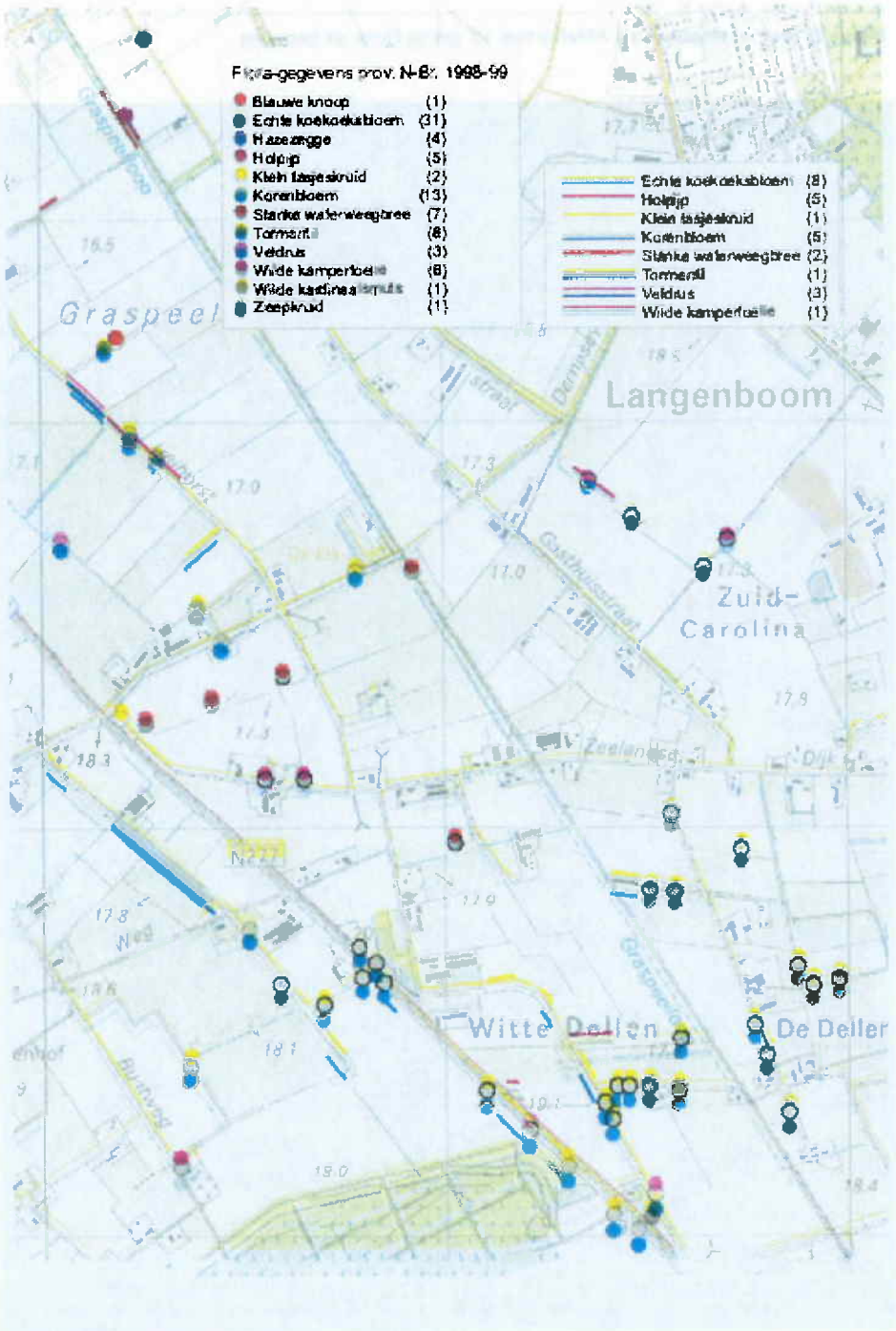

Bijlage 4: Broedvogelgegevens Provincie Noord-Brabant 2006

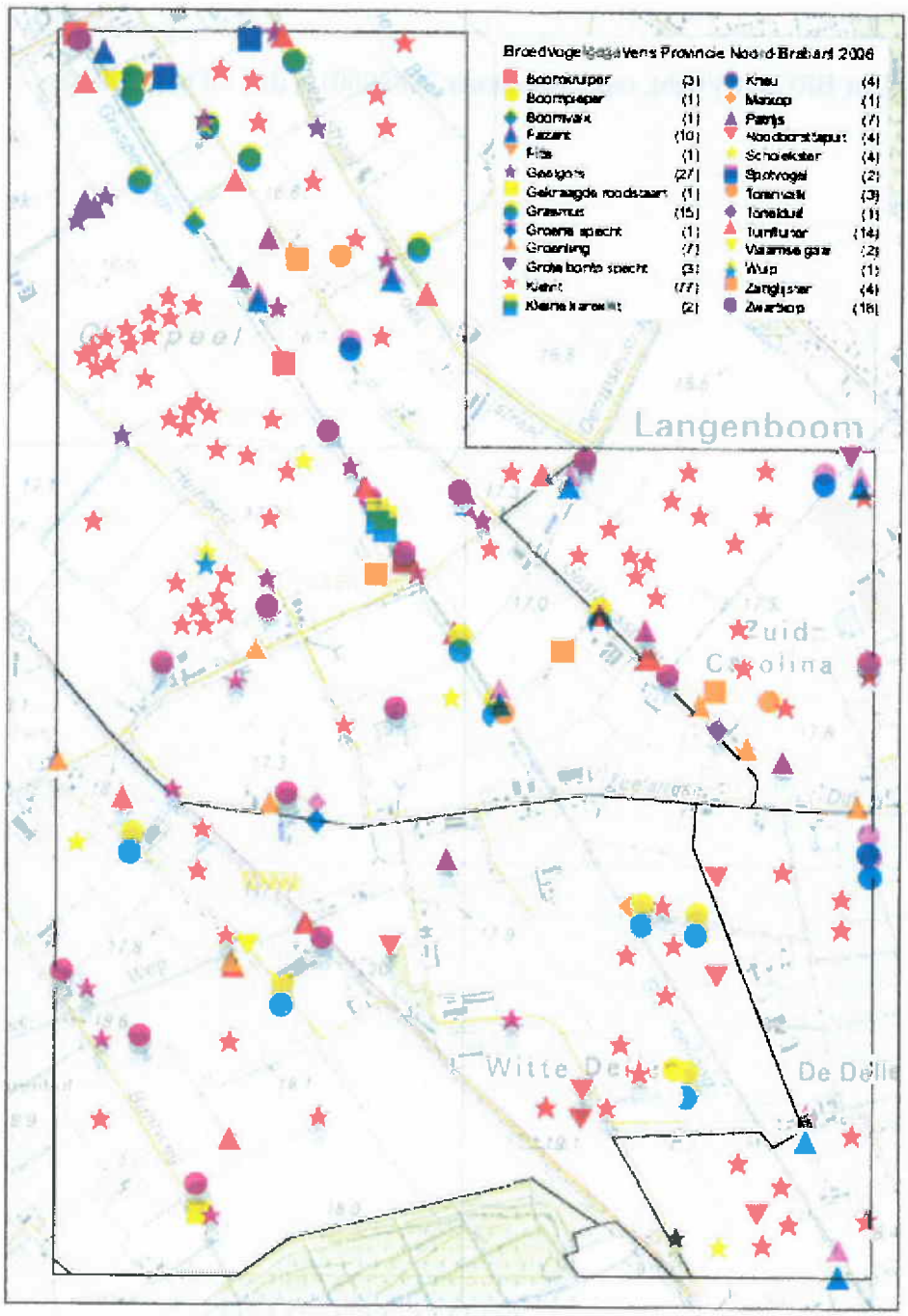

Bijlage 19

INRICHTINGSPLAN DE GRASPEEL, GEMEENTEN LANDERD EN MILL & SINT HUBERT

Opgesteld door BRO uit Vught, rapportnummer 208x00011, d.d. 10 juni 2005